

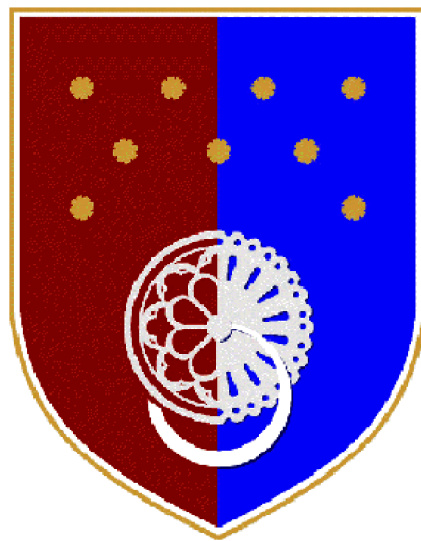
BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
ZAVOD ZA INFORMATIKU I STATISTIKU

Prilikom korištenja
podataka navesti izvor

STATISTIČKI GODIŠNJAK

KANTONA SARAJEVO

2010 GODINA

Godina XII

Sarajevo, 2011.

Predgovor

Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo radi mjesečnu i godišnju publikaciju "Statistički bilten" Kantona Sarajevo, sa namjerom da upozna nadležne organe i institucije Kantona Sarajevo, kao i druge korisnike sa osnovnim statističkim podacima i pokazateljima iz oblasti ekonomskih i drugih kretanja na području Kantona Sarajevo.

Statistički bilten Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo dostupan je na internet stranici **<http://zis.ks.gov.ba>**

Ova publikacija sadrži podatke koje prikuplja i obrađuje Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, koje dostavljaju izvještajne jedinice prema Programu statističkih istraživanja i njihovoj periodičnosti, a na osnovu Sporazuma sa Federalnim zavodom za statistiku broj: 01-05-1-1429/11 i 26-32-240-2/11 od 12.01.2012. godine, o provođenju statističkih istraživanja na području Kantona Sarajevo, kao i dio podataka koje prikuplja i obrađuje Federalni zavod za statistiku od interesa za FBiH i Kantone. Federalni zavod za statistiku podatke mjesečno objavljuje u Biltenu pod nazivom: "Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima".

Za informacije o drugim kantonima, Statistički bilten Federalnog zavoda za statistiku dostupan je na internet stranici **<http://www.fzs.ba>**

Prezentirani su podaci za 2010. godinu iz oblasti: geografski i meteorološki podaci, registar poslovnih subjekata, stanovništvo, investicije, industrija, poljoprivreda, šumarstvo, okoliš, građevinarstvo, unutrašnja trgovina, vanjska trgovina, ugostiteljstvo, turizam, zaposleni, nezaposleni i plaće, obrazovanje, kultura, umjetnost i sport, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita, pravosuđe.

Detaljnije informacije o pojedinim statističkim istraživanjima dostupne su na sljedećim internet stranicama:

Statistička istraživanja za zaposlene i nezaposlene dostupna su na internet stranici

<http://www.juszzks.com.ba>

Statistička istraživanja turizma dostupna su na internet stranici

<http://www.sarajevo-tourism.com>

Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo u cilju poboljšanja kvaliteta ovog biltena sa zahvalnošću će primati eventualne primjedbe, prijedloge i sugestije.

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka navedu izvor.

Sadržaj

	Str
- PREDGOVOR	2
<hr/>	
I GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI	
- Metodološka objašnjenja	5
- Nadmorska visina i površina općina	6
- Godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških pojava	7
II REGISTAR POSLOVNIH SUBJEKATA	
- Izvori i metode prikupljanja	8
- Registrirani poslovni subjekti prema djelatnosti, 31.12.2010.	10
- Registrirani poslovni subjekti po djelatnostima i općinama, 31.12.2010.	11
III STANOVNIŠTVO	
- Metodološka objašnjenja	12
- Starosna struktura stanovništva	14
- Prirodno kretanje stanovništva	15
IV INVESTICIJE	
- Metodološka objašnjenja	16
- Isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja- organizacioni princip- 2009 i 2010.	17
- Ostvarene investicije: u nova stalna sredstva po namjeni ulaganja i tehničkoj strukturi- 2010.	18
- Ostvarene investicije: u nova stalna sredstva po namjeni ulaganja i tehničkoj strukturi- 2009.	19
V INDUSTRIJA	
- Metodološka objašnjenja	20
- Indexi industrijske proizvodnje u Kantonu Sarajevo za 2010	21
VI POLJOPRIVREDA	
- Metodološka objašnjenja	22
- Ostvareni prinosi usjeva i voća u 2010.	25
- Prinosi usjeva i voća	26
- Prinosi usjeva i voća	27
- Brojno stanje stoke i stočna proizvodnja	28
- Proizvodnja, prodaja i zalihe šumskih sortimenata u Kantonu Sarajevo u 2010.	29
VIII OKOLIŠ	
- Metodološka objašnjenja	30
- Snabdijevanje vodom u industriji prema KD u 2010.	32
- Korišćenje vode u industriji prema namjeni po KD u 2010.	33
- Ispuštanje upotrijebljene vode iz industrije prema KD u 2010.	34
- Neopasni i opasni otpad nastao u proizvodnim aktivnostima u 2010.	35
- Neopasni i opasni otpad nastao u proizvodnim aktivnostima po listi otpada u 2010.	36
IX GRAĐEVINARSTVO	
- Metodološka objašnjenja	37
- Prosječna cijena završenih stanova u 2010.	39
X SAOBRAĆAJ	
- Metodološka objašnjenja	40
- Prijevoz putnika i robe u 2010.	44
XI UNUTRAŠNJA TRGOVINA	
- Metodološka objašnjenja	45
- Prodavnice, zaposleni, promet i zalihe u distributivnoj trgovini prema pretežnoj djelatnosti 2010	46
- Domaći sajmovi u 2010.	47
- Promet u trgovini na malo po strukama u Kantonu Sarajevo za 2010.	48
- Prodaja i otkup poljoprivrednih proizvoda u Kantonu Sarajevo za 2010.	49
- Prodaja poljoprivrednih proizvoda na pijacama/tržnicama u Kantonu Sarajevo 2010.	50
XII VANJSKA TRGOVINA	
- Metodološka objašnjenja	52
- Izvoz uvoz po mjesecima u Kantonu Sarajevo za 2010.	54

- Izvoz uvoz po SMTK u Kantonu Sarajevo za 2010.	55
- Izvoz po zemljama u koje se najviše izvezilo u Kantonu Sarajevo za 2010.	56
- Uvoz po zemljama u koje se najviše uvezilo u Kantonu Sarajevo za 2010.	57
XIII CIJENE	
- Metodološka objašnjenja	58
- Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda na području Kantona Sarajevo u 2010.	60
XIV UGOSTITELJSTVO	
- Metodološka objašnjenja	61
- Promet u ugostiteljstvu u 2010.	62
XV TURIZAM	
- Metodološka objašnjenja	63
- Dolasci i noćenja turista prema vrstama objekata u 2010	64
- Dolasci i noćenja turista prema zemljama prebivališta u 2010	64
XVI ZAPOSLENI, NEZAPOSLENI I PLAĆE	
- Metodološka objašnjenja	65
- Zaposleni po djelatnostima u 2010.	66
- Zaposlene, nezaposlene osobe i neto plaće po općinama u 2010.	67
- Neto plaće po djelatnostima u 2010.	68
XVII OBRAZOVANJE	
- Metodološka objašnjenja	69
- Redovno osnovno i srednje obrazovanje 2010.	71
- Visoko obrazovanje 2010.	72
XVIII KULTURA; UMJETNOST I SPORT	
- Metodološka objašnjenja	73
- Pozorišta, kina, radio stanice i tv stanice u 2010.	74
XIX SOCIJALNA ZAŠTITA	
- Metodološka objašnjenja	75
- Socijalna zaštita u 2010.	76
XX ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	
- Metodološka objašnjenja	77
- Radnici zaposleni u zdravstvenim ustanovama prema stepenu stručne spreme u 2010.	78
- Zdravstveni radnici u bolnicama u 2010.	79
- Djelatnost opće medicine u 2010.	80
XXI PRAVOSUĐE	
- Metodološka objašnjenja	81
- Optužene i osuđene punoljetne i maloljetne osobe prema kaznenom djelu	82

GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

GEOGRAFSKI PODACI

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o geografskim koordinatama, dužini granica i površinama preuzeti su od Uprave za geodetske i imovinskopravne poslove Bosne i Hercegovine, a podaci o jezerima i nadmorskim visinama planinskih vrhova su iz topografskih karata razmjere/mjerila 1 : 25.000.

Ostali geografski podaci preuzeti su od Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Podaci o dužini rijeka i meteorološki podaci preuzeti su od Federalnog hidrometeorološkog zavoda, podaci o potresima od Sektora za seizmologiju Federalnog hidrometeorološkog zavoda.

Definicije

Pod pojmom planine najčešće se podrazumijevaju uzvišenja iznad 500 m nadmorske visine, dok se uzvišenja ispod 500 m nazivaju brijegom, iako su te granice proizvoljne i variraju. Planine preko 1500 m nadmorske visine su poredane prema visini vrha.

Jačine potresa određene su prema međunarodnoj Merchalli-Cancani-Siebergovoj (MCS) ljestvici koja ima 12 stupnjeva. Stupnjevi su određeni prema ocjeni učinka potresa na ljude, građevine i prirodu.

Podaci o **vodostaju rijeka** odnose se na najvažnije rijeke u Federaciji Bosne i Hercegovine i vodomjerne stanice za koje postoje potpuni podaci.

METEOROLOŠKI PODACI

Klima

Prema svom geografskom položaju Federacija BiH se nalazi na granici dva velika klimatska pojasa. Sa sjevera imamo utjecaj umjereno kontinentalne klime iz Panonske nizije, a sa jugozapada utjecaj mediteranske klime sa Jadranskog mora. Stoga razlikujemo tri osnovne klimatske oblasti: Oblast umjereno kontinentalne klime na sjeveru (Umjereni klimatski pojas), koji dolinama većih rijeka prodire duboko prema središnjem dijelu; Oblast planinske klime u središnjem planinskom dijelu (Planinski pojas), te Oblast mediteranske klime na jugozapadu (Maritimni pojas). Zavisno od nadmorske visine razlikujemo i nekoliko prijelaznih oblasti između ovih glavnih, a na najvećim nadmorskim visinama u centralnom planinskom pojasu govorimo i o oblastima alpske klime.

Umjereni klimatski pojas ima umjereno kontinentalnu klimu sa dosta ostrim zimama i toplim ljetima. Srednje temperature u mjesecu januaru/siječnju su ispod 0.0 °C, dok su u julu/srpnju srednje temperature 18.7 do 22.6 °C. Apsolutne minimalne temperature u zimskom periodu kreću se i do -27.0 °C, dok apsolutne maksimalne u ljetnjem periodu dostižu i 40.0 °C. Srednje godišnje temperature (višegodišnji prosjek) se kreću od 9.5 do 10.2 °C, dok za pojedine godine variraju od 9.0 do 11.6 °C. Prosječne godišnje sume padavina/oborina se kreću od preko 1300 l/m² na zapadu, a prema istoku opadaju do 700 l/m². Sa porastom nadmorske visine prema jugu srednje temperature opadaju, a suma padavina/oborina raste. Dolinama velikih rijeka utjecaj ovog klimatskog pojasa dopire duboko na jug zemlje.

Planinski pojas (sa nadmorskom visinom od 500 do 2000 m i preko), odlikuje se kontinentalno-planinskom klimom, koja na visinama preko 1700 m ima i sve odlike alpske klime, kakve se sreću u alpskom planinskom sistemu. Osnovna karakteristika ove klime je oštra zima (temperature se u pravilu kreću u rasponu od -24.0 do -34.0 °C) i kratka, blaga ljeta. Srednja temperatura na 500 m je oko 9.5 °C i opada sa povećanjem nadmorske visine od 0,6 °C do 1.0 °C na svakih sto metara zavisno od intenziteta temperature inverzije.

Mediteranski pojas (dolina rijeke Neretve i njenih pritoka, kao i obližnja kraška polja) zbog blizine Jadranskog mora ima mediteransku klimu. Osnovna karakteristika ove klime su blage zime i žarka ljeta. Srednje temperature u januaru/siječnju su od 3.0 do 5.0 °C, dok su u julu/srpnju i preko 24.0 °C, ali je amplituda manja nego u sjevernim i centralnim dijelovima zemlje. Apsolutne maksimalne temperature se kreću i do 45.0 °C.

Sume padavina/oborina su veoma visoke (od 1000 do 1800 l/m²). Najveće količine padavina/oborina su u hladnijem dijelu godine, dok su u ljetnim mjesecima relativno male, pa su u tom dijelu godine mogući i sušni periodi.

Definicija meteoroloških obilježja

Podaci se odnose na srednje mjesečne vrijednosti i srednje godišnje vrijednosti. Barometarski pritisak/tlak izražen je u hektopaskalima (ha Pa) ili milibarima (mb). Relativna vlažnost zraka izražena je u procentima (%). Srednje vrijednosti temperature su date u °C i izračunate na osnovu srednjih dnevnih vrijednosti, koje se računaju na osnovu mjerenja svakog dana u 7, 14 i 21 sat po lokalnom vremenu prema formuli: $(t7+t14+2xt21):4$

Podaci o padavinama/oborinama odnose se na godišnju i mjesečnu sumu padavina/oborina i izraženi su u l/m². Broj dana sa kišom i snježnim pokrivačem predstavlja dane u kojima su naznačene pojave iznosile najmanje 0.1 l/m², odnosno 1cm snježnog pokrivača, mjenog u 7 sati ujutro.

Padavina se smatra kiselom ako je pH < 5,6.

GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI

UKUPNA POVRŠINA cca km²

Bosna i Hercegovina	51.209,2
Federacija Bosne i Hercegovine	26.110,0
Kanton Sarajevo	1.276,9

NADMORSKA VISINA I POVRŠINE OPĆINA

	Šifra općine	Nadmorska visina, m	Površina cca km ²	
1.	Centar Sarajevo	10839	532	33,0
2.	Hadžići	10847	546	273,3
3.	Ilidža	11550	503	143,4
4.	Ilijaš	10863	450	308,6
5.	Novi grad Sarajevo	10871	507	47,2
6.	Novo Sarajevo	11568	519	9,9
7.	Stari grad Sarajevo	11584	541	51,4
8.	Trnovo	11592	816	338,4
9.	Vogošća	10928	500	71,7

PLANINE I PLANINSKI VRHOVI VEĆI OD 1500 METARA NADMORSKE VISINE

	Nadmorska visina	Vrh se nalazi na teritoriji općine
Treskavica	2088	Trnovo
Bjelašnica	2067	Trnovo
Trebević	1629	Sarajevo
Ozren	1534	Sarajevo
Igman	1647	Hadžići, Ilidža
Ivan Planina	1534	Hadžići, Konjic, Kreševo

GODIŠNJE VRIJEDNOSTI VAŽNIJIH METEOROLOŠKIH POJAVA ¹⁾

	2006	2007	2008	2009	2010
--	------	------	------	------	------

SREDNJE GODIŠNJE VRIJEDNOSTI

Pritisak/tlak zraka, mb	943,8	942,7	943,4	942,1	940,5
Temperatura zraka, °C	9,7	11,0	11,2	10,8	10,6
Relativna vlažnost zraka, %	72	75	75	75	70
Oblačnost (desetine)	6,0	5,7	5,7	5 ²⁾	5 ²⁾

²⁾ osmina

GODIŠNJE VRIJEDNOSTI

Apsolutna max. temperatura zraka, °C	35,9	38,8	36,6	36,1	36,8
Apsolutna min.temperatura zraka, °C	-18,3	-9,8	-12,8	-16,0	-13,5
Količina padavina, l/m ²	961	996	835	1058,0	1187,1
Broj dana sa padavinama, ≥ 0,1 mm	162	164	151	182	187
Broj dana sa snježnim pokrivačem, ≥ 1 cm	74	51	30	63	59
Maksimalna visina snježnog pokrivača, cm	27	40	35	37	26
Trajanje sijanja sunca (sati)	1803,6	1916	2066	1891,6	1669,6

1) Podaci se odnose na meteorološku stanicu Sarajevo

VAŽNIJE METEOROLOŠKE POJAVE ZABILJEŽENE U PERIODU 1951.-2010.

	Srednje vrijednosti				Apsolutne vrijednosti			
	Godiš. Temp. zraka (oC)	Zimska temp. zraka (oC)	Ljetna temp. zraka (oC)	Godiš. sume oborina (l/m2)	Max. Temp. zraka (oC)	Datum	Minimalna temp. zraka (oC)	Datum
Bjelašnica	1,4	-5,9	9,3	1133	24,3	24.08.2007	-29,2	22.1.1963.
Ivan Sedlo	7,5	-1,3	16,1	1474	35,5	24.08.2007	-26,2	12.1.1985.
Sarajevo	9,8	0,6	18,7	942	38,8	23.08.2007	-22,0	26.1.1954.

REGISTAR POSLOVNIH SUBJEKATA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Na osnovu Zakona o Klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl. novine FBiH, br. 64/07), Odluke o Klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine (Sl. glasnik BiH, br. 84/06), Pravilnika o razvrstavanju subjekata prema klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl. Novine FBiH, br. 08/08).

Federalni zavod za statistiku vodi Registar poslovnih subjekata koji obuhvata poslovne subjekte i njihove dijelove, razvrstane prema pretežnoj djelatnosti koju obavljaju uz primjenu Klasifikacije djelatnosti (KD).

Klasifikacija djelatnosti (KD) utemeljena je na Statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti u Evropskoj/Europskoj Uniji – NACE, Rev.1.1 – koja je obavezna/obvezna za države članice Evropske/Europske unije.

Poslovni subjekti upisani u Registar razvrstavaju se prema NACE Rev.1.1 i to prema djelatnosti koju pretežno obavljaju, na način da se prema klasifikaciji djelatnosti utvrđuje šifra i naziv podrazreda pretežne djelatnosti, a preko nje se određuje grana, oblast, područje i područje djelatnosti. Kada je za subjekat rješenjem o upisu u registar kod nadležnog tijela ili propisom utvrđeno obavljanje više djelatnosti prvo razvrstavanje prema KD-u provodi se po prijedlogu subjekta upisa. Svako sljedeće razvrstavanje subjekta kojim se mijenja pretežna-glavna djelatnost, provodi se:

1. na zahtjev subjekta, uz prikazivanje finansijskih/finansijskih pokazatelja o poslovanju, i
2. po službenoj dužnosti na temelju promjene rješenja o upisu u registar kod nadležnog tijela ili promjene propisa, odnosno na temelju podataka iz statističkih istraživanja.

Djelatnost dijelova poslovnog subjekta utvrđuje se prema rješenju o upisu u registar kod nadležnog tijela ili prema propisu o osnivanju ili osnovnoj namjeni osnivanja polazeći od interne odluke poslovnog subjekta u čijem je sastavu.

Zavod izdaje poslovnim subjektima i njihovim dijelovima obavještenje o razvrstavanju.

Upis prijava, promjena i odjava poslovnih subjekata prati se dnevnom ažurnošću Registra poslovnih subjekata u kantonalnim uredima i službama za statistiku. Izvori za Registar poslovnih subjekata su:

1. registri koje vode nadležna tijela:
 - općinski sudovi
 - ministarstva
 - općinski uredi
 - druga registarska tijela
2. zakoni, odluke i drugi akti objavljeni u Službenim novinama.

Obuhvat i uporedivost

Registar poslovnih subjekata obuhvaća: pravne osobe, fizičke osobe – obrtnike, te njihove dijelove.

U Registar poslovnih subjekata se uvode poslovni subjekti koji imaju sjedište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, bez obzira na porijeklo/podrijetlo kapitala. Poslovni subjekti sa sjedištem na teritoriji Federacije BiH mogu da imaju svoje organizacione dijelove na području cijele BiH, kao i u inozemstvu i tada se navedeni dijelovi poslovnog subjekta također upisuju u Registar.

Registar poslovnih subjekata postavljen je kao baza podataka koja služi prvenstveno za statističke svrhe tj. za provođenje statističkih istraživanja.

Klasifikacija djelatnosti do nivoa/razine razreda osigurava usporedivost i razmjenu podataka za iste takve subjekte u zemljama članicama Evropske/Europske unije i ostalim zemljama koje primjenjuju NACE, Rev. 1.1., a do nivoa/razine grane djelatnosti KD osigurava kompatibilnost sa Međunarodnom standardnom industrijskom klasifikacijom svih ekonomskih djelatnosti Ujedinjenih naroda – ISIC, Rev. 3.1. *International Standard Industrial Classification of All Economic Activities*.

Definicije

Djelatnost je kombinacija resursa kao što su oprema, rad, tehnika proizvodnje, informativne mreže ili proizvodi čiji je rezultat određena roba ili usluga. Određena je inputom proizvoda (roba ili usluga), proizvodnim procesom i outputom proizvoda.

Poslovni (naročito proizvodni) subjekti stvarno obavljaju nekoliko različitih djelatnosti, zbog čega je neophodno odrediti kategoriju svake od tih djelatnosti. Koriste se tri kategorije: glavna, sporedna i pomoćna djelatnost.

Glavna (pretežna) djelatnost poslovnih subjekata koji ostvaruju dobit proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, je djelatnost koja učestvuje odnosno doprinosi najvećim udjelom u formiranju ukupne dodane vrijednosti ekonomske cjeline koja se posmatra. Za poslovne subjekte koji ne ostvaruju dobit proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, glavna djelatnost se određuje prema najvećem udjelu broja zaposlenih, odnosno plaćama po pojedinim djelatnostima.

Poslovni subjekti su pravne osobe i fizičke osobe, uključujući i organe državne vlasti, organe državne uprave i organe lokalne i mjesne samouprave, koja obavljaju djelatnost u skladu sa propisima.

Pravne osobe su subjekti odnosno pravne tvorevine koje imaju zakonska prava i obaveze a svojstvo pravne osobe stiču upisom u neki od posebnih registara ili na osnovu zakonskih propisa.

Dijelovi poslovnog subjekta su organizacione jedinice u sastavu poslovnog subjekta (radionice, skladišta, uredi, stovarišta...) smještene na geografski određenom mjestu. Na svakom od tih mjesta obavlja se neka djelatnost u kojoj je zaposlena jedna ili više osoba u istom poslovnom subjektu.

Fizičke osobe - obrtnici i osobe koje obavljaju srodnu djelatnost su fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u svoje ime i za svoj račun, a pritom se mogu koristiti i radom drugih osoba. Upisuju se u registar obrtnika i osoba koje obavljaju srodnu djelatnost.

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registriranih privrednih/gospodarskih djelatnosti u osnovnom, dopunskom ili dodatnom zanimanju od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Srodne djelatnosti su sve registrirane privredne i druge djelatnosti koje obavljaju fizičke osobe prema pravilima obavljanja obrta, a koja se ne smatraju obrtom.

REGISTAR TERITORIJALNIH JEDINICA

Registar teritorijalnih jedinica (registar) vodi evidenciju teritorijalnih jedinica za područje Federacije Bosne i Hercegovine.

U Registru se vode alfanumerički podaci o prostornim jedinicama. Federalni zavod za statistiku na temelju podataka koje mu dostavljaju nadležna tijela, ažurira podatke o prostornim jedinicama.

Podaci koji se vode u registru za prostorne jedinice su:

1. vrsta i naziv
2. jedinstveni identifikator (šifra, matični broj)
3. prikaz i opis granica i izvor podataka o granicama
4. podaci o prostornim jedinicama s kojima se povezuje
5. posebni podaci (status, sjedište, itd.)
6. vrsta promjene, izvor i datum promjene.

Definicije

Statistički krug je statistička prostorna jedinica. Statistički krugovi su nastali 1959. godine, a revidirani su pri svakom dosadašnjem popisu stanovništva. Predstavljaju stalnu mrežu prostornih jedinica, koja pokriva cjelokupno područje Federacije Bosne i Hercegovine.

Područje statističkog kruga sastoji se od jednog ili više pripadajućih popisnih krugova.

Statistički krug može pripadati samo jednom naseljenom mjestu i samo jednoj katastarskoj općini. Ukoliko statistički krug ne pripada samo jednoj katastarskoj općini, potrebno je statistički krug dijeliti tako da se ostvari navedeno načelo. To načelo može se uspostaviti i korekcijom granica statističkog kruga ukoliko se radi o nenaseljenom području. Promjena područja i granica statističkog kruga moguća je, osim u navedenim slučajevima, i pri promjeni područja i granica viših prostornih jedinica. Pri formiranju mreže statističkih krugova korišteni su kriterijumi kao što su, za gradove broj stanovnika, a za teritoriju van gradova broj domaćinstava i površina zemljišta. U registru se vode podaci o matičnom broju i granicama statističkog kruga.

Popisni krug je najmanja statistička prostorna jedinica koju ne sijeku granice viših prostornih jedinica. Područja i granice popisnih krugova određuju se za popise stanovništva, domaćinstava/kućanstava, popis poljoprivrede kao i za druga statistička istraživanja. Popisni krug može pripadati samo jednom statističkom krugu. Područja i granice popisnih krugova mogu se mijenjati dijeljenjem i korekcijom granica pod sljedećim uslovima:

Dijeljenje popisnih krugova moguće je:

- zbog promjene granica viših prostornih jedinica
- zbog dijeljenja popisnih krugova po kriteriju broja pripadajućih domaćinstava / kućanstava (broj domaćinstava/kućanstava u popisnom krugu može biti do 100).

Dijeljenje popisnih krugova treba provoditi tako da nova granica koja dijeli popisni krug, bude definirana u skladu s ovom metodologijom tako da novi popisni krug ne prelazi granice kruga od kojeg je nastao.

Korekcija granica popisnih krugova moguća je u slučaju korekcije granica viših prostornih jedinica (moguće samo kada se radi o nenaseljenom području); ukoliko se na postojećoj granici popisnog kruga izgradi zgrada kojoj se određuje broj zgrade (kućni broj). To posljednje praviloprimenjuje se na odgovarajući način i za korekciju granica statističkih krugova. Objekat se pripaja onom popisnom krugu kojem pripada veći dio objekta.

U registru se vode podaci o rednom broju popisnog kruga u okviru statističkog kruga i rednom broju (šifri) PK u okviru općine, o granicama popisnog kruga.

REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PREMA DJELATNOSTI, stanje 31.12.

	2009			2010		
	Pravne osobe	Jedinice u sastavu	Obrt	Pravne osobe	Jedinice u sastavu	Obrt
UKUPNO	11.797	5.543	12.735	12.459	5.777	12.839
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	72	19	343	77	19	362
B Ribarstvo	-	1	3	-	1	2
C Vađenje ruda i kamena	9	2	3	11	2	3
D Prerađivačka industrija	1.071	254	1.686	1.097	241	1.734
E Proiz. snabdijevanje/opskrba elekt. energijom, plinom/gasom i vodom	29	31	-	35	28	-
F Građevinarstvo	618	48	572	636	55	583
G Trgovina: popravak motornih vozila, motocikla, te predmeta za vlastitu upotrebu/uporabu i dom./kuć.	3.558	2.925	3.539	3.686	3.052	3.425
H Ugostiteljstvo	253	351	2.177	294	417	2.205
I Prijevoz, skladištenje i veze	462	211	1.851	482	222	1.847
J Finansijsko/Financijsko posredovanje	166	262	1	166	250	1
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	2.020	195	1.361	2.158	201	1.419
L Državna uprava i odbrana/odbrana; obavezno/obvezno socijalno osig.	311	140	-	312	140	-
M Obrazovanje	224	78	54	221	82	54
N Zdravstveni i socijalni rad	244	114	268	244	115	289
O Ostalne javne, komunalne, društvene i vlastite uslužne djelatnosti	2.728	912	876	3.008	952	914
P Privatna domaćinstva/kućanstva sa zaposlenim osobljem	-	-	1	-	-	1
Q Eksteritorijalne organizacije i tijela	32	-	-	32	-	-

REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PO DJELATNOSTIMA I OPĆINAMA, stanje 31.12.2010.

Općina	Ukupno	Područja djelatnosti																
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
Pravne osobe																		
Ukupno	12.459	77	-	11	1.097	35	636	3.686	294	482	166	2.158	312	221	244	3.008	-	32
Centar	3.768	13	-	2	211	14	122	859	92	96	75	848	132	61	88	1.141	-	14
Hadžići	298	13	-	-	54	2	22	75	4	15	1	21	20	7	6	58	-	-
Ilidža	1.792	18	-	4	234	3	136	724	35	95	2	204	23	23	21	270	-	-
Ilijaš	241	7	-	-	45	1	11	51	2	17	-	15	20	8	5	59	-	-
Novi Grad	2.062	7	-	1	188	2	129	784	30	127	20	264	36	27	32	413	-	2
N.Sarajevo	2.590	6	-	1	192	6	153	759	59	78	52	567	38	56	53	562	-	8
Stari Grad	1.265	5	-	2	109	4	45	289	61	40	15	202	27	27	29	402	-	8
Trnovo	36	3	-	-	-	1	-	1	2	2	-	-	6	1	3	17	-	-
Vogošća	407	5	-	1	64	2	18	144	9	12	1	37	10	11	7	86	-	-
Jedinice u sastavu																		
Ukupno	5.777	19	1	2	241	28	55	3.052	417	222	250	201	140	82	115	952	-	-
Centar	1.292	4	-	-	39	6	16	636	97	33	61	58	34	20	26	262	-	-
Hadžići	225	4	1	-	11	-	-	102	18	7	12	4	13	8	7	38	-	-
Ilidža	985	2	-	1	45	6	18	586	64	46	37	25	19	10	11	115	-	-
Ilijaš	168	1	-	1	13	-	1	59	16	9	8	6	9	7	5	33	-	-
Novi Grad	1.053	2	-	-	44	6	9	558	74	35	49	41	21	9	17	188	-	-
Stari Grad	553	-	-	-	24	6	-	278	51	17	25	12	17	19	13	91	-	-
Trnovo	30	1	-	-	-	-	-	6	6	-	-	1	1	-	5	10	-	-
Vogošća	296	1	-	-	18	2	1	146	24	11	17	12	12	2	7	43	-	-
Obrt																		
Ukupno	12.839	362	2	3	1.734	-	583	3.425	2.205	1.847	1	1.419	-	54	289	914	1	-
Centar	2.377	19	-	1	274	-	80	515	450	310	-	456	-	11	81	179	1	-
Hadžići	599	61	1	-	63	-	47	202	113	54	-	24	-	2	1	31	-	-
Ilidža	1.844	40	-	-	190	-	91	650	369	242	-	97	-	9	41	115	-	-
Ilijaš	433	63	-	-	44	-	21	144	85	32	-	17	-	2	3	22	-	-
Novi Grad	3.071	41	-	2	423	-	185	924	396	490	1	328	-	15	41	225	-	-
N. Sarajevo	1.939	9	-	-	200	-	60	461	393	242	-	297	-	8	77	192	-	-
Stari Grad	1.971	20	-	-	476	-	64	399	288	393	-	164	-	5	38	124	-	-
Trnovo	109	83	-	-	-	-	1	1	7	15	-	2	-	0	0	0	-	-
Vogošća	496	26	1	-	64	-	34	129	104	69	-	34	-	2	7	26	-	-

STANOVNIŠTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o stanovništvu i domaćinstvima/kućanstvima prikupljaju se popisima svakih deset godina prema jedinstvenoj metodologiji na cjelokupnom području Bosne i Hercegovine.

Procjena broja stalnih stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine sredinom godine uključuje prisutno stanovništvo i izbjeglice Federacije Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

Procjene broja prisutnih stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine sredinom godine kao i stope prirodnog kretanja stanovništva temelje se na rezultatima Popisa 1991., podacima o prirodnom priraštaju i podacima o broju raseljenih osoba i izbjeglica i broju povrataka u prijeratno mjesto stanovanja, podacima o migracijama stanovništva i o registraciji prebivališta (boravišta) stanovnika FBiH.

Izvori podataka za rođene, umrle i vjenčane su matične knjige, a za razvedene brakove dokumentacija nadležnih sudova. Podaci o rođenim i umrlim osobama te sklopljenim i razvedenim brakovima odnose se na Federaciju BiH i predstavljaju konačne rezultate obrade podataka.

Definicije

Podaci iz popisa odnose se na stalno stanovništvo na području Bosne i Hercegovine. Stalno stanovništvo jednog mjesta čine sve osobe koje u tom mjestu stalno stanuju, tj. imaju prebivalište, bez obzira na to da li su se u trenutku popisa nalazile u mjestu prebivališta ili su bile privremeno odsutne, bilo u zemlji ili inozemstvu. Osobe na privremenom radu kod inozemnih poslodavaca ili na samostalnom radu, kao i članovi obitelji koji s njima borave u inozemstvu popisani su kao stalni stanovnici odgovarajućih naselja u zemlji u kojima je njihovo prebivalište.

Domaćinstvom/kućanstvom se smatra obiteljska ili druga zajednica osoba koje su izjavile da zajednički stanuju i troše prihode za podmirenje osnovnih životnih potreba, kao i svaka osoba koja živi sama (samačko domaćinstvo/kućanstvo) ili stanuje sa drugim osobama s kojima ne troši svoje prihode. U popisima 1961. i 1971. kao stalni stanovnici popisane su sve osobe koje su se zatekle u mjestu rada ukoliko se nisu svakodnevno vraćale u mjesto stanovanja obitelji, dok su 1981. i 1991. te osobe popisane kao stalni stanovnici mjesta u kojima su nastanjene njihove obitelji, čime je smanjen broj samačkih domaćinstava/kućanstava.

Podaci o **etničkim grupama** rezultat su slobodno izražene **etničke** pripadnosti stanovnika preko deset, odnosno petnaest godina starosti, odnosno roditelja (staratelja) kada su u pitanju djeca mlađa od 10, odnosno 15 godina u popisima 1971., 1981. i 1991.

U popisima prije 1981. godine Muslimani su iskazivani pod različitim nazivima. U popisu 1953. godine osobe koje su izjavile da su Muslimani svrstane su u grupu "Jugoslaveni - neopredjeljeni" zajedno sa ostalim osobama jugoslovenskog porijekla/podrijetla koje su izjavile da su Jugoslaveni, dok su u popisu 1961. godine iskazani pod nazivom "Muslimani u etničkom smislu", a 1971. godine kao "Muslimani u smislu narodnosti".

Podaci prema starosti iskazuju se prema navršenim godinama života. Svaka grupa starosti obuhvaća osobe koje su navršile godine života unutar granica intervala. Tako su npr. u skupini 10-14 godina obuhvaćene osobe koje imaju 10 i više godina, ali još nisu navršile 15 godina života.

Pismenost Podaci o pismenosti stanovništva odnose se samo na stanovništvo staro 10 i više godina. Pismenim se smatra ona osoba koja zna pročitati i napisati sastav (tekst) u vezi sa svakidašnjim životom, bez obzira na kojem jeziku čita i piše. Sve ostale osobe, uključujući i one koje samo čitaju smatraju se nepismenim.

Školska sprema je najviši stepen/stupanj obrazovanja koji je osoba stekla po okončanju redovnog/redovitog školovanja ili škole koja zamjenjuje redovne/redovite, polaganjem privatnih ispita u nekoj redovnoj/redovitoj školi, ili pohađanjem kursa za skraćeno završavanje neke škole kojim se po postojećim propisima stječe određena školska sprema.

Prema aktivnostima stanovništvo je razvrstano na aktivno, stanovništvo sa osobnim prihodom i izdržavane/uzdržavane osobe. Aktivno je ono stanovništvo koje obavlja neko zanimanje i tako osigurava sredstva za život. Aktivnim se smatraju i osobe koje traže zaposlenje, služe vojni rok, kao i osobe na izdržavanju kazne. Osobama sa osobnim prihodom smatraju se penzioneri/umirovljenici svih kategorija, osobe koje primaju socijalnu pomoć ili imaju prihode od davanja u zakup zemlje, kuće, radnje i druge imovine.

Izdržavanim/Uzdržavanim osobama (djeca, učenici, studenti, domaćice/kućanice i dr.) smatraju se osobe koje nemaju vlastitih prihoda ni po kojem osnovu, nego ih izdržavaju/uzdržavaju roditelji, rođaci ili druge osobe, kao i osobe s prihodima koji im ne obezbjeđuju ekonomsku samostalnost.

Poljoprivredno stanovništvo u popisima 1981. i 1991. godine čine sve osobe čija se zanimanja nalaze u skupini "poljoprivrednici" i "ribari i lovci", kao i sve osobe koje oni izdržavaju/uzdržavaju.

Stalnim mjestom stanovanja smatra se ono mjesto u kojem je osoba stalno nastanjena, tj. u kojem ima prebivalište. Stalnim mjestom stanovanja raseljenih osoba i izbjeglica za 1999. godinu smatralo se ono mjesto u kojem je osoba bila nastanjena prije rata.

Ako je osoba 2000 - 2010. godine bila prisutna u jednom mjestu stanovanja duže od jedne godine, onda se to mjesto smatralo njenim prebivalištem. Ako je iz navedenog prebivališta bila odsutna duže/dulje od godinu dana u inozemstvu, onda takvi događaji nisu obuhvaćeni podacima za datu godinu.

Podaci o živorođenim i mrtvorodenim osobama svrstavaju se prema mjestu stalnog stanovanja majke, o umrlim prema mjestu stalnog stanovanja umrle osobe, za sklopljene brakove prema mjestu stalnog stanovanja mladoženje, a razvedeni brakovi se svrstavaju prema zadnjem prebivalištu bračnog para.

Podaci o umrlim osobama prema uzroku smrti dati su prema X Reviziji Međunarodne statističke klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti.

Živorodenje je potpuno izbacivanje ili vađenje iz tijela majke ploda začeca bez obzira na trajanje trudnoće koji, nakon takvog odvajanja, diše ili pokazuje bilo koji drugi znak života kao lupanje srca, pulsiranje pupčane vrpce ili jasne pokrete voljnih mišića, a bez obzira na to da li je pupčana vrpca prerezana i da li je posteljica odvojena. Ako plod takvog rođenja umre, prvo se registruje kao živorođeno, a onda kao umrla osoba.

Mrtvorodenjem se smatra smrt koja je nastupila prije potpunog izbacivanja ili odvajanja od majke ploda začeca; smrt se označava činjenicom da nakon tog odvajanja fetus ne diše niti pokazuje neki drugi znak života, kao što je lupanje srca, pulsiranje pupčane vrpce

STANOVNIŠTVO

ili jasni pokreti voljnih mišića, a trudnoća je trajala duže od 28 sedmica/tjedana (skoro 7 mjeseci).

Izbacivanje umrlog ploda nošenog manje od 28 sedmica/tjadana smatra se pobačajem bez obzira na to je li prirodni ili namjerni.

Stručnom pomoći kod rođenja smatra se pomoć doktora medicine ili diplomirane primalje. Da bi se dobio ukupan broj rođenih sa stručnom pomoći, treba zbrojiti rođene u «zdravstvenoj ustanovi» i rođene «na drugom mjestu sa stručnom pomoći».

Prirodni prirast, odnosno prirodni pad stanovništva razlika je između broja živorođene djece i broja umrlih osoba.

Stopa nataliteta predstavlja odnos između broja živorođenih i procijenjenog broja stanovnika na 1000 stanovnika prisutnih sredinom godine.

Stopa prirodnog priraštaja predstavlja razliku stope nataliteta i stope mortaliteta.

Smrt je stalni prestanak svih znakova života u bilo koje vrijeme nakon što se desilo rođenje (prestanak vitalnih funkcija bez mogućnosti oživljavanja). Ova definicija isključuje mrtvorodenja koja se posebno definiraju.

Umrlo dojenčadi smatraju se djeca koja su umrla prije navršene prve godine života.

Uzrok smrti je ona bolest, bolesno stanje ili ozljeda koja za posljedicu ima smrt ili je pridonijela smrti, kao i okolnosti nesretnog slučaja ili nasilja koje su takve ozljede prouzrokovale. Uzroci smrti razvrstani su prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti - X revizija.

Stopa mortaliteta predstavlja odnos između broja umrlih i procijenjenog broja stanovnika na 1000 stanovnika prisutnih sredinom godine.

Stopa smrtnosti dojenčadi predstavlja odnos između broja umrle dojenčadi i broja živorođenih računato na 1000 živorođenih.

Brak je čin, ceremonija ili proces kojim se stvara zakonska veza muža i žene. Zakonitost unije uspostavlja se građanskim, vjerskim ili drugim sredstvima zavisno od toga kako ih definira zakon svake zemlje.

Razvod braka je krajnji zakonski raspad braka tj. ono odvajanje muža i žene koje stranama daje pravo da ponovo stupe u brak po građanskim, vjerskim i/ili drugim odredbama, sukladno sa zakonima svake zemlje.

STAROSNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA , procjena

Općina	Ukupno	0-14	15-64	65 i više
stanje 30.06. 2008. godine				
Ukupno	421.289	70.108	282.373	68.808
Centar Sarajevo	70.203	10.379	46.783	13.041
Novi Grad	123.200	19.958	85.089	18.153
Novo Sarajevo	73.379	10.138	48.601	14.640
Stari Grad	37.832	5.977	25.524	6.331
Hadžići	22.379	4.520	15.024	2.835
Ilidža	52.896	10.381	34.832	7.683
Ilijaš	17.738	4.208	10.945	2.585
Trnovo	2.554	220	1.607	727
Vogošća	21.108	4.327	13.968	2.813
stanje 30.06. 2009. godine				
Ukupno	423.645	70.573	283.943	69.129
Centar Sarajevo	70.099	10.364	46.714	13.021
Novi Grad	124.035	20.093	85.666	18.276
Novo Sarajevo	73.371	10.137	48.596	14.638
Stari Grad	37.737	5.962	25.460	6.315
Hadžići	22.636	4.571	15.197	2.868
Ilidža	53.600	10.519	35.296	7.785
Ilijaš	18.048	4.282	11.136	2.630
Trnovo	2.524	218	1.588	718
Vogošća	21.595	4.427	14.290	2.878
stanje 30.06. 2010. godine				
Ukupno	436.572	72.941	292.544	71.087
Centar Sarajevo	69.889	10.333	46.574	12.982
Novi Grad	124.742	20.208	86.154	18.380
Novo Sarajevo	73.394	10.140	48.611	14.643
Stari Grad	42.580	6.727	28.727	7.126
Hadžići	22.727	4.589	15.258	2.880
Ilidža	59.271	11.632	39.030	8.609
Ilijaš	18.436	4.374	11.375	2.687
Trnovo	2.495	215	1.570	710
Vogošća	23.038	4.723	15.245	3.070

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA

	Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni priraštaj	Umrli dojenčad		Zaključeni brakovi	Razvedeni brakovi	
					ukupno	na 1000 živorodnih		ukupno	na 1000 Zaključenih
UKUPNO	2006	4.131	3.705	426	45	10,9	2.492	235	94,3
	2007	4.283	3.825	458	41	9,6	2.938	225	76,6
	2008	4.621	3.839	782	40	8,7	2.993	115	38,4
	2009	4.898	4.013	885	35	7,1	2.804	135	48,1
	2010	4.704	4.137	567	31	6,6	2.782	101	36,3
Grad Sarajevo¹⁾	2006	2.687	2.758	-71	32	11,9	1.702	187	109,9
	2007	2.827	2.811	16	29	10,3	1.950	178	91,3
	2008	2.986	2.839	147	25	8,4	1.976	86	43,5
	2009	3.154	2.935	219	24	7,6	1.839	101	54,9
	2010	3.124	2.991	133	24	7,7	1.865	81	43,4

¹⁾ Grad Sarajevo (Općine: Centar Sarajevo, Novi Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, Stari Grad Sarajevo)

Centar	2006	613	715	-102	16	26,1	394	48	121,8
	2007	602	723	-121	16	26,6	419	43	102,6
	2008	651	691	-40	6	9,2	427	18	42,2
	2009	633	760	-127	15	23,7	375	24	64,0
	2010	658	752	-94	12	18,2	391	12	30,7
Novi Grad	2006	1.132	945	187	10	8,8	707	57	80,6
	2007	1.254	952	302	6	4,8	822	59	71,8
	2008	1.326	977	349	9	6,8	815	33	40,5
	2009	1.391	944	447	6	4,3	764	38	49,7
	2010	1.400	1.071	329	4	2,9	734	35	47,7
Novo Sarajevo	2006	574	681	-107	4	7,0	377	43	114,1
	2007	618	687	-69	4	6,5	418	40	95,7
	2008	620	712	-92	2	3,2	458	24	52,4
	2009	695	771	-76	3	4,3	433	26	60,0
	2010	673	721	-48	3	4,5	449	21	46,8
Stari Grad	2006	368	417	-49	2	5,4	224	39	174,1
	2007	353	449	-96	3	8,5	291	36	123,7
	2008	389	459	-70	8	20,6	276	11	39,9
	2009	435	460	-25	-	-	267	13	48,7
	2010	393	447	-54	5	12,7	291	13	44,7
Hadžići	2006	286	164	122	3	10,5	137	5	36,5
	2007	287	196	91	4	13,9	162	3	18,5
	2008	282	173	109	4	14,2	191	4	20,9
	2009	311	191	120	2	6,4	179	6	33,5
	2010	271	225	46	1	3,7	181	2	11,0
Iliđža	2006	658	421	237	6	9,1	362	29	80,1
	2007	655	465	190	5	7,6	468	33	70,5
	2008	774	466	308	7	9,0	484	16	33,1
	2009	774	472	302	3	3,9	446	19	42,6
	2010	723	523	200	4	5,5	426	13	30,5
Ilijaš	2006	235	168	67	1	4,3	139	5	36,0
	2007	228	157	71	1	4,4	169	3	17,8
	2008	260	149	111	1	3,8	146	3	20,5
	2009	285	175	110	2	7,0	136	1	7,4
	2010	271	172	99	-	-	148	3	20,3
Trnovo	2006	12	18	-6	-	-	9	-	-
	2007	10	26	-16	-	-	12	1	83
	2008	14	29	-15	-	-	14	1	71,4
	2009	18	35	-17	-	-	14	1	71,4
	2010	19	29	-10	-	-	17	-	-
Vogošća	2006	253	176	77	3	11,9	143	9	62,9
	2007	276	170	106	2	7,2	177	7	39,5
	2008	305	183	122	3	9,8	182	5	27,5
	2009	356	205	151	4	11,2	190	7	36,8
	2010	296	197	99	2		145	2	13,8

INVESTICIJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i prikaz podataka

Podaci o investicijama su prikupljeni putem slijedećih istraživanja:

- Godišnji izvještaj/izvješće o investicijama u stalna sredstva (obrazac INV-01) za sve pravne osobe;
- za oblast poljoprivrede individualnog sektora (poljoprivredna gazdinstva) podaci su prikupljeni putem općina, a bazirani/temeljeni su na procjenama općinskih komisija.

Nisu obuhvaćena investiciona ulaganja samostalnih poduzetnika i domaćinstava/kućanstava.

Podaci o investicijama prikazuju ukupne isplate za investicije po osnovnim oblicima finansiranja/financiranja, ostvarene investicije (nova i polovna/rabljena stalna sredstva) po tehničkoj strukturi i ostvarene investicije u nova stalna sredstva (nova i polovna/rabljena uvozna stalna sredstva) po tehničkoj strukturi.

Obrada podataka urađena je po dva osnovna principa:

- prema sjedištu i pretežnoj djelatnosti investitora (organizacioni princip) i
- prema lokaciji i djelatnostima kojima su investicije stvarno namijenjene, bez obzira na to u koju je djelatnost razvrstan investitor i gdje mu se nalazi sjedište (princip čistih djelatnosti).

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva koje nije moguće rasporediti po kantonima (putevi, pruge i sl.) se prikazuju kao neraspoređene investicije.

Svi podaci su iskazani prema Klasifikaciji djelatnosti koja je usklađena sa evropskom/europskom klasifikacijom NACE – Rev.1.1.

Definicije

Investicijama u stalna sredstva smatraju se nabavke/nabave preduzeća/poduzeća i drugih pravnih osoba radi dobivanja novih stalnih sredstava, povećanja vrijednosti ili zamjene postojećih stalnih sredstava (stambene zgrade, ostale zgrade i građevine, oprema i uređaji trajnijeg karaktera, osnovno stado, pošumljavanje i podizanje dugogodišnjih zasada, softver itd). Nabavljena investicijska dobra mogu biti nova ili polovna/rabljena, kupljena od drugih u zemlji i inozemstvu. Stalna sredstva mogu, također, biti stečena trampom, primljena kao kapitalni transfer u naturi ili proizvedena u vlastitoj režiji.

INVESTICIJE

Obuhvataju se sve vrste ulaganja u nove kapacitete, kao i ulaganja za proširenje, rekonstrukciju i modernizaciju postojećih ili zamjenu zastarjelih, istrošenih ili slučajnom štetom uništenih kapaciteta. Ne obuhvata se redovno i tekuće održavanje stalnih sredstava, ulaganja u obrtna sredstva i vojno oružje za razaranje i oprema koja je potrebna za njegovo odašiljanje, usavršavanje osoblja, ispitivanje tržišta i kupovina zemljišta.

Isplatama za investicije smatraju se novčana ulaganja u toku/tijeku godine u nova i polovna/rabljena stalna sredstva, bez obzira na momenat njihove izgradnje ili nabavke/nabave.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke/nabave novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom/tijekom godine, bez obzira na to jesu li završene, je li i kada izvršena njihova isplata.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inozemstvu, budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna stalna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova stalna sredstva. U nabavku/nabavu novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

U skladu sa SNA-93 metodologijom stalna sredstva se grupišu na:

- **materijalna (opipljiva) stalna sredstva** (građevinski radovi kojima su obuhvaćena i značajnija poboljšanja zemljišta; strojevi, oprema i transportna sredstva; ostala materijalna stalna sredstva koja obuhvataju osnovno stado, pošumljavanje i dugogodišnje zasade);
- **nematerijalna (neopipljiva) stalna sredstva** (rudarska i mineralna istraživanja; softveri; originali na području književnosti, filma, muzike i slično; studije i projekti) i
- **troškove prijenosa vlasništva zemljišta** (svi troškovi radi naknada stručnjacima koji su nastali kod jedinice koja povećava aktivu: naknade pravnici, arhitektima, inženjerima, procjeniteljima; provizije koje se plaćaju posrednicima u prodaji nekretnina i svi porezi na prijenos vlasništva nad zemljištem koje plaća kupac).

**ISPLATE ZA INVESTICIJE PO OSNOVNIM IZVORIMA FINANSIRANJA/FINANCIRANJA
ORGANIZACIONI PRINCIP**

000 KM

	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski/financijski krediti	Finansijski/Financijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta/proračuna	Iz ostalih izvora
2006	987.652	549.551	42.640	212.905	76.000	28.781	77.774
2007	1.451.890	785.352	42.660	465.992	45.887	59.869	52.131
2008	1.784.793	990.484	62.104	481.000	89.753	73.194	88.259
2009	1.453.369	897.719	67.888	306.778	54.093	47.420	79.471
2010	1.392.754	857.347	29.512	348.464	34.512	46.828	76.091

**ISPLATE ZA INVESTICIJE PO OSNOVNIM IZVORIMA FINANSIRANJA/FINANCIRANJA
U 2009. GODINI - ORGANIZACIONI PRINCIP**

000 KM

Djelatnost investitora	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski/financijski krediti	Finans./financ. lizing	Iz sredstava fondova i budžeta/proračuna	Iz ostalih izvora
UKUPNO	1.453.369	897.719	67.888	306.778	54.093	47.420	79.471
Pravne osobe-ukupno	1.447.024	895.352	67.888	303.068	54.093	47.420	79.205
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	2.793	1.437	-	1.200	10	143	3
B Ribarstvo	-	-	-	-	-	-	-
C Vađenje ruda i kamena	1.530	1.472	-	-	58	-	-
D Prerađivačka industrija	169.554	92.389	665	64.675	11.671	116	38
E Proiz.snabdijev./opskrba električ. energijom, plinom/gasom i vodom	193.043	146.202	1.984	9.124	-	4.024	31.709
F Građevinarstvo	37.481	25.642	2949	8.022	697	64	107
G Trgov. na veliko i malo; popr.ak motor.vozila i motocikla, predm. za vlastitu upotrebu i domaćin.	269.827	149.303	16.992	74.634	25.599	225	3.075
H Ugostiteljstvo	19.193	7.001	3.621	6.759	219	1.055	538
I Prijevoz, skladištenje i komun.	221.884	158.596	880	32.092	6.941	285	23.089
J Finansijsko/Financ. posredovanje	82.566	75.952	-	5.736	878	-	-
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	243.136	82.868	39.824	96.655	7.506	15.865	419
L Državna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno soc. osiguranje	114.505	107.946	-	-	-	678	5.882
M Obrazovanje	16.856	9.607	42	361	1	4.951	1.894
N Zdravstveni i socijalni rad	43.114	17.420	45	208	90	14.656	10.693
O Ostale javne, društvene, socijalne i vlastite uslužne djelatnosti	31.543	19.517	887	3.599	424	5.358	1.758
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	6.346	2.367	-	3.712	-	-	266

**OSTVARENE INVESTICIJE U NOVA STALNA SREDSTVA PO NAMJENI ULAGANJA I
TEHNIČKOJ STRUKTURI (PRINCIP ČISTIH DJELATNOSTI)**

000 KM

Kanton	Ukupno	Materijalna stalna sredstva <i>Tangible fixed assets</i>			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva
		građevinski radovi	strojevi, oprema i transportna sredstva	ostala materijalna stalna sredstva		
2006	723.702	387.430	310.427	4.383	20.040	1.424
2007	1.170.736	553.690	521.778	2.883	90.764	1.621
2008	1.499.931	797.119	641.627	3.460	54.713	3.013
2009	1.084.593	552.750	439.741	5.513	85.940	650
2010	1.049.402	582.891	417.821	4.498	42.979	1.214

Nerasporedene investicije

2006	89.709	63.761	22.344	-	3.558	45
2007	105.571	91.257	11.703	-	928	1.684
2008	186.034	158.270	23.629	-	3.775	360
2009	129.870	123.570	5.879	-	421	-
2010	136.836	129.847	6.682	-	296	11

**OSTVARENE INVESTICIJE U NOVA STALNA SREDSTVA PO NAMJENI ULAGANJA I
TEHNIČKOJ STRUKTURI U 2009.GODINI (PRINCIP ČISTIH DJELATNOSTI)**

000 KM

Namjena ulaganja	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		građevinski radovi	strojevi, oprema i transportna sredstva	ostala materijalna stalna sredstva		
UKUPNO	1.084.593	552.750	439.741	5.513	85.940	650
Pravne osobe-ukupno	1.078.248	551.440	438.320	1.898	85.940	650
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3.545	2.806	335	399	-	5
B Ribarstvo	-	-	-	-	-	-
C Vađenje ruda i kamena	997	738	257	2	-	-
D Prerađivačka industrija	153.115	78.149	66.793	1327	6.794	53
E Proiz.snabdijevanje/opskrba električ. energijom, plinom/gasom i vodom	51.816	31.944	15.059	-	4.812	-
F Građevinarstvo	45.772	36.727	8.645	-	354	45
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla, predmeta za vlastitu upotrebu i domaćinstvo	224.535	125.082	87.052	-	12.169	232
H Ugostiteljstvo	21.607	15.848	5.656	-	103	-
I Prijevoz, skladištenje i veze	191.456	31.599	124.099	8	35.532	219
J Finansijsko/Financijsko posredovanje	69.177	33.912	25.042	-	10.210	13
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	123.786	95.189	26.435	3	2.106	54
L Državan uprava i odbrana/odbrana; obavezno/obvezno socijalno osiguranje	93.977	43.288	39.918	11	10.761	-
M Obrazovanje	25.459	20.118	5.084	-	257	-
N Zdravstveni i socijalni rad	44.841	21.212	23.038	8	564	18
O Ostale javne, društvene, socijalne i vlastite uslužne djelatnosti	28.164	14.829	10.906	141	2.278	11
Poljoprivredna gazdinstva-ukupno	6.345	1.310	1421	3.615	-	-

INDUSTRIJA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metodi prikupljanja podataka

Podatke iz ove oblasti, kojoj po KD-u pripadaju područja Vađenje ruda i kamena, Prerađivačka industrija, Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, gasom i vodom prikupio je Federalni zavod za statistiku, pomoću Mjesečnog izvještaja industrije i Godišnjeg izvještaja o utrošku energenata, sirovina i materijala u industriji.

Obuhvat

Mjesečnim izvještajem industrije i Godišnjim izvještajem o utrošku energenata, sirovina i materijala u industriji obuhvaćena su preduzeća/poduzeća koja zapošljavaju 10 i više osoba, a obavljaju jednu ili više djelatnosti iz područja Vađenje ruda i kamena (C), Prerađivačka industrija (D), Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, gasom i vodom (E) po Klasifikaciji djelatnosti.

Definicije

Indeksi fizičkog obima/obujma industrijske proizvodnje izračunavaju se po Laspeyresovoj formuli. Osnov za izračunavanje indeksa su podaci u naturalnom izrazu prema nomenklaturi industrijskih proizvoda i pondera za te proizvode koji predstavljaju dodanu vrijednost za jediničnu proizvodnju. Indeksi fizičkog obima/obujma industrijske proizvodnje za ukupno, izračunati su na temelju indeksa oblasti i stopa učešća kojom oblasti sudjeluju u ukupnoj dodanoj vrijednosti u području industrije (struktura oblasti).

Pod gotovim proizvodom podrazumijeva se svaki proizvod koji je u procesu proizvodnje dostigao određeni stupanj izrade definiran Nomenklaturom industrijskih proizvoda, bez obzira na to izrađuje li se u okviru izvještajne jedinice kao osnovni, sporedni ili pomoćni proizvod, a s obzirom na vlasništvo, je li vlastiti proizvod ili izrađen iz usluge.

INDEKSI INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

	2007	2008	2009	2010
	2006	2007	2008	2009
INDUSTRIJA - UKUPNO	121,8	123,8	94,5	98,2
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA				
Energija	106,0	100,0	92,8	107,7
Intermedijarni proizvodi, osim energije	85,9	104,6	80,0	85,2
Kapitalni proizvodi	144,0	94,8	15,1	93,3
Trajni proizvodi za široku potrošnju	133,1	78,5	36,9	304,3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	133,1	130,2	107,5	99,6
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a				
C VAĐENJE RUDA I KAMENA	83,2	101,6	90,8	103,3
14 Vađenje ostalih ruda i kamena	83,2	101,6	90,8	103,3
D PRERADIVAČKA INDUSTRIJA	125,1	126,8	94,6	96,6
15 Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	118,9	107,6	93,4	98,6
16 Proizvodnja duhanskih proizvoda	106,9	101,0	117,5	82,5
17 Proizvodnja tekstila	63,2	71,8	85,0	105,1
18 Proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna	96,0	174,4	52,4	173,5
19 Prerada kože, izrada galanterije, obuće	123,3	100,0	96,2	84,0
20 Prerada drveta/drva i proizvodnja proizvoda od drveta/drva, osim namještaja	105,5	95,3	107,2	102,1
21 Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	14,7	128,0	73,8	53,6
22 Izdavačka, štamparska/tiskarska djelatnost	139,9	106,9	92,3	82,1
23 Proizvodnja koksa, derivata nafte i nukl.goriva	-	99,8	59,1	107,0
24 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizv.	145,2	188,3	121,3	106,8
25 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	125,1	99,5	79,4	95,6
26 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proiz.	128,3	107,6	94,8	62,1
27 Proizvodnja baznih metala	131,5	116,9	37,4	81,5
28 Proizvodnja proizvoda od metala, osim mašina/strojeva i opreme	178,2	135,3	60,7	87,6
29 Proizvodnja mašina/strojeva i uređaja d.n.	1992,6	54,5	63,8	32,2
30 Proizvodnja kanc mašina/strojeva i računara aparata i opreme	224,6	71,6	95,8	80,4
31 Proizvodnja električnih mašina/strojeva i aparata	102,4	109,7	70,3	130,3
33 Proizvodnja medicin.preciznih i potičkih insti satova	70,1	159,6	90,9	71,2
34 Proizvodnja mot.vozila, prikolica, poluprik.	143,4	91,6	-	-
36 Proizvodnja namještaja, prerađivačka industrija d.n.	132,7	78,4	36,9	302,7
37 Reciklaža	67,3	90,5	124,8	123,7
E PROIZ.SNABDIJEVANJE/OPSKRBA ELEKTIČ. ENERGIJOM GASOM/PLINOM I VODOM	100,8	100,1	94,6	107,7
40 Proiz.snabdijevanje/opskrba elekt. energijom gasom/plinom parom i toplom vodom	100,8	100,1	94,6	107,7

POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

BILJNA PROIZVODNJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o poljoprivrednom zemljištu i prinosima ratarskih i povrtnih kultura, te o broju stabala, čokota/trsova (ukupan broj i broj rodnih stabala, čokota/trsova) i prinosima voća, prikupljaju se redovnim/redovitim statističkim istraživanjem, a za gazdinstva/gospodarstva individualnih poljoprivrednih proizvođača podaci se dobivaju procjenom. Procjenu rade stručne osobe za poljoprivredu u općinama.

Definicije

Poljoprivredno zemljište je zemljišna površina koja se koristi za poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivredno zemljište uključuje obradivo zemljište, pašnjake, ribnjake, trstike i bare.

Obradivo zemljište je zemljišna površina na kojoj se uzgajaju ratarski i povrtni usjevi, višegodišnji zasadi i trave i vrši obrada, kosidba i drugi poljoprivredni radovi i, po pravilu, ubiru prinosi svake godine. Obradivo zemljište čine oranice i bašte/vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade.

Oranica (njiva) je zemljišna površina na kojoj se obavlja ratarska proizvodnja. Na njoj se po utvrđenom redu (plodoredu) siju ratarski usjevi: žita, industrijsko bilje, povrtno bilje i stočno-krmno bilje. U oranično zemljište uključuju se i površine koje su "radi odmora" ostale neobrađene: zeleni ili crni ugar, zaležaji, parlozi i prelozi. Osim toga, oranicama se smatraju i površine pod loznicima i voćnim rasadima, površine pod cvijećem i ukrasnim biljem.

Rodna stabla voća i rodni čokoti/trsovi vinove loze su stabla, odnosno čokoti/trsovi koja su prema svojoj fiziološkoj zrelosti sposobna da pod normalnim uslovima/uvjetima za vegetaciju zametnu plod, bez obzira da li su u toj godini rodila ili ne.

Požnjevena površina je površina sa koje je požnjeven usjev i ubran prinos. Požnjevene površine mogu biti manje od zasijanih površina u slučaju kada su usjevi usljed elementarnih i drugih nepogoda potpuno uništeni, tako da na tim površinama nije obavljena žetva niti ubran prinos.

Prinos/prirod usjeva je iskazan kao hambarski prinos/prirod normalne vlažnosti po odbitku svih gubitaka prilikom žetve (berbe), transporta i vršidbe.

Prinos/prirod po jedinice površine (po ha) obračunat je na požnjevenu površinu.

Prinosi/prirodi po stablu-čokotu/trsu obračunati su po rodnom stablu, odnosno čokotu/trsu vinove loze.

STOČARSTVO

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci se odnose na statistička istraživanja iz područja poljoprivrede – stočarstva i ribarstva.

Statistika stočarstva prati posebno podatke za pravne osobe i dijelove pravnih osoba, a posebno za porodična/ obiteljska poljoprivredna gazdinstva/gospodarstva.

Podaci o broju stoke za pravne osobe i dijelove pravnih osoba prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim izvještajima.

Svi elementi za obračun stočne proizvodnje dobijaju se direktno iz istraživanja, a sadrže podatke o broju i težini stoke i peradi te o proizvodnji mlijeka, jaja, vune i meda.

Podaci o broju i bilansima/bilancama stoke i stočnoj proizvodnji kod porodičnih/obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava/ gospodarstava su procijenjeni od strane ovlaštene stručne osobe za poljoprivredu u općinama.

Podaci iz ribarstva prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim istraživanjem i to odvojeno za: pravne osobe i dijelove pravnih osoba i fizičke osobe (obrtnici) koji se bave uzgojem ribe slatkovodne i morske, te za ulov slatkovodne ribe u otvorenim vodama.

Od 2003. godine uključen je ulov u otvorenim vodama (sportska ribolovna društva), a od 2005. godine prati se uzgoj morske ribe. U 2010. godini uključene su fizičke osobe (obrtnici) koji se bave uzgojem i ulovom ribe.

Podaci se odnose na stanje 31. decembra/prosinca prethodne godine.

Definicije

Bilans/bilanca stoke predstavlja obrt stada u toku/ tijekom godine, u kojem se registriraju promjene u brojnom stanju stoke.

Prirast stoke predstavlja proizvodnju žive mjere stoke u toku/tijeku godine kao rezultat priploda, porasta i tova stoke. Ukupan prirast pojedinih vrsta stoke uključuje živu težinu zaklane stoke, razliku težine izvezeno (prodane) stoke i uvezene (kupljene) stoke i razliku težine stoke na kraju i početku godine.

Ukupna proizvodnja mesa uključuje proizvodnju mesa u zemlji (klanje u klaonicama, mesnicama, na poljoprivrednim dobrima i nepoljoprivrednim domaćinstvima/kućanstvima) i izvoz žive stoke preračunat u meso.

Bruto težina stoke predstavlja težinu životinje neposredno pred klanje.

Neto težina stoke predstavlja težinu zaklanih životinja poslije otklanjanja određenih dijelova u zavisnosti od vrste i kategorije stoke, tj. težinu očišćene zaklane životinje.

Proizvodnja mlijeka odnosi se na neto količine, tj. namuzeno mlijeko, ne računajući količine koje posišu telad i janjad.

ŠUMARSTVO

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o posjećenju drvnj masi, podizanju i obnovi šuma, šumskim požarima i štetama u šumama odnose se na državne i privatne šume, a podaci o proizvodnji i prodaji šumskih sortimenata te prijevoznim sredstvima i mehanizaciji u šumarstvu odnose se samo na državne šume. Podaci statistike šumarstva prikupljaju se mjesečnim i godišnjim istraživanjima.

Za državne šume podaci se prikupljaju od poslovnih subjekata koji se bave šumarstvom, a za privatne šume od nadležnog organa uprave.

Podaci o šumskim površinama kao i opći podaci o državnim šumama su preuzeti od Federalnog ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Proizvodnja i prodaja šumskih sortimenata obuhvaća podatke samo onih poslovnih subjekata koji se bave stalnom proizvodnjom šumskih sortimenata. Ovim podacima nije obuhvaćena proizvodnja i prodaja zadružnih i drugih poslovnih subjekata koji se povremeno bave tom djelatnošću.

Podaci o otkupu i prodaji poljoprivrednih proizvoda dobiveni su iz mjesečnih statističkih izvještaja TRG-31 i TRG-33 koje dostavljaju poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata razvrstani u područje A (poljoprivreda, lov i šumarstvo), tj. poslovni subjekti (poljoprivredne zadruge, trgovačke, industrijske i druge organizacije) koji vrše otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih poljoprivrednih proizvođača, kao i poslovni subjekti koji vrše prodaju poljoprivrednih proizvoda iz vlastite poljoprivredne proizvodnje ili ostvarene interne realizacije poljoprivrednih proizvoda u vlastitim pogonima u svrhu proizvodnje.

Podaci o prometu poljoprivrednih proizvoda na pijacama/tržnicama dobiveni su iz mjesečnih statističkih izvještaja TRG-13 koje dostavljaju poslovni subjekti koji pružaju usluge korišćenja prodajnog prostora pijace. Obuhvaćaju se količine proizvoda koje na pijacu iznose individualni poljoprivredni proizvođači (bez poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga).

Statistika lovstva svoje istraživanje zasniva na evidencijama koje se formiraju u izvještajnoj jedinici.

Definicije

Pod šumom se smatra svaka površina veća od 500 m², obrasla šumskim drvećem, sa svrhom da služi za proizvodnju šumskih sortimenata ili da ima zaštitnu funkciju ili posebnu namjenu bez obzira na obrast i visinu stabala.

Raznodobne šume su visoke šume koje su nastale uglavnom iz sjemena. U njima se sječa i obnova vrši neprestano na cijeloj površini, pa su im stabla različite starosti i visine izmješana pojedinačno ili u grupama/skupinama.

Jednodobne šume su visoke šume visokog oblika gajenja koje su nastale uglavnom iz sjemena, kao i vještački podignute šume i kulture u kojima su stabla približno jednake visine i starosti.

Izdanačke (niske) šume su šume nastale uglavnom od izdanaka iz panja.

Posječena bruto drvena masa obuhvaća posječene trupce (lišćara/listača i četinarara/četinjača), jamsko drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača), ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača), prostorno drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača), ogrijevno drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača) te ostalo grubo obrađeno drvo. U bruto drvenu masu ulazi otpadak (gubitak koji nastaje pri sječi).

Dugo drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača) obuhvaća: trupce, jamsko drvo i ostalo dugo drvo.

Trupci (lišćara/listača i četinarara/četinjača) su dijelovi debla koji su namijenjeni daljem prerađivanju piljenjem, ponekad rezanjem ili ljuštenjem jer imaju povoljna fizička i kemijska svojstva te su namijenjena za industrijsku preradu. To su trupci za rezanje te trupci za furnir i ljuštenje.

Jamsko drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača) namijenjeno je za razne tehničke svrhe jer ima vrlo povoljna fizička i kemijska svojstva. To je drvo koje se upotrebljava za izgradnju i održavanje jamskih rovova i okna, dakle za gradnju u zemlji i pod zemljom.

Ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača) obuhvaća sve vrste drva pogodne za mehaničku preradu, stupove za elektrovodove i TT vodove te ostalo oblo drvo.

Prostorno drvo (lišćara/listača i četinarara/četinjača) obuhvaća drvo za drvene ploče (pogodno za mehaničku preradu), a celulozno i taninsko drvo, zbog svog povoljnog kemijskog svojstva, pogodno je za kemijsku preradu. Taninsko drvo je sirovina iz koje se preradom dobivaju taninski ekstrakti.

Industrijsko drvo ima povoljna fizička i kemijska svojstva, a namijenjeno je za industrijsku preradu.

Tehničko drvo je ono drvo koje je zbog povoljnih fizičkih i kemijskih svojstava namijenjeno za industrijsku upotrebu/uporabu i razne tehničke svrhe.

Ogrijevno drvo je namijenjeno neposredno za ogrijev ili za proizvodnju drvenog ugljena.

Ostalo grubo obrađeno drvo obuhvaća sitno tehničko drvo, pogodno za izradu drvenih motki i kolja, raznih letvi i stupova za ogradu, ručica za alat i sl.

Otkup poljoprivrednih proizvoda je kupovina odnosno preuzimanje poljoprivrednih proizvoda neposredno od individualnih proizvođača koje vrše poslovni subjekti radi dalje prodaje ili prerade.

Prodaja poljoprivrednih proizvoda je prodaja, odnosno isporuka poljoprivrednih proizvoda iz vlastite proizvodnje poslovnih subjekata i njihovih dijelova.

OSTVARENI PRINOSI USJEVA I VOĆA

Usjevi	2008			2009			2010		
	Požnje- vena površina u ha	Prinos, tona		Požnje- vena površina u ha	Prinos		Požnje- vena površina u ha	Prinos	
		ukupno	po ha		ukupno	po ha		ukupno	po ha
Pšenica	82	322	3,9	97	361	3,7	112	372	3,3
Raž	23	85	3,7	38	121	3,2	46	134	2,9
Ječam	122	374	3,1	148	365	2,5	172	370	2,2
Zob	97	294	3,0	92	232	2,5	103	226	2,2
Heljda	116	186	1,6	220	310	1,4	256	363	1,4
Kukuruz - zrno	251	745	2,9	272	954	3,5	249	1.025	4,2
Krompir/Krumpir	1.107	9.065	8,2	1.187	11.029	9,3	1.202	11.557	9,6
Mrkva	98	970	9,9	102	1.027	10,1	98	923	9,4
Crni luk	332	1.987	6,0	337	2.153	6,4	326	1.925	5,9
Bijeli luk/Češnjak	66	272	4,1	66	344	5,2	65	302	4,6
Grah - zrno	155	323	2,1	169	423	2,5	177	476	2,7
Grašak - zrno	54	72	1,3	59	107	1,8	65	130	2,1
Kupus i kelj	254	2.767	10,9	258	2.962	11,4	251	2.589	10,3
Paradajz/Rajčica	111	885	8,0	114	922	8,1	111	844	7,6
Paprika zelena	54	419	7,8	57	437	7,7	55	486	7,9
Krastavac	61	551	9,0	66	561	8,5	63	486	7,8
Djetelina- sijeno	316	1.333	4,2	258	972	3,8	217	766	3,5
Lucerka/Lucerna	246	880	3,6	314	1.790	5,7	282	1.400	5,0
Kukuruz za krmu	333	9.617	28,9	350	13.056	37,3	376	11.256	20,9
Stočna repa	164	2.343	14,5	176	2.627	14,9	180	2.535	14,1
Travno - djet. smjesa	324	1.165	3,6	329	1.164	3,5	565	1.823	3,2

Voće	2008			2009			2010		
	Broj rodnih stabala	Prinos		Broj rodnih stabala	Prinos		Broj rodnih stabala	Prinos	
		ukupno tona	kg po stablu		ukupno tona	kg po stablu		ukupno tona	kg po stablu
Trešnje	43.300	492	11,4	43.145	497	11,5	42.845	414	9,7
Višnje	39.520	374	9,5	39.410	360	9,1	39.625	320	8,1
Kajsije	2.095	12	5,5	2.185	13	6,1	2.245	12	5,2
Jabuke	172.650	2.170	12,6	216.187	2.848	13,2	228.617	3.393	14,8
Kruške	141.560	1.413	10,0	175.201	1.911	10,9	174.091	1.841	10,6
Dunje	17.990	107	5,9	18.445	134	7,2	18.530	100	5,4
Šljive	273.500	1.430	5,2	305.439	1.482	4,9	302.679	1.603	5,3
Breskve	1.883	11	5,6	2.237	14	6,0	2.480	16	6,5
Orasi	16.400	150	9,2	19.346	170	8,8	19.761	196	9,9

PRINOSI USJEVA I VOĆA

2010	Pšenica		Ječam		Kukuruz-zrno		Krompir/Krumpir		Jabuke		Šljive	
	ukupan prinos/pri rod, tona	prosječan prinos/pri rod	ukupan prinos/pri rod, tona	prosječan prinos/pri rod, t/ha	ukupan prinos/pri rod, tona	prosječan prinos/pri rod, t/ha	ukupan prinos/pri rod, tona	prosječan prinos/pri rod, t/ha	ukupan prinos/pri rod, tona,	prosječan prinos/pri rod, kg/stablu	ukupan prinos/pri rod, Tona	prosječan prinos/priro d, kg/stablu
Kanton Sarajevo	372	3,3	369	2,2	1.025	4,2	11.557	9,6	3.393	14,8	1.603	5,3
Centar	-	-	-	-	2	2,0	210	7,0	202	17,0	67	7,0
Novi Grad	39	2,8	10	2,5	55	2,3	667	4,8	25	1,3	210	10,5
Novo Sarajevo	-	-	-	-	3	3,0	144	9,0	86	22,0	14	12,0
Stari Grad	-	-	-	-	-	-	330	11,0	538	15,0	152	5,0
Hadžići	204	4,0	84	3,0	-	-	5.471	14,0	666	26,0	-	-
Ilidža	46	3,8	57	2,4	170	2,1	2.115	9,0	475	5,0	625	5,0
Ilijaš	75	3,0	190	2,0	780	6,0	775	5,0	1.225	50,0	486	5,0
Trnovo	-	-	25	1,8	-	-	675	9,0	26	9,0	16	5,0
Vogošća	9	0,9	3	0,5	15	1,5	1.170	9,0	150	15,0	34	5,0

ORANIČNA POVRŠINA PO NAČINU KORIŠTENJA

2010	Oranice i bašte/ Vrtovi	Zasijana površina					Ostalo na oranicama	Ugari	Neobrađene oranice i bašte
		ukupno	žita	industrijsko Bilje	povrtno bilje	stočno krmno bilje			
Kanton Sarajevo	11.181	5.867	984	76	2.852	1.955	141	45	5.129
Centar	304	75	4	-	62	9	-	-	230
Novi Grad	642	626	44	-	475	107	6	-	10
Novo Sarajevo	76	75	1	-	72	2	1	-	-
Stari Grad	203	94	-	-	94	-	-	-	109
Hadžići	2.617	912	232	44	561	75	31	-	1.674
Iliđža	2.251	2.108	131	-	927	1.050	56	30	57
Ilijaš	3.048	987	482	30	332	143	30	15	2.016
Trnovo	1.210	705	46	2	102	556	1	-	504
Vogošća	830	285	45	-	227	13	16	-	529

BROJNO STANJE STOKE I STOČNA PROIZVODNJA

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
--	------	------	------	------	------	------

Brojno stanje stoke na kraju godine

Goveda	8.795	9.172	10.617	9.943	10.423	10.279
Krave i steone junice	7.049	7.204	8.104	7.816	8.130	8.394
Ovce	31.801	36.175	33.388	32.999	38.084	39.046
Ovce za priplod	21.141	24.698	25.584	25.945	27.672	27.699
Svinje	549	467	479	482	363	298
Krmače i suprasne nazimice	161	173	176	242	46	62
Konji	404	362	362	400	392	364
Kobile i ždrebne omice	125	151	158	140	105	56
Perad (u hilj./tis. grla)	152	309	405	429	510	637
Koke nesilice (u hilj./tis. grla)	57	59	71	74	79	104
Koze	1.843	1.904	1.792	1.730	1.816	1.793
Kunići	505	475	385	403	330	320
Košnice pčela	9.578	10.143	10.766	10.226	11.359	13.195

Proizvodnja mlijeka, vune, jaja i meda

Kravlje mlijeko (hilj./tis. litara)	16.756	18.293	21.099	20.693	21.853	21.569
Po muženoj kravi (litara)	2.675	2.805	3.012	3.013	3.078	3.081
Ovčije mlijeko (hilj./tis. litara)	370	399	317	290	293	293
Po muženoj ovci (litara)	32	32	33	34	34	33
Kozije mlijeko (hilj./tis. litara)	189	191	166	164	194	257
Po muženoj kozi (litara)	166	165	162	165	184	255
Vuna (tona)	40	46	44	46	43	45
Po ovci (kilograma)	1,6	1,6	1,8	1,9	1,8	1,8
Jaja (hilj./tis. komada)	10.704	10.444	12.291	12.453	12.551	17.288
Po kokoši (komada)	176	178	181	183	184	180
Med (tona)	84	99	107	83	119	84
Po košnici (kilograma)	8,7	9,7	10,0	8,2	10,5	6,4

PROIZVODNJA I PRODAJA ŠUMSKIH SORTIMENATA

u hilj./tis. m³

	Proizvodnja					Prodaja				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
UKUPNO	146	147	144	117	117	145	151	144	117	117
Trupci četinarara/četinjača	65	65	61	52	50	66	69	60	49	47
Jamsko drvo četinarara/četinjača	14	13	13	11	7	8	7	7	6	8
Ostalo dugo drvo četinarara/četinjača	-	0	0	1	1	0	0	0	1	1
Prostorno drvo četinarara/četinjača	5	7	8	6	13	11	12	15	13	13
Trupci lišćara/listača	17	22	22	11	11	17	23	21	10	11
Jamsko drvo lišćara/listača	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo dugo drvo lišćara/listača	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prostorno drvo lišćara/listača	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogrjevno drvo četinarara/četinjača	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogrevno drvo lišćara/listača	44	39	38	36	36	43	39	40	38	36
Ostalo grubo obrađeno drvo ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ **Uključuje sitno tehničko drvo, cijepane drvene motke i kolje**

OKOLIŠ I OTPAD

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

VODA I KANALIZACIJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o javnom vodovodu i javnoj kanalizaciji prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim izvještajima od komunalnih poslovnih subjekata i od općinskih službi koje upravljaju javnim vodovodom, odnosno javnom kanalizacijom u promatranim naseljima. Izvještaji se djelimično zasnivaju na evidenciji i dokumentaciji, a djelimično i na procjeni. Podaci o korištenju voda i zaštiti voda od zagađivanja prikupljaju se redovnim/redovitim godišnjim izvještajima koje dostavljaju poslovni subjekti iz područja vađenja ruda i kamena, prerađivačke industrije i proizvodnje, snabdijevanja električnom energijom i plinom/gasom i vodom.

Podaci o korištenju vode i zaštiti voda od zagađivanja u industriji prikupljaju se kroz redovno/redovito godišnje istraživanje "Godišnji izvještaj o korištenju voda i zaštiti voda od zagađivanja u industriji (VOD-1)", a na temelju Zakona o statistici u Federaciji BiH "Službene novine Federacije BiH" br. 63/03 i 9/09.

Definicije

Javni vodovod je sistem/sustav za snabdijevanje naselja vodom i tu spadaju strogo kontrolirani izvori pitke vode, sabirnici, taložnici i ostala postrojenja za doradu i obradu pitke vode, kao i vodovodna mreža.

Pod **snabdijevanjem vodom** u javnom vodovodu smatra se ukupno zahvaćena količina vode iz podzemnih voda, izvora, vodotoka, akumulacija i jezera, te ukupno zahvaćenih količina vode iz drugih vodovodnih sistema.

Podzemne vode predstavljaju zalihe vode u podzemnim formacijama.

Površinske vode su sve protočne ili stajaće vode na površini Zemlje. Tu spadaju izvori, rijeke (vodotoci), jezera, akumulacije itd., kao i vještački/umjetno stvoreni vodotoci radi navodnjavanja, stvaranja plodnih kanala i sl.

Pod **isporučenom količinom vode** podrazumijeva se količina vode prodane potrošačima.

OKOLIŠ

Pod **ukupnim gubicima vode** podrazumijevaju se stvarno ustanovljeni gubici u vodovodnoj mreži nastali zbog kvara ili neispravnosti instalacija na mreži.

Dužina glavnog dovoda je dužina cijevi za dovod vode od kaptiranog izvorišta (vodozahvata) do rezervoara, odnosno do uređaja za prečišćavanje vode za piće ili, ukoliko rezervoar ne postoji, od izvorišta do prvog kraka razvodne mreže.

Dužina razvodne mreže je dužina vodovodne mreže koja se pruža od rezervoara do mjesta potrošnje, bez dužine priključaka i mreže u zgradi.

Javna kanalizacija je sistem/sustav kanala, odnosno cijevi za odvođenje otpadnih i atmosferskih voda iz naselja.

Otpadne vode su one količine vode koje se poslije korištenja/upotrebe odvođe do uređaja za prečišćavanje ili se ispuštaju u zemlju, podzemne ili površinske vode. U otpadne vode nisu uključene atmosferske i protočne vode (npr. vode koje pokreću hidroelektrane).

Prečišćene otpadne vode su one količine otpadnih voda koje se u toku/tijeku izvještajne godine pročišćavaju mehaničkim, hemijskim/kemijskim, biološkim ili kombinovanim/kombiniranim načinom.

Javna kanalizacijska mreža je mreža zatvorenih uličnih kanala i kolektora koja služi za odvođenje otpadnih i atmosferskih voda (opći sistem/sustav kanalizacije) ili kao posebna mreža za odvođenje otpadnih voda, a posebno za atmosferske vode (separacijski sistem/sustav kanalizacije).

Glavni kolektor je sabirni kanal koji odvodi vode iz jednog dijela ili cijelog grada do recipijenta ili uređaja za pročišćavanje.

Kanalizacijski priključak je spoj objekata s uličnom kanalizacijom.

Snabdijevanje vode podrazumijeva sve količine vode, i neposredno zahvaćene i osigurane vode, kojom se preduzeće/poduzeće u toku/tijeku izvještajne godine snabdijelo, bez obzira jesu li te količine korištene za vlastite potrebe ili su ustupljene, prodane drugim korisnicima.

Korištene vode obuhvataju sve količine vode koje je preduzeće/poduzeće u toku/tijeku izvještajne godine koristilo za svoje potrebe. Tu pripadaju količine voda korištene za tehnološki proces (proizvodnju i hlađenje te utrošene - vezane vode u procesu proizvodnje i utrošene - isparene vode u procesu hlađenja), za sanitarne potrebe i ostale namjene.

OTPAD

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o komunalnom otpadu prikupljaju se na osnovu redovnih/redovnih godišnjih izvještaja o prikupljenom i odloženom otpadu koje podnose komunalna preduzeća/poduzeća koja se bave prikupljanjem i odvozom otpada, kao i preduzeća koja upravljaju deponijama i odlagalištima otpada.

Podaci o otpadu iz proizvodnih djelatnosti prikupljaju se kroz redovno/redovito godišnje istraživanje "Godišnji izvještaj o nastanku otpada u proizvodnim aktivnostima (OTP)", a na temelju Zakona o statistici u Federaciji BiH "Službene novine Federacije BiH" br. 63/03 i 9/09.

Definicije

Otpad je svaki predmet ili materija koju vlasnik odlaže, namjerava ili mora odložiti u skladu sa jednom od kategorija navedenih u Pravilniku o kategorijama otpada prema listama, ("Službene novine Federacije BiH", broj 95/05).

Inertni otpad je otpad koji ne podliježe bitnim fizikalnim, hemijskim/kemijskim i/ili biološkim promjenama, a određen je propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Komunalni otpad predstavlja otpad iz domaćinstva/kućanstava, kao i otpad koji je po svojoj prirodi ili sastavu sličan otpadu iz domaćinstva/kućanstava, a potiče iz poslovnih subjekata.

Neopasni otpad je otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao neopasni otpad propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Opasni otpad je svaki otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao opasni otpad propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

OKOLIŠ

Proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom ne smatraju se ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Proizvođač otpada je svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom mijenja sastav ili svojstva otpada.

Prikupljanje otpada je djelatnost sistematskog prikupljanja i po mogućnosti sortiranja otpada u cilju olakšanja budućeg tretmana.

Odlaganje otpada je aktivnost koja ima za cilj konačno zbrinjavanje otpada koji se ne može ili ne namjerava ponovo upotrijebiti.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o zaštićenim područjima prirode preuzeti su od Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Definicije

Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim pejzažnim, vaspitno/odgojno - obrazovnim, kulturno - povijesnim i turističko - rekreacijskim vrijednostima.

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode koja ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno - obrazovnu vrijednost. Spomenik prirode može biti geološki (paleontološki, mineraloški, hidrogeološki, strukturno - geološki, naftno - geološki, sedimentološki i dr.), geomorfološki (špilja, jama, soliterna stijena i dr.), hidrološki (vodotok, slap, jezero i dr.), botanički (rijedak ili zbog lokacije važan primjerak biljnog svijeta i dr.), prostorno mali botanički i zoološki lokalitet i drugo.

Snabdjevanje/Opskrba vodom u industriji prema KD u 2009.

000 m3

D Prerađivačka industrija		Iskorištene količine vode							
		Ukupno	Iz javnog vodovoda	Iz drugih sistema	iz vlastitih vodozahvata				
					Iz podzemnih voda	Iz izvora	Iz vodotoka	Iz akumulacija	Iz jezera
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	5.149,931	57,931	0,000	964,000	4.065,000	63,000	0,000	0,000
18	PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	151,000	0,000	0,000	0,000	151,000	0,000	0,000	0,000
20	PRERADA DRVETA;PROIZVODNJA PROIZV. OD DRVETA,OSIM NAMJEŠTAJA	1,300	1,300	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
24	PROIZVODNJA HEMIKALIJA, HEMIJSKIH PROIZV. I VJEŠTAČ. VLAKANA	62,000	62,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	2.844,000	0,000	0,000	0,000	2.844,000	0,000	0,000	0,000
27	PROIZVODNJA METALA	9.835,000	9.710,000	0,000	0,000	0,000	125,000	0,000	0,000
29	PROIZVODNJA MAŠINA I UREĐAJA	4,000	4,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
34	PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	21.100,000	21.100,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ukupno :		39.147,231	30.935,231	0,000	964,000	7.060,000	188,000	0,000	0,000

Korišćenje vode u industriji prema namjeni po KD-u u 2010.

		Ukupno	Za tehnološki proces				za sanitarne potrebe	za ostale namjene
			za proizvodnju		za hlađenje			
			Ukupno	Od toga utrošena	Ukupno	Od toga utrošena		
D Prerađivačka industrija								
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	1.464,217	1.111,013	149,700	203,839	4,400	132,365	17,000
18	PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	151,000	0,000	0,000	69,000	0,000	82,000	0,000
20	PRERADA DRVETA; PROIZVODNJA PROIZV. OD DRVETA, OSIM NAMJEŠTAJA	1,300	0,000	0,000	0,000	0,000	1,300	0,000
24	PROIZVODNJA HEMIKALIJA, HEMIJSKIH PROIZV. I VJEŠTAČ. VLAKANA	62,000	18,000	0,000	0,000	0,000	33,000	11,000
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	2.844,000	2.337,000	0,000	0,000	0,000	307,000	200,000
27	PROIZVODNJA METALA	9.835,000	120,000	0,000	175,000	0,000	9.340,000	200,000
29	PROIZVODNJA MAŠINA I UREĐAJA	4,000	2,000	0,000	0,000	0,000	2,000	0,000
34	PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	6.540,000	865,000	0,000	299,000	900,000	5.313,000	63,000
Ukupno		20.901,517	4.453,013	149,700	746,839	904,400	15.210,665	491,000

Ispuštanje upotrebljene vode iz industrije prema KD-u u 2010.

000 m3

		Ukupno	Nezagađene	Zagađene	Prečišćene				
					ukupno	fizički	kemijski	biološki	kombinirano
D	Proizvodnja	9.520,035	3.281,204	5.978,300	260,531	0,000	0,000	0,000	220,531
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	1.162,735	329,204	613,000	220,531	0,000	0,000	0,000	220,531
20	PRERADA DRVETA;PROIZVODNJA PROIZV. OD DRVETA,OSIM NAMJEŠTAJA	1,300	0,000	1,300	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
24	PROIZVODNJA HEMIKA LIJA, HEMIJSKIH PROIZV. I VJEŠTAČ. VLAKANA	62,000	11,000	51,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	2.800,000	2.800,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
27	PROIZVODNJA METALA	137,000	137,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
29	PROIZVODNJA MAŠINA I UREĐAJA	4,000	4,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
34	PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	5.353,000	0,000	5.313,000	40,000	0,000	0,000	0,000	0,000

NEOPASNI I OPASNI OTPAD NASTAO U PROIZVODNIM AKTIVNOSTIMA, 2010

NACE Rev.1.1		Količina otpada u proizvodnim aktivnostima, tona	
		ukupno	od toga: količina opasnog otpada
	UKUPNO	429.796,814	1.300,683
C	VAĐENJE RUDA I KAMENA, OSIM ENERGETSKIH SIROVINA	368,000	6,000
D	VAĐENJE RUDA I KAMENA, OSIM ENERGETSKIH SIROVINA	429.251,006	1.241,493
	DA PROIZVODNJA PREHRAMBENIH PROIZVODA, PIĆA I DUHANA	424.971,650	4,460
	DD PROIZVODNJA DRVETA I PROIZVODA OD DRVETA	41,000	0,000
	DE PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA; IZDAVAČKA I ŠTAMPARSKA DJELATNOST	607,200	0,000
	DG PROIZVODNJA HEMIKA LIJA, HEMIJSKIH PROIZVODA I VJEŠTAČKIH VLAKANA	46,556	4,033
	DH PROIZVODNJA PROIZVODA OD GUME I PLASTIČNIH MASA	3,100	0,000
	DJ PROIZVODNJA BAZNIH METALA I METALNIH PROIZVODA	1.830,000	715,000
	DL PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH I OPTIČKIH UREĐAJA	0,500	0,000
	DM PROIZVODNJA SAOBRAĆAJNIH SREDSTAVA	1.641,000	518,000
	DN OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, D.N.	110,000	0,000
E	PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM	115,808	51,190
F	GRAĐEVINARSTVO	62,000	2,000

NEOPASNI I OPASNI OTPAD NASTAO U PROIZVODNIM AKTIVNOSTIMA PO LISTI OTPADA, 2010.

Lista otpada	Količina nastalog otpada, tona	
	Ukupno	Od toga: količina opasnog otpada
UKUPNO	429.796,814	1.300,683
01 Otpad koji nastaje kod istraživanja i kopanja ruda, iskopavanja i drobljenja kamenja i fizičkog i hemijskog obrađivanja ruda	410,000	0,000
02 Otpad iz poljoprivrede, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva, pripremanja hrane i prerade	341.807,480	0,000
03 Otpad od prerade drveta i proizvodnje ploča i namještaja, celuloze, papira i kartona	731,000	0,000
06 Otpad iz anorganskih i hemijskih procesa	0,300	0,000
07 Otpad iz organskih i hemijskih procesa	3,374	2,362
08 Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene premaza (boje, lakovi i staklasti emajli), ljepila, sredstva za zaptivanje i štamparskih boja	0,060	0,060
10 Otpad iz termičkih procesa	1.293,000	0,000
11 Otpad koji potječe od hemijske površinske obrade i zaštite metala: hidrometalurgija obojenih metala	970,000	713,000
12 Otpad od mehaničkog oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	1,000	0,000
13 Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva	529,490	529,490
15 Otpadna ambalaža, apsorbenzi, materijali za upijanje, filterski materijali i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način	376,650	5,000
16 Otpadna koji nije drugdje specificiran u katalogu	101,058	44,329
17 Građevinski otpad i otpad od rušenja objekata	724,139	0,000
18 Otpad koji nastaje kod zaštite ljudi i životinja ili srodnih istraživanja	15,253	0,212
19 Otpad iz postrojenja za upravljanje otpadom, postrojenja za prečišćavanje gradskih otpadnih voda i pripremu vode za piće i industrijsku upotrebu	5,000	0,000
20 Komunalni otpad (otpad iz domaćinstava i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljanje sastojaka	82.829,010	6,230

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Izvor podataka u građevinarstvu su redovna statistička istraživanja:

Godišnji izvještaj za građevinske objekte

Godišnji izvještaj za zgrade građene u režiji privatnih vlasnika

Polugodišnji izvještaj o cijenama stanova novogradnje

Tromjesečni izvještaj o građevinskim radovima u inozemstvu.

Obuhvaćaju se sve djelatnosti opisane u KD-u u području F – Građevinarstvo, koje uključuje pripremne radove na gradilištu (uklanjanje postojećih građevina i zemljane radove), podizanje zgrada i izgradnju ostalih građevina (niskogradnja i dr.), instalacijske i završne radove, te iznajmljivanje građevinskih mašina i opreme s rukovateljem.

Obuhvaćaju se radovi na novim građevinama (novogradnja), rekonstrukcije, veliki popravci i redovno održavanje postojećih građevina.

Razvrstavanje građevina i radova izvršeno je prema Klasifikaciji vrsta građevinskih objekata.

Obje navedene klasifikacije u skladu su s odgovarajućim klasifikacijama koje propisuje Statistički ured EU (NACE Rev. 1, Classification of Types of Construction – CC, final version).

Podaci o vrijednosti izvršenih građevinskih radova, stambenoj izgradnji i završenim građevinama na području F BiH dati su na osnovu rezultata sljedećih istraživanja:

- Godišnjeg izvještaja o građevinskom objektu koji ispunjavaju izvještajne jedinice-pravne osobe koje su po KD-u u Registru poslovnih subjekata razvrstane u područje F – Građevinarstvo, kao i dijelovi pravnih osoba koji nisu razvrstani u to područje ali imaju dijelove koji obavljaju građevinske radove.

Podaci o građevinama koje grade pravne osobe temelje se na tehničkoj dokumentaciji građevina i na godišnjim obračunskim situacijama.

- Godišnjeg izvještaja za zgrade građene u režiji individualnih vlasnika, koji ispunjavaju nadležni općinski organi za građevinarstvo. Podaci se temelje na procjenama nadležnog tijela na temelju stanja izgradnje na terenu.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova obuhvaća vrijednost rada i utrošenog građevinskog materijala i proizvoda za ugrađivanje, goriva itd. Isključena je vrijednost zemljišta za gradnju, projektantskih usluga, poreza.

Prikupljaju se samo podaci o vrijednosti radova u zemlji i u inozemstvu koje je izvještajna jedinica ostvarila s vlastitim tj. neposredno angažiranim radnicima, bez obzira na to je li radove izvodila kao glavni izvođač radova ili podizvođač drugih poslovnih subjekata, a ne uključuju se radovi vlastitih podizvođača.

Podaci o broju i površini stanova obuhvaćaju: stanove u novim zgradama koje su podignute na gradilištima na kojima nije bilo nikakve građevine ili je postojala, ali je prethodno srušena, nove stanove u dograđenim dijelovima zgrada, te stanove nastale prenamjenom nestambenog prostora u stambeni.

Stanovi koji se obnavljaju zbog ratnih oštećenja prikazuju se kao novi stanovi samo u slučaju ako su građeni od temelja, bilo da su prethodno potpuno porušeni ili da su ostale djelimično sačuvane konstrukcije ili samo pročelja zgrada.

Da ne bi došlo do višestrukog iskazivanja podataka o broju i površini stanova, iskazuju se samo stanovi koje izvještajne jedinice grade kao glavni izvođači, tj. po neposrednom ugovoru sa investitorom ili za vlastite potrebe (prodaja za tržište).

Sa statističkim istraživanjem Polugodišnji izvještaj o cijenama novih stanova pratimo podatke o cijeni kvadratnog metra stambene površine završenih stanova i stanova u gradnji u višestambenim zgradama.

U prosječnu cijenu m² novoizgrađenog stana ulaze prosječne vrijednosti, ne uzimaju se u obzir promjene u gradnji u različitim vremenskim periodima tj. faktori koji utiču na lokaciju objekta, kvalitet gradnje i drugi parametri koji definiraju cijenu.

Podaci o građevinskim radovima u inozemstvu prikupljeni su od izvještajnih jedinica – pravnih osoba koje su po KD u Registru razvrstane u područje F-Građevinarstvo, kao i pravnih osoba koje nisu razvrstane u to područje, ali imaju dijelove koji izvode građevinske radove u inozemstvu.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova daje se na bazi obračuna koji se podnose inozemnim investitorima, te evidencije o radnicima na inozemnim gradilištima.

Građevine su objekti povezani sa tlom (podzemna i nadzemna gradnja, vodogradnja) za koje se obavljaju građevinski radovi, napravljeni od građevinskih materijala i gotovih proizvoda za ugradnju.

Zgrade su stalne građevine koje imaju krovšte i vanjske zidove, izgrađene su kao samostalne cjeline koje pružaju zaštitu od vremenskih i drugih vanjskih uticaja, a namijenjene su za stanovanje, obavljanje neke djelatnosti ili za smještaj i čuvanje životinja, robe, opreme za različite proizvodne i uslužne djelatnosti.

Stambene zgrade su građevine u kojima je 50% ili više ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno u stambene svrhe.

Nestambene zgrade su građevine koje nemaju stambene površine ili je manje od 50% ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno u stambene svrhe.

Površina zgrade je zbir/zbroj površina svih etaža u zgradi koje su obuhvaćene vanjskim zidovima.

Korisna površina stana je podna površina stana mjerena unutar zidova stana.

Zapremina zgrade je zbir/zbroj zapremina svih natkrivenih dijelova zgrade uključujući vanjske zidove.

Ostale građevine su sve građevine koje nisu zgrade, npr. ceste, mostovi, tuneli, željezničke pruge, luke, brane, magistralni i gradski (lokalni) cjevovodi, električni i telekomunikacijski vodovi, složene građevine za industriju i proizvodnju električne energije, sportski tereni i dr.

Novogradnja je izgradnja nove građevine na mjestu gdje prije nije bilo nikakve građevine ili je postojala, ali je uklonjena.

Rekonstrukcija je izvođenje građevinskih radova na postojećoj građevini radi povećanja postojećeg prostora (dogradnja i nadogradnja) radi povećanja kapaciteta i poboljšanja uvjeta korištenja, radi prilagođavanja novoj namjeni i sl.

Dogradnja i nadogradnja prikazani su zajedno sa radovima novogradnje ukoliko se radi o kompletnoj novoj stambenoj ili poslovnoj jedinici. Dogradnja sobe ili neke druge prostorije, tj proširenje postojećeg stana ili nekog poslovnog prostora iskazuje se zajedno s ostalim rekonstrukcijama samo u vrijedonosnom izrazu.

Veliki popravci su građevinski radovi kojima se obnavljaju dotrajali bitni dijelovi građevina, bez promjene konstrukcijskog sastava, veličine, kapaciteta i namjene objekta ili rasporeda prostorija.

Radovi redovnog održavanja su građevinski radovi manjeg kapaciteta koji se povremeno obavljaju radi osiguranja normalne upotrebe/uporabe građevina.

Stan je građevinska cjelina namijenjena za stanovanje koja se sastoji od jedne ili više soba s pomoćnim prostorijama (kuhinja, kupaonica, ostava/smočnica itd.) ili bez pomoćnih prostorija, te može imati jedan ili više posebnih ulaza sa stubišta ili direktno/izravno s ulice ili dvorišta.

Prilikom razvrstavanja stanova prema broju soba uzete su u obzir prostorije namijenjene za stanovanje koje su od drugih prostorija stana odvojene stalnim zidovima, imaju direktnu/izravnu svjetlost i površina poda iznosi najmanje 4 m². Prostorije koje to nemaju, kao i kuhinje i druge pomoćne prostorije, nisu uračunate u broj soba, ali je njihova površina uračunata u ukupnu korisnu površinu stana.

Stan ima instalacije električne struje, vodovoda ili centralnog grijanja, ako najmanje u jednoj od prostorija stana postoje odgovarajuće instalacije, bez obzira na to jesu li vezane za javnu komunalnu mrežu ili neke druge objekte.

PROSJEČNA CIJENA ZAVRŠENIH STANOVA

	Broj stanova	Površina, m ²	Prosječna cijena 1 m ² , KM			
			ukupno	od ukupnog: troškovi gradnje		
				ukupno	udio u ukupnoj cijeni, %	
2009	510	29.797,0	1.773,9	1.278,6	72,8	
2010	531	27.974,0	1.738,8	1.301,4	74,8	

PROSJEČNA CIJENA STANOVA U GRADNJI

	Broj stanova	Površina, m ²	Prosječna cijena 1 m ² , KM			
			ukupno	od ukupnog: troškovi gradnje		
				ukupno	udio u ukupnoj cijeni, %	
2009	674	35.559,0	1.578,2	1.224,8	77,6	
2010	582	27.889,0	1.638,5	1.283,5	78,3	

PROMET, SKLADIŠTENJE I KOMUNIKACIJE

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o prijevozu, pratećim djelatnostima u prijevozu te poštanskim i telekomunikacijskim uslugama dobiveni su obradom tromjesečnih i godišnjih statističkih izvještaja, prikupljenih od poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti registrirani u područje I i odnose se na željeznički prijevoz, ostali kopneni prijevoz (cestovni) i zračni prijevoz. Prikazani su i podaci o pratećim djelatnostima u prijevozu (rad aerodroma/zračnih luka) te poštanske i telekomunikacijske usluge.

Podaci o cestovnom prijevozu putnika i robe odnose se na rad poslovnih subjekata koji obavljaju cestovni prijevoz putnika autobusima i cestovni prijevoz robe cestovnim teretnim vozilima.

Podaci o gradskom prijevozu odnose se na rad poslovnih subjekata koji obavljaju gradski prijevoz (tramvajima, autobusima i trolejbusima) u gradskim i prigradskim naseljima.

Podaci o željezničkom prijevozu putnika i robe prikupljeni su od JP Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine.

Podaci o poštanskim i telekomunikacijskim uslugama prikupljeni su od poslovnih subjekata razvrstanih u djelatnost poštanske aktivnosti i djelatnost telekomunikacija.

Godišnji izvještaj o telekomunikacijskoj opremi, mreži i uslugama usklađen je sa zahtjevom Statistics on Communication and Information Services (COINS), odnosno preporukama EUROSTAT-a Methodological Manual for Statistics on Telecommunication Services.

Podaci o pratećim djelatnostima u zračnom prijevozu obuhvaćaju rad aerodroma/zračnih luka: prihvat aviona/zrakoplova, putnika i robe. Obuhvaćeni su domaći i strani avioni/zrakoplovi.

Podaci o prometnim nezgodama, poginulim i povrijeđenim osobama, preuzeti su od Kantonalnih ministarstava unutrašnjih/unutarnjih poslova.

Podaci o dužini magistralnih cesta te podaci o broju mostova i tunela na magistralnim cestama prikupljeni su od Direkcije cesta Federacije BiH, a podaci o dužini regionalnih cesta te podaci o broju mostova na regionalnim cestama prikupljeni su od Direkcija cesta pri Kantonalnim ministarstvima.

Federalni zavod za statistiku preuzima od Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH originalnu bazu podataka o registriranim cestovnim motornim vozilima u obliku slogova na magnetnom mediju koju statistički obrađuje i objavljuje.

Definicije

Pod pojmom prijevoz podrazumijeva se kretanje putnika ili robe od jednog mjesta (mjesto ukrcanja/utovara) do drugog mjesta (mjesto iskrcanja/istovara) i predstavlja rad prijevoznih preduzeća/poduzeća.

Putnik je svaka osoba koja putuje u željezničkom, cestovnom i zračnom prijevoznom sredstvu, isključujući uslužno osoblje voza, autobusa, tramvaja, aviona/zrakoplova i teretnih prijevoznih sredstava.

Pod robom se podrazumijeva svaka roba koja se prevozi željezničkim, cestovnim i zračnim prijevoznim sredstvima.

Prijevoz putnika i/ili robe dijeli se na unutrašnji/unutarnji i međunarodni (s obzirom na prijelaz državne granice).

Unutrašnji/Unutarnji prijevoz obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe obavljen između mjesta ukrcanja i/ili utovara i mjesta iskrcanja i/ili istovara unutar granica naše zemlje.

Međunarodni prijevoz obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe između mjesta ukrcanja i/ili utovara u našoj zemlji i mjesta iskrcanja i/ili istovara u inozemstvu i obrnuto.

Putnički i/ili tonski kilometar je jedinica mjere koja predstavlja prijevoz jednog putnika i/ili jedne tone robe na udaljenosti od jednog kilometra.

Tranzit obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe obavljen između mjesta ukrcanja i/ili utovara i mjesta iskrcanja i/ili istovara izvan granica naše zemlje.

Željeznički prijevoz

Željeznički prijevoz je oblik prijevoza koji se odvija željezničkim šinama isključivo uz upotrebu/uporabu željezničkih vozila.

Željeznička pruga je dio prostora opremljen za obavljanje prijevoza.

Kolosijek je par šina po kojima mogu voziti željeznička vozila.

Pruga je jedan ili više susjednih kolosijeka koji čine put između dvije tačke. Gdje se dio mreže sastoji od dvije ili više glavnih pruga koje vode jedna uz drugu, tu ima onoliko pruga koliko i puteva kojima kolosijeci isključivo pripadaju.

Eksploataciona dužina pruge je ukupna dužina pruge za putnički prijevoz, prijevoz robe ili oboje.

Elektrificirana pruga je pruga s jednim ili više elektrificiranih voznih kolosijeka.

Dijelovi pruga koji se nalaze uz stanice/postaje koje su elektrificirane samo kako bi se omogućilo manevrisanje i koji nisu elektrificirani do sljedećih stanica/postaja, računaju se kao neelektrificirane pruge.

Željeznička vozila su pokretna vozna sredstva isključivo šinska, koja se kreću ili svojom vlastitom snagom (vučna vozila) ili koja vuče drugo prijevozno sredstvo (putnički vagoni, priključni vagoni, službeni vagoni, teretni vagoni).

Vučno vozilo je prijevozno sredstvo opremljeno sa pogonskim uređajem i motorom, ili samo motorom, namijenjeno jedino za vuču drugih vozila ("lokomotiva") ili i za vuču drugih vozila i za prijevoz putnika i robe ("motorna vozila").

Lokomotiva je vučno željezničko vozilo sa snagom od 110 kW i više na vučnoj kuki opremljeno s pogonskim uređajem i motorom ili samo motorom, isključivo korišteno za vuču željezničkih vozila.

Električna lokomotiva je lokomotiva s jednim električnim motorom ili s više njih koja dobiva struju primarno od nadzemnog kontaktnog voda ili šina za napajanje strujom ili od akumulatora koje nosi lokomotiva.

Dizelska lokomotiva je lokomotiva čiji je glavni izvor snage dizelski motor, bez obzira na vrstu prijenosa.

Motorni vagon (motorna garnitura) je željezničko vozilo (vagon) s motorom namijenjeno za prijevoz putnika ili robe željeznicom.

Putnički vagon je željezničko vozilo za prijevoz putnika koje nije motorno vozilo ili priključno vozilo.

Broj sjedala i ležaja je broj sjedala i ležajeva raspoloživih u putničkom vozilu, kad obavlja uslugu za koju je namijenjeno.

Teretni vagon je željezničko prijevozno sredstvo namijenjeno za prijevoz tereta.

Vagoni koji ne pripadaju željezničkom preduzeću/poduzeću, ali su mu na raspolaganju za vožnju pod određenim uslovima/uvjetima, zajedno s vagonima koje je željezničko preduzeće/poduzeće iznajmilo trećim osobama su vagoni u privatnom vlasništvu.

Voz/Vlak-kilometar je jedinica mjere koja predstavlja kretanje voza/vlaka na udaljenosti od jednog kilometra. Posmatra se udaljenost koja je stvarno prijeđena.

Vučni vozni kilometar je jedinica mjere koja predstavlja svako kretanje vučnog vozila na udaljenosti od jednog kilometra. Uključeno je kretanje samoga vučnog vozila. Manevarska su kretanja isključena.

Vučeni bruto-tonski kilometar je jedinica mjere koja predstavlja kretanje na udaljenosti od jednog kilometra jedne tone vučenog vozila (i motornog vozila) i sadržaja. Uključena je masa motornog vozila, dok je masa lokomotive isključena. Isključeni su manevriranje i druga slična kretanja.

Cestovni prijevoz

Cesta je saobraćajnica/prometnica namijenjena kretanju cestovnih vozila na čvrstoj podlozi, osim šina ili pista za avione/zrakoplove, otvorena za javni promet, u prvom redu namijenjena za kretanje cestovnih motornih vozila na točkovima.

Autocesta je posebno projektovana i izgrađena cestovna saobraćajnica/prometnica sa zaštitnim pojasom u sredini, namijenjena za promet motornih vozila koja:

- ima posebne kolovozne trake za oba smjera kretanja odvojene uskim i dugim razdjelnim pojasom
- ne ukršta se u istom nivou sa drugom cestom, željezničkom ili tramvajskom prugom
- posebno je označena kao autocesta i rezervisana/ rezervirana je za promet određenih kategorija cestovnih motornih vozila.

Od 2009. godine u ukupnu dužinu cesta uključene su i autoceste.

Magistralna cesta je javna cesta koja povezuje cjelokupan ili veći dio prostora države Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i integrira ga u evropsku/europsku mrežu cesta, a čine međusobnu zavisnu/ovisnu prometnu mrežu.

Regionalna cesta je javna cesta koja povezuje naselje i lokalitete unutar jednog ili više kantona, integrira cjelokupni prostor kantona i čine međusobno zavisnu/ovisnu prometnu mrežu jednog ili više kantona priključenih na mrežu magistralnih cesta.

E-cesta je međunarodna mreža E-cesta uspostavljena Evropskim/Europskim sporazumom o glavnim cestama za međunarodni prijevoz u Ženevi 15. novembra/studenog 1975. godine i njegovim amandmanima.

Gradski cestovni prijevoz je prijevoz koji se obavlja po gradskim cestama i tramvajskim prugama.

Broj sjedala u autobusima, trolejbusima i tramvajima uključujući vozačevo je broj sjedala koja su na raspolaganju u prijevoznom sredstvu kada ono obavlja prijevoz za koji je u prvom redu namijenjeno.

Cestovno motorno prijevozno sredstvo je cestovno prijevozno sredstvo opremljeno pogonskim motorom koji je njegovo jedino sredstvo pokretanja, obično se koristi za prijevoz osoba ili robe ili za vuču vozila koja se koriste za prijevoz osoba ili roba.

Putničko cestovno motorno prijevozno sredstvo je prijevozno sredstvo namijenjeno u prvom redu za prijevoz jedne ili više osoba.

Putničko vozilo je putničko prijevozno sredstvo, namijenjeno za prijevoz putnika i nema više od devet sjedećih mjesta (uključujući vozačevo).

Autobus je cestovno motorno prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo sjedalo). Statistika također uključuje minibus namijenjene prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo sjedalo).

Trolejbus je cestovno prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo) povezano s električnim vodičima.

Tramvaj je prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo) koje se kreće po tračnicama, povezano s električnim vodičima ili koje pokreće dizelski motor.

Motocikl je prijevozno sredstvo na dva točka s bočnom prikolicom ili bez nje, uključujući motorni skuter ili cestovno prijevozno sredstvo kojemu masa vozila ne prelazi 400 kg. Uključena su i sva vozila sa zapreminom od 50 ccm i više, kao i vozila ispod 50 ccm koja ne odgovaraju definiciji mopeda.

Teretno cestovno motorno prijevozno sredstvo je prijevozno sredstvo namijenjeno za prijevoz robe (kamion) ili bilo koja kombinacija cestovnih vozila namijenjenih za prijevoz robe (tj. kamion s prikolicom ili prikolicama, i cestovni tegljač s poluprikolicom i s prikolicom ili bez nje).

Kamion je cestovno motorno prijevozno sredstvo namijenjeno, u prvom redu, za prijevoz robe.

Cestovni tegljač je cestovno prijevozno sredstvo namijenjeno, u prvom redu, za vuču drugih cestovnih vozila koja nemaju vlastiti pogon (uglavnom poluprikolice).

Broj registriranih cestovnih motornih vozila podrazumijeva ukupan broj motornih vozila sa dozvolom za prometovanje u referentnom periodu. Ukupan broj registriranih cestovnih motornih vozila uključuje: prvu registraciju, nove registracije, pre-registracije i produženje registracije.

Prva registracija uključuje sva vozila prvi put registrirana u zemlji (nova vozila, također i uvezena polovna vozila koja se prvi put registriraju u zemlji).

Nove registracije uključuju prvi put registrirana nova vozila u referentnom periodu. Uvezena polovna vozila nisu uključena.

Prometna nezgoda sa nastradalom osobom je svaka saobraćajna/prometna nesreća/nezgoda koja uključuje najmanje jedno vozilo koje se kreće po javnoj ili privatnoj cesti na kojoj je dozvoljen javni pristup, a čija je posljedica najmanje jedna ozlijeđena ili poginula osoba.

Poginula osoba - Svaka osoba poginula odmah ili umrla unutar 30 dana zbog povrede zadobivene u prometnoj nezgodi.

Ozlijeđena osoba - Svaka osoba koja je preživjela ali koja je zadobila ozljedu zbog nesreće/nezgode i kojoj je potrebno medicinsko liječenje.

Mostovi su građevine za prelaz preko prirodnih (rijeka, jezero, more, doline) ili umjetnih (cesta, željeznica, kanal i sl.) zapreka, tako da prolaz ispod njih bude slobodan.

Zračni prijevoz

Promet aviona/zrakoplova na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata broj operacija slijetanja i polijetanja na posmatranim aerodromima/zračnim lukama domaćih i stranih aviona/zrakoplova. Odnosi se samo na usluge komercijalnih letova.

Promet putnika na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata broj putnika prispijelih na posmatrane aerodrome/zračne luke i otpremljene domaćim i stranim avionima/zrakoplovima. Obuhvaćeni su putnici i teret čija zračna putovanja počinju ili završavaju na aerodromu/u zračnoj luci koja izvještava. Isključeni su putnici u tranzitu.

Promet tereta na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata količinu tereta prispijelu na posmatrane aerodrome/ zračne luke i otpremljenu domaćim i stranim avionima/zrakoplovima. Odnosi se samo na robne i poštanske pošiljke, a isključuje prtljag putnika.

Pošta i telekomunikacije

Pismonosne i paketne pošiljke obuhvaćaju broj pismonosnih pošiljaka prispijelih u unutrašnjem/unutarnjem prometu i prispijelih i otpremljenih u međunarodnom prometu.

Pismonosna pošiljka jest vrsta pošiljke u poštanskom prometu u koju ubrajamo obična pisma, dopisnice, tiskovine, preporučene pismonosne pošiljke i pisma s označenom vrijednošću.

Pošiljka ubrzane pošte (EMS) je posebna poštanska usluga koja korisnicima omogućuje najbrži prijenos pismonosnih i paketnih pošiljaka.

Telekomunikacijska usluga jest usluga prijenosa, slanje ili primanje znakova, signala, pisanog teksta, slika, govora i zvukova ili priopćenja bilo koje prirode koja se pruža žičanim, svjetlosnim, bežičnim ili drugim elektromagnetskim sistemom/sustavom uključujući omogućavanje upotrebe/uporabe tih sistema/sustava kao cjeline ili djelomično davanjem u najam, prodajom ili na drugi način.

Nepokretna mreža jest telekomunikacijska mreža kod koje je međusobna povezanost svih elemenata ostvarena žičano.

Pokretna mreža jest telekomunikacijska mreža kod koje je međusobna povezanost nekih elemenata ostvarena bežično te se time omogućuje uspostavljanje veza i u uvjetima fizičkoga kretanja korisnika usluga te mreže.

SMS poruke (Short Message Service) jesu kratke tekstualne poruke.

PRIJEVOZ PUTNIKA I ROBE

	2006	2007	2008	2009	2010
CESTOVNI PRIJEVOZ ROBE					
Pređeni kilometri vozila, u hilj./tis.	3.392	5.469	5.174	4.911	6.306
Prevezeno tona robe, u hilj./tis.	91	234	319	163	84
Tonski kilometri, u hilj./tis.	29.850	38.528	38.992	33.230	42.167
CESTOVNI PRIJEVOZ PUTNIKA					
Pređeni kilometri vozila, u hilj./tis.	12.329	13.124	13.533	11.986	10.343
Prevezeni putnici, u hilj./tis.	3.684	2.736	2.601	2.418	2.568
Putnički kilometri, u hilj./tis.	197.900	333.112	374.188	334.221	316.872
GRADSKO - PRIGRADSKI PRIJEVOZ					
Pređeni kilometri ukupno, u hilj./tis.	16.566	16.015	16.926	16.265	16.040
Tramvaji	2.900	2.776	2.827	2.735	2.789
Autobusi	22.340	11.170	11.967	11.463	11.048
Trolejbusi	2.247	2.069	2.132	2.067	2.203
Prevezeni putnici, u hilj./tis.	162.300	115.262	112.047	112.524	117.058
Tramvaji	73.646	45.921	44.442	46.339	48.497
Autobusi	67.064	50.393	49.268	47.694	49.184
Trolejbusi	25.275	18.948	18.337	18.491	19.377

REGISTRIRANA CESTOVNA MOTORNA I PRIKLJUČNA VOZILA PREMA GODINAMA STAROSTI

Starost vozila	Ukupno	Putnička vozila	Autobusi	Teretna vozila	Motocikli	Kombinirana	Ostala vozila
2009							
Ukupno	120.084	105.134	478	11.521	2.002	228	721
do 1 godine	3.003	2.462	19	400	106	-	16
1-2	7.064	5.287	15	1.191	462	3	106
3-5	15.553	12.515	67	2.299	523	14	135
6-10	28.760	25.391	55	2.698	472	60	84
11-15	21.035	18.195	171	2.240	275	51	103
15+	44.669	41.284	151	2.693	164	100	277
2010							
Ukupno	118.007	104.414	450	11.237	1.297	336	273
do 1 godine	3.186	2.691	3	399	87	5	1
1-2	3.340	2.806	26	396	91	7	14
3-5	16.617	13.442	41	2.523	501	52	58
6-10	28.331	24.977	86	2.865	275	82	46
11-15	25.050	21.937	148	2.642	202	75	46
15+	41.483	38.561	146	2.412	141	115	108

UNUTRAŠNJA/UNUTARNJA TRGOVINA

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o broju prodavnica/prodavaonica i servisa, broju zaposlenih, ostvarenom prometu i zalihama u distributivnoj trgovini dobiveni su iz istraživanja Tromjesečni izvještaj distributivne trgovine za pravne osobe (obrazac TRG – 2). Istraživanje se provodi na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH (Sl. Novine FBiH br. 63/03). Jedinice posmatranja su poslovni subjekti - pravne osobe - koji su prema pretežnoj djelatnosti registrirani u području G Klasifikacije djelatnosti - KD. Također, obuhvaćene su izabrane pravne osobe koje su prema pretežnoj djelatnosti registrirane u nekoj od ostalih djelatnosti (industrija, građevinarstvo, ugostiteljstvo itd.) prema KD, ali obavljaju neku od trgovačkih djelatnosti. Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Podaci o ostvarenom ukupnom prometu poslovnih subjekata i prometu u trgovini na malo dobiveni su iz istraživanja Mjesečni izvještaj trgovine na malo (obrazac TRG – 1), koji podnose poslovni subjekti – pravne osobe registrirani prema pretežnoj djelatnosti u trgovini na malo, tj. u odjeljku 52 ili u podrazredima 50.10.2, 50.30.2, 50.40.2 i razredu 50.50 Klasifikacije djelatnosti – KD. Također su obuhvaćene izabrane pravne osobe iz ostalih djelatnosti ako obavljaju navedene djelatnosti. Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Od 1. januara/siječnja 2006. promijenjen je obrazac TRG – 1 kao i način iskazivanja podataka, tj izvještavanja u trgovini na malo. Ne prikupljaju se više podaci o broju prodavnica/prodavaonica, što je u skladu sa regulativom EU za kratkoročne statistike (Short Term Statistics - STS, Council Regulation No 1165/98).

Dosadašnji način prikupljanja i objavljivanja podataka po jedinicama u sastavu promijenjen je na iskazivanje prema osnovnom subjektu, što je u skladu/sukladno sa regulativom EU za strukturne poslovne statistike (Structural Business Statistics – SBS, Council Regulation No 58/97), a ujedno je olakšano izvještavanje statističkim jedinicama.

Podaci o prometu od trgovine na malo iskazani su na dva načina: prema pretežnoj djelatnosti u koju su razvrstani poslovni subjekti (tabela 17.4) i prema trgovačkim strukama (tabela 17.5).

Podaci o sajmovima dati su na bazi godišnjeg izvještaja organizatora sajma.

Definicije

Distributivna trgovina sastoji se od svih oblika trgovačkih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču. Obuhvaća: trgovinu na veliko za svoj račun, posredovanje u trgovini na veliko, trgovinu na malo i popravke motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu upotrebu/uporabu i domaćinstvo/kućanstvo.

Trgovina na veliko (na domaćem tržištu) je aktivnost kupovine i preprodaje robe industrijskim, trgovačkim, profesionalnim korisnicima i ustanovama i drugim poslovnim subjektima koji se bave trgovinom na veliko ili na malo. Također, uključuje se i tranzitni promet robe (prodaja robe koja se po nalogu prodavača direktno isporučuje kupcu bez prethodnog uskladištenja te robe kod prodavača).

Posredovanje u trgovini na veliko podrazumijeva obavljanje djelatnosti trgovine na veliko uz naplatu ili po ugovoru. Uključuje se prodaja s konsignacijskih skladišta, usluge komisionara (agenata), posrednika za trgovačku robu i drugih veletrgovaca koji trguju u ime ili za račun drugih te djelatnosti onih koji učestvuju u povezivanju prodavača s kupcima ili poduzimaju trgovačke transakcije u ime vlasnika robe.

Broj zaposlenih uključuje sve osobe koje stvarno rade u preduzeću/poduzeću, a to su: vlasnici, suvlasnici i neplaćeni članovi porodice/obitelji koji redovno/redovito rade u preduzeću/poduzeću; osobe koje rade izvan prostorija matičnog preduzeća/poduzeća (npr. trgovački predstavnici, dostavljači, ekipe za popravke i održavanje); osobe odsutne na kraće vrijeme (npr. zbog bolesti, porodijskog bolovanja, plaćenog odmora i sl); radnike u štrajku; radnike koji rade skraćeno radno vrijeme; radnike koji obavljaju posao kod kuće; sezonske radnike i pripravnike.

Zalihe se iskazuju sa stanjem na kraju godine po knjigovodstvenoj vrijednosti. Zalihe robe koje se nalaze u skladištima iskazuju se kao zalihe u trgovini na veliko, a zalihe koje se nalaze u prodavnicama/prodavaonicama iskazuju se kao zalihe u trgovini na malo.

Promet od trgovine na malo (uključujući PDV) obuhvaća vrijednost prodatih roba krajnjim potrošačima odnosno stanovništvu za vlastitu potrošnju ili za upotrebu/uporabu u domaćinstvu/kućanstvu i obavljenih usluga u posmatranom periodu bez obzira da li su naplaćene ili ne.

Ukupan promet (isključujući PDV) obuhvata vrijednost svih ostalih prodatih proizvoda i usluga na tržištu (trgovina na veliko, posredovanje u trgovini na veliko, popravci, ugostiteljstvo i ostale djelatnosti). Ovdje se uključuje promet samo onih poslovnih subjekata čija je glavna djelatnost trgovina na malo. Poslovni subjekti čija je glavna djelatnost izvan trgovine na malo tj. neka druga djelatnost ne iskazuju promet od ostalih djelatnosti nego samo promet od trgovine na malo.

PDV je indirektni porez na potrošnju, koji se naplaćuje pri svakoj određenoj fazi u proizvodnom i distribucijskom lancu. Obuhvaća porez na dodanu vrijednost koji je obračunat kupcu. Primjenjuje se od 01.01.2006. na osnovu Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Službeni glasnik BiH, br. 9/05 i 35/05).

Trgovačke struke predstavljaju pretežni robni asortiman prodaje u trgovini na malo. Grupe proizvoda koji se pretežno prodaju razvrstane su na osnovi KD – a.

Pod sajmovima se smatraju sajmovi koji se organiziraju u komercijalne svrhe, a imaju međunarodni, nacionalni ili lokalni karakter. Ne obuhvaćaju se vašari, koji se po narodnoj tradiciji održavaju u pojedinim mjestima.

**PRODAVNICE, ZAPOSLENI, PROMET I ZALIHE U DISTRIBUTIVNOJ TRGOVINI
PREMA PRETEŽNOJ DJELATNOSTI, 2010.**

	Zaposleni 31.12.2010.	Prodavnice i servisi 31.12.2010.	Zalihe, 000 KM 31.12.2010.	Promet bez PDV-a, 000 KM	Promet sa PDV-om, 000 KM
Ukupno	20.546	2.143	724.601	5.723.994	6.669.608
Posredovanje u trgovini motornim vozilima i motociklima	7	-	-	1.207	1.411
Trgovina na veliko motornim vozilima i motociklima	451	-	38.136	286.834	328.896
Trgovina na malo motornim vozilima i motociklima	186	55	8.284	75.446	87.512
Trgovina na malo motornim gorivima i mazivima	1.155	167	22.589	364.211	426.016
Popravci i održavanje motornih vozila i motocikala	163	16	1.246	9.076	10.629
Posredovanje u trgovini na veliko	236	-	-	218.882	255.834
Trgovina na veliko na domaćem tržištu	6.043	-	300.378	2.762.244	3.228.599
Izvoz	47	-	12	59.589	59.589
Trgovina na malo	11.235	1.897	353.094	1.876.198	2.189.399
Popravci predmeta za vlastitu upotrebu/uporabu i domaćinstvo/kućanstvo	44	8	862	724	844
Ostale djelatnosti	979	-	-	69.583	80.879
50.Trgovina motornim vozilima i motociklima, njihovo održavanje i popravak; trgovina na malo motornim gorivima i mazivima	1.858	149	57.063	692.723	801.168
51.1 Posredovanje u trgovini na veliko	384	40	15.430	106.024	122.828
51.2-51.7 Trgovina na veliko	7.390	508	279.007	2.822.553	3.296.961
52.1-52.6 Trgovina na malo	5.087	967	190.331	786.676	914.177
52.7 Popravak predmeta za vlastitu upotrebu	73	12	2.866	49.193	57.542
Ostale djelatnosti	5.754	467	179.904	1.266.825	1.476.932

DOMAĆI SAJMOVI, 2010.

Vrsta sajma	Broj sajmova				Izložbeni prostor u m ²	Izlagači na sajmu			Strane zemlje izlagači	Broj posjetitelja
	ukupno	prema značaju				ukupno	domaći	strani		
		međunarodni	nacionalni	lokalni						
UKUPNO	12	9	3	-	33.695	778	620	158	54	294.000
specijalizirani	9	7	2	-	29.188	524	459	65	31	169.000
opći	3	2	1	-	4.507	254	161	93	23	125.000

Promet u trgovini na malo prema trgovačkim strukama

	Promet u trgovini na malo bez PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo sa PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo bez PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo sa PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo bez PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo sa PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo bez PDV 000 KM	Promet u trgovini na malo sa PDV 000 KM
	2007		2008		2009		2010	
Motorna vozila	147.926.148	170.553.192	173.297.280	200.112.897	124.433.282	144.250.112		
Dijelovi i pribor za motorna vozila	15.524.935	18.124.374	15.771.997	18.407.052	11.593.521	13.509.732	4.317.963	5.003.485
Motorna goriva i maziva	330.074.171	384.844.250	657.657.666	766.148.340	462.198.680	539.708.604	658.401.078	769.061.554
Nespecijalizovane prodavnice živežnim namirnicama	727.853.768	851.611.832	839.379.423	982.022.738	891.353.445	1.042.786.565	1.023.586.203	1.197.696.806
Ostale nespecijalizovane prodavnice	64.791.941	75.769.450	69.147.326	80.893.891	73.807.961	87.762.590	83.568.744	97.763.480
Voće i povrće	3.965.314	4.639.417	5.173.374	6.052.846	5.472.897	6.403.288	3.758.557	4.397.504
Meso i mesni proizvodi	10.675.567	12.490.402	11.622.433	13.598.243	11.000.636	12.870.165	9.632.224	11.269.154
Ribe školjke i rakovi	1.167.025	1.364.879	1.287.364	1.506.207	1.131.695	1.324.081	1.054.085	1.233.280
Hljeb, pecivo, kolači, tjestenina, bomboni i slatkiši	33.655.648	39.377.109	38.210.575	44.705.488	36.814.246	43.072.663	30.378.596	35.555.601
Alkohol i druga pića	25.565.724	29.911.472	31.785.879	37.189.394	32.985.396	38.592.906	43.702.650	51.132.072
Duhanski proizvodi	83.672.596	93.188.387	94.280.309	105.115.545	95.764.640	107.295.408	134.368.744	151.265.294
Ostale živežne namirnice u specijalizovanim prodavnicama	26.556.503	31.165.519	15.840.140	18.532.773	12.160.990	14.205.779	11.214.269	13.120.248
Apoteke	83.730.269	97.964.982	89.951.936	105.243.833	87.376.783	102.225.282	76.015.941	88.935.135
Medicinski preparati i ortopedska pomagala	3.245.548	3.792.353	4.425.366	5.177.669	5.239.607	6.130.312	3.990.700	4.668.706
Kozmetički i toaletni proizvodi	39.929.854	46.717.632	65.197.405	76.281.563	66.875.721	78.243.651	82.148.336	96.109.457
Tekstil	17.816.800	20.842.671	25.408.321	29.727.367	27.861.686	32.598.090	34.188.923	40.000.988
Odjevni predmeti	48.091.864	56.250.479	50.936.539	59.575.757	36.169.627	42.312.653	46.767.830	54.705.745
Obuća i kožni proizvodi	35.263.500	41.259.570	49.835.738	58.290.324	48.361.477	56.573.826	55.554.551	64.997.961
Namještaj, oprema za rasvjetu i predmeti za domaćinstvo	42.277.069	49.463.253	41.401.790	48.440.081	31.601.475	36.973.236	30.173.040	35.302.895
Električni aparati za domaćinstvo, radio uređaji i TV uređaji	131.899.848	154.305.633	186.816.462	218.537.990	169.077.253	197.813.472	196.587.917	229.991.557
Željezna roba, boje, staklo i ostali građevinski materijal	127.627.269	149.259.097	148.613.360	173.788.083	110.008.415	128.665.782	101.850.878	119.168.445
Knjige, novine, časopisi, papirnata roba i pisači pribor	18.418.611	21.317.553	19.717.906	22.945.001	16.592.026	19.388.772	16.855.931	19.679.522
Ostala trgovina na malo u specijalizovanim prodavnicama	43.620.703	50.998.471	65.961.511	77.150.608	73.150.289	85.337.144	71.953.538	84.155.239
Polovna roba	165.224	193.312	136.556	159.769	436.895	511.168	96.798	113.255
Trgovina poštom, preko kataloga, interneta i televizije			6.977.093	8.163.200	4.145.185	4.848.327	3.120.705	3.651.210
Ostala trgovina na malo izvan prodavnica	25.852.447	30.147.852	27.859.709	32.486.561	22.699.887	26.461.271	19.274.592	22.495.083
Ukupno za Kanton	2.089.368.346	2.435.553.141	2.736.693.458	3.190.253.220	2.458.313.715	2.869.864.879	2.742.562.793	3.201.473.676

VRIJEDNOST PRODAJE I OTKUPA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

	Ukupno, KM OTKUP				
	2006	2007	2008	2009	2010
LJEKOVITO BILJE	5.394				
KROMPIR-KRUMPIR MERKANTILNI	7.566	6.070		1.210	1.595
CRNI LUK(ZRELE GLAVICE)					307
KUPUS(GLAVICE)	854		865	1.471	2.044
MRKVA	66		978	1.367	533
ZELENA SALATA				1.318	1.107
ŠPINAT I BLITVA				242	
OSTALO SVJEŽE POVRĆE(peršun, celer i dr.)	286		1.866	117	67
ARPADŽIK(LUK ZA SJETVU)				232	
SJENO LIVADSKO					882
JABUKE ZA JELO	516				
JABUKE ZA PRERADU	3.300				
OSTALA GOVEDA ZA KLANJE					3.630
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA JUNAD	519.130	564.245	417.465	491.162	65.669
OSTALA JUNAD ZA KLANJE	133.509				141.045
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA TELAD	351.925	485.293	335.707	228.503	307.039
OSTALA TELAD ZA KLANJE	98.168				
OVCE I ŠILJEŽAD ZA KLANJE	3.525			1.150	
TOVLJENJA JAGNJAD-JANJAD	72.712	105.164	67.269	23.776	26.370
OSTALA JAGNJAD-JANJAD	35.184	2.255	3.091		5.792
TOVLJENI PILIČI(brojleri)	5.266.502	5.725.989	7.258.270	6.400.138	7.303.063
TOVLJENI ČURIČI-PURIČI	281.091	383.598	461.258	106.386	127.460
OSTALA PERAD(kokoške-kokoši,patke,čurke)	65.624	239.910			
JAJA(konzumna)	3.770	3.542			
SVJEŽE MLIJEKO KRAVLJE	3.413.797	6.491.623	12.539.220	9.627.462	6.935.449
MASLAC(BUTER)	0	0	0		
TVRDI SIREVI(kačkavalj,trapist i dr.)				280	
MED					3.674
OGRIJEVNO DRVO					657
CVIJEĆE					
ŠUMSKI PLODOVI(gljive,šišarike,kupine)	111.386	116.018	189.538	298.224	917.536
OSTALO(sjeme cvijeća,trska,sirče i dr.)					9.044
Ukupno za Kanton	10.374.305	14.123.707	21.275.527	17.183.038	15.852.963

	Ukupno, KM PRODAJA				
	2006	2007	2008	2009	2010
JEČAM(BEZ PIVARSKOG)					537
OSTALA ŽITA(HELJDA,KRUPNIK,SURAŽICA i dr)					100
KROMPIR-KRUMPIR MERKANTILNI					23.667
CRNI LUK(ZRELE GLAVICE)					1.000
PARADAJZ-RAJČICA		600			3.342
SVJEŽA PAPIKA(BEZ FEFERONA)		211			
KRASTAVCI					285
OSTALO SVJEŽE POVRĆE(peršun, celer i dr.)		500	854		
JAGODE		1.274			520
OSTALA GOVEDA ZA KLANJE	98.505	55.530	73.571	61.626	76.036
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA JUNAD	62.674	50.492	75.728	52.138	87.215
OSTALA JUNAD ZA KLANJE	995		11.675	8.230	1.949
JUNAD ZA PRIPILOD			29.915	10.588	29.920
TOVLJENA JUNAD ZA TOV I DOTOVLJAVANJE				248.890	43.853
STOKA ZA KLANJE-TOVLJENA TELAD	9.383	36.251	21.562	33.839	
OSTALA TELAD ZA KLANJE			1.852		
TOVLJENA TELAD ZA TOV I DOTOVLJAVANJE				73.065	
TOVLJENJA JAGNJAD-JANJAD				8.615	
TOVLJENI PILIČI(brojleri)					221.540
JAJA(konzumna)					19.901
JEDNODNEVNI PILIČI					209.917
SVJEŽE MLIJEKO KRAVLJE	1.697.464	1.780.112	2.461.622	2.593.703	2.387.651
CVIJEĆE	495.371	568.378	556.170	512.033	438.667
Ukupno za Kanton	2.364.392	2.493.348	3.232.949	3.602.727	3.546.100

Prodaja poljoprivrednih proizvoda na pijacama za period 2007-2010.

	2007			2008			2009			2010		
	količina	vrijednost u KM	prosječna cijena	količina	vrijednost u KM	prosječna cijena	količina	vrijednost u KM	prosječna cijena	količina	vrijednost u KM	prosječna cijena
PŠENIČNO BRAŠNO	7.350	10.425,00	1,42	10.300	15.900,00	1,54	8.850	13.850,00	1,56	9.300	14.700,00	1,58
KUKURUZNO BRAŠNO	15.050	20.450,00	1,36	14.000	20.850,00	1,49	10.150	15.650,00	1,54	11.400	17.850,00	1,57
OSTALE VRSTE BRAŠNA	5.250	7.700,00	1,47	6.000	10.725,00	1,79	4.650	10.450,00	2,25	7.000	18.900,00	2,70
KROMPIR-KRUMPIR	1.006.700	808.570,00	0,80	892.300	822.765,00	0,92	665.200	584.475,00	0,88	629.400	537.100,00	0,85
GRAH	57.750	192.775,00	3,34	67.100	263.675,00	3,93	47.030	185.920,00	3,95	51.195	209.765,00	4,10
BORANIJA	47.660	167.990,00	3,52	36.720	120.810,00	3,29	48.360	132.770,00	2,75	39.770	114.435,00	2,88
GRAŠAK(MAHUNA)	20.550	44.300,00	2,16	24.050	68.150,00	2,83	12.590	39.190,00	3,11	16.893	44.248,50	2,62
GRAŠAK, ZRNO							2.719	14.849,00	5,46	4.785	19.897,50	4,16
CRNI LUK(GLAVICE)	322.700	430.700,00	1,33	304.400	479.400,00	1,57	204.800	286.300,00	1,40	216.600	299.700,00	1,38
BIJELI LUK-ČEŠNJAK(GLAVICE)	27.950	111.850,00	4,00	31.010	143.805,00	4,64	23.200	97.745,00	4,21	23.577	114.543,00	4,86
KUPUS(SVJEŽ)	372.650	292.095,00	0,78	483.400	410.965,00	0,85	294.300	234.570,00	0,80	237.600	225.070,00	0,95
OSTALE KUPUSNJAČE (PROKULICE, BROKULI, RAŠTIKA)							29.100	62.950,00	2,16	7.160	22.350,00	3,12
KELJ	57.600	113.500,00	1,97	50.290	118.390,00	2,35	41.425	80.965,00	1,95	35.260	71.855,00	2,04
KARFIOL	69.800	170.200,00	2,44	64.470	180.535,00	2,80	49.770	130.535,00	2,62	45.746	124.672,50	2,73
MRKVA	169.600	286.385,00	1,69	190.850	361.250,00	1,89	158.250	280.900,00	1,78	155.950	251.475,00	1,61
PARADAJZ-RAJČICE	496.700	1.081.075,00	2,18	381.250	816.725,00	2,14	289.020	635.630,00	2,20	182.075	444.230,00	2,44
PAPRIKA-SVJEŽA(BEZ FEFERONA)	305.500	737.350,00	2,41	235.920	634.300,00	2,69	209.450	508.500,00	2,43	157.420	401.105,00	2,55
PLAVI PATLIDŽAN	69.600	154.275,00	2,22	49.260	130.175,00	2,64	42.520	115.635,00	2,72	38.590	111.215,00	2,88
SPANJAČ/ŠPINAT	199.900	425.400,00	2,13	170.100	429.925,00	2,53	152.800	387.625,00	2,54	142.800	438.225,00	3,07
ZELENA SALATA	84.070	198.715,00	2,36	70.300	194.400,00	2,77	69.120	193.590,00	2,80	66.030	204.720,00	3,10
KRASTAVCI	219.700	336.265,00	1,53	179.480	333.820,00	1,86	186.020	373.922,50	2,01	127.555	274.847,50	2,15
TIKVICE	58.320	136.920,00	2,35	58.400	151.800,00	2,60	61.400	141.805,00	2,31	49.720	111.945,00	2,25
CVEKLA	33.450	50.275,00	1,50	34.180	67.430,00	1,97	39.050	79.425,00	2,03	31.560	68.145,00	2,16
LUBENICE I DINJE	291.740	286.020,00	0,98	278.450	288.315,00	1,04	200.600	185.600,00	0,93	107.005	120.502,50	1,13
OSTALO SVJEŽE POVRČE (KELERABA, ŠPARGLA, ZEL. LUK, FEFERONI, ROTKVICE I DR.)	16.500	29.050,00	1,76	14.700	40.100,00	2,73	4.000	12.000,00	3,00	1.250	5.650,00	4,52
SVJEŽE ŠLJIVE	103.450	146.650,00	1,42	47.050	92.500,00	1,97	57.350	80.900,00	1,41	49.100	79.800,00	1,63
SUHE ŠLJIVE	15.880	61.770,00	3,89	18.300	80.125,00	4,38	9.960	47.500,00	4,77	11.020	51.925,00	4,71
JABUKE ZA JELO	509.450	729.225,00	1,43	396.300	696.250,00	1,76	383.500	596.450,00	1,56	391.650	561.425,00	1,43
KRUŠKE	94.750	238.750,00	2,52	95.220	261.495,00	2,75	120.470	299.645,00	2,49	97.880	250.440,00	2,56
DUNJE	8.900	16.750,00	1,88	1.500	3.250,00	2,17	3.200	5.725,00	1,79	300	600,00	2,00
TREŠNJE	47.970	141.300,00	2,95	27.000	93.800,00	3,47	26.300	72.500,00	2,76	35.500	106.900,00	3,01
VIŠNJE	13.300	31.850,00	2,39	4.400	12.750,00	2,90	9.650	25.350,00	2,63	9.150	29.050,00	3,17
KAJSIJE	20.200	62.350,00	3,09	15.500	59.100,00	3,81	13.350	39.575,00	2,96	11.900	42.030,00	3,53
BRESKVE	71.400	169.200,00	2,37	47.700	134.700,00	2,82	51.450	114.450,00	2,22	40.690	111.185,00	2,73
ORASI U LJUSCI	10.070	36.160,00	3,59	10.060	40.245,00	4,00	7.940	44.455,00	5,60	6.650	37.070,00	5,57
ORASI BEZ LJUSKE	42.475	529.300,00	12,46	38.960	579.175,00	14,87	30.340	428.500,00	14,12	30.825	441.602,50	14,33

LJEŠNICI-LJEŠNJACI I BADEMI U LJUSCI			0,00	100	2.450,00	24,50			0,00	50	1.100,00	22,00
LJEŠNICI-LJEŠNJACI I BADEMI BEZ LJUSKE	20	240,00	12,00	1.050	14.250,00	13,57	150	2.600,00	17,33	0	0,00	0,00
KESTENI	23.400	54.750,00	2,34	14.220	45.115,00	3,17	9.720	25.535,00	2,63	7.665	18.870,00	2,46
JAGODE	64.950	166.700,00	2,57	51.800	174.840,00	3,38	31.800	116.250,00	3,66	38.510	141.350,00	3,67
MALINE	24.650	69.850,00	2,83	14.200	70.900,00	4,99	8.470	37.280,00	4,40	9.258	45.009,00	4,86
BOROVNICE, BRUSNICE I OSTALO VOĆE IZ RODA VACCINI			0,00			0,00	20.730	93.035,00	4,49	9.020	46.130,00	5,11
POMORANDŽE-NARANČE I MANDARINE-MANDARINKE	396.700	746.750,00	1,88	334.150	704.050,00	2,11	177.700	358.700,00	2,02	133.800	283.850,00	2,12
LIMUNI	185.400	419.450,00	2,26	157.800	500.200,00	3,17	135.050	348.650,00	2,58	128.285	336.105,00	2,62
SVJEŽE SMOKVE	18.100	52.650,00	2,91	23.240	79.360,00	3,41	14.600	34.500,00	2,36	19.520	58.900,00	3,02
SUHE SMOKVE	7.150	35.200,00	4,92	5.860	34.685,00	5,92	5.330	33.630,00	6,31	5.300	34.280,00	6,47
OSTALO SVJEŽE VOĆE(MUŠMULE,RIBIZLE I DR.)			0,00	150	333.080,00	2220,53			0,00	100	150,00	1,50
GROŽĐE(SVJEŽE)	91.370	313.370,00	3,43	96.330	1.200,00	0,01	98.050	329.100,00	3,36	71.125	268.480,00	3,77
ZAKLANA I OČIŠĆENA PRASAD	100	650,00	6,50			0,00			0,00	0	0,00	0,00
OSTALA STOKA (ZAKLANA I OČIŠĆENA)	1.000	8.000,00	8,00			0,00			0,00	0	0,00	0,00
ZAKLANA I OČIŠĆENA KOKOŠ	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	5.000	23.250,00	4,65
JAJA(KONZUMNA)	5.948.280	1.287.838,40	0,22	6.159.380	1.337.290,00	0,22	4.836.160	1.096.862,00	0,23	4.576.100	1.054.170,00	0,23
SVJEŽE MLIJEKO	48.550	48.600,00	1,00	18.900	25.585,00	1,35	22.300	31.030,00	1,39	26.630	35.245,00	1,32
MASLAC(BUTER)	15.340	111.200,00	7,25	12.295	101.415,00	8,25	9.950	86.900,00	8,73	7.900	70.500,00	8,92
KAJMAK(SKORUP)	27.630	406.460,00	14,71	25.195	397.545,00	15,78	22.820	357.900,00	15,68	20.930	333.770,00	15,95
SIR(SVE VRSTE)	344.300	1.532.450,00	4,45	282.850	1.551.450,00	5,49	350.800	1.903.600,00	5,43	314.700	1.696.300,00	5,39
MILERAM-VRHNJE	35.560	193.510,00	5,44	41.295	276.675,00	6,70	32.940	216.920,00	6,59	48.475	328.100,00	6,77
OSTALI MLIJEČNI PROIZVODI(MASLO,KISELO MLIJEKO I DR.)	100	1.400,00	14,00	100	1.000,00	10,00	11.200	61.200,00	5,46	690	5.520,00	8,00
MED	12.900	129.250,00	10,02	13.545	145.690,00	10,76	23.935	290.440,00	12,13	26.355	325.370,00	12,35
MORSKA RIBA	56.930	446.750,00	7,85	40.500	324.000,00	8,00			0,00	950	13.300,00	14,00
RIJEČNA I JEZERSKA RIBA	63.550	506.800,00	7,97	37.500	300.000,00	8,00			0,00	3.400	30.600,00	9,00
SUHO MESO(PRŠUTA,SLANINA I SL.)	221.820	2.885.460,00	13,01	186.950	2.898.550,00	15,50	157.410	2.952.270,00	18,76	153.050	2.871.290,00	18,76
MASLINOVO ULJE	840	7.640,00	9,10	400	4.120,00	10,30	164	2.097,00	12,79	0	0,00	0,00
KISELI KUPUS	5.800	11.550,00	1,99	7.150	14.500,00	2,03	300	550,00	1,83	400	720,00	1,80
CVIJEĆE	1.484.000	1.588.500,00	1,07	1.937.000	1.989.000,00	1,03	1.321.000	1.321.000,00	1,00	983.700	995.700,00	1,01
OSTALO(LJEKOVITO BILJE,GLJIVE,SJEME POVRČA I CVIJEĆA,BUNDEVE,KIS.REPA I DR)	234.500	234.500,00	1,00	13.300	13.300,00	1,00	20.500	20.500,00	1,00	2.630	2.630,00	1,00
Ukupno za Kanton		19.515.108,40			19.497.850,00			16.280.450,50			14.999.863,00	

VANJSKA TRGOVINA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Prema konceptima, definicijama i preporukama UN¹⁾ kao izvor podataka za statistiku vanjske trgovine mogu se koristiti carinske deklaracije, anketiranje preduzeća/poduzeća, administrativni registri, registri Porezne uprave, registri deviznog tržišta i sl..

Osnovni izvor podataka za statistiku vanjske trgovine Federacije BiH je Jedinstvena carinska isprava (JCI) koju deklarant (poslovni subjekt ili druga ovlaštena osoba, npr. špediter) podnosi carinarnici prilikom carinjenja robe. Za prikupljanje i kontrolu ispravnosti carinskih deklaracija odgovorna je Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH, koja propisuje oblik, sadržaj, način ispunjavanja i podnošenja isprava u carinskom postupku.

Federalni zavod za statistiku preuzima od Agencije za statistiku BiH originalnu carinsku bazu podataka Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje BiH u obliku slogova na magnetnom mediju i dalje ih statistički obrađuje i publicira.

Obuhvat podataka

U praćenju tokova međunarodne trgovine robama postoje dva pristupa, koji su blisko povezani sa konceptima ekonomske i statističke teritorije i korištenja carinskih procedura. Kako se prikupljanje podataka temelji na carinskim procedurama u mnogim zemljama usvojen je princip da se statistička granica podudara sa carinskom granicom, odnosno da statistička teritorija koincidira sa carinskom teritorijom.

Postoje dva trgovinska sistema/sustava i to: Sistem/Sustav opće trgovine (General Trade System) i Sistem specijalne trgovine (Special Trade System). Glavna razlika između dva koncepta leži u tretiranju roba koje prolaze kroz carinska skladišta i komercijalne slobodne zone.

U statistici vanjske trgovine Federacije BiH koristi se proširena definicija Specijalnog sistema/suastava trgovine što je u punom skladu sa preporukama Eurostata.²⁾ Prema ovom sistemu/sustavu u statistiku vanjske trgovine uključuju se: redovan/redovit izvoz i uvoz, unutarnja/unutarnja i vanjska obrada, te robe koje ulaze ili napuštaju slobodne industrijske zone.

Prema sistemu/sustavu specijalne trgovine robe koje iz inozemstva ulaze u carinska skladišta, slobodne komercijalne zone ili na druge prostore pod carinskom kontrolom i nadzorom neće biti registrirane kao uvoz, niti će biti registrirane kao izvoz ukoliko odatle budu ponovo izvezene. Robe iz carinskih skladišta, slobodnih komercijalnih zona i ostalih prostora pod carinskom kontrolom, prema sistemu/sustavu specijalne trgovine, bit će registrirane kao redovan/redovit uvoz tek onda kada uđu na slobodno unutarnje tržište.

U statistiku vanjske trgovine ne uključuju se robe u tranzitu niti privremeni izvoz i uvoz bez promjene vrijednosti.

Prema tome, u podatke o izvozu i uvozu robe uključeni su:

- redovan/redovit izvoz
- izvoz na vanjsku obradu
- izvoz nakon unutarnje obrade
- redovan/redovit uvoz
- uvoz nakon vanjske obrade
- uvoz na unutarnju obradu

Nomenklature i klasifikacije

· Harmonizirani sistem - HS

Prikupljanje statističkih podataka o vanjskotrgovinskom prometu zasniva se na međunarodnoj nomenklaturi robe: Harmonizirani sistem – HS, koju je razradila Svjetska carinska organizacija WCO.³⁾ Tarifna oznaka HS ima šest cifara. Prva i druga cifra su redni broj glave, treća i četvrta su redni broj tarifnog broja unutar glave, a peta i šesta su konkretnija oznaka vrste robe. Svaki pet godina radi se revizija HS.

· Kombinirana nomenklatura CN

Države Evropske/Europske unije proširile su HS 6 uvođenjem sedme i osme cifre tako da je CN kodirana osmociifarskim arapskim brojevima i primjenjuje se od 1991. godine. Za razliku od HS CN se mijenja svake kalendarske godine.

• Carinska tarifa BiH

Zakonom o carinskoj tarifi BiH, član 2 (Službeni glasnik BiH, broj 1/98) BiH je prihvatila nomenklaturu HS 6. Odlukom o primjeni člana 2 Zakona o carinskoj tarifi BiH (Službeni glasnik BiH, broj 6/98) tarifna oznaka carinske tarife BiH ima deset cifara.

Istom je odlukom prihvaćena i usklađenost sedme i osme cifre sa nomenklaturom EU, dok deveta i deseta cifra služe za potrebe daljnega raščlanjivanja u okviru specifičnih potreba BiH. HS, odnosno CN integrirane su u strukturi carinske baze podataka i vezane su za Standardnu međunarodnu trgovinsku klasifikaciju – SMTK Rev. 3⁴⁾ i Klasifikaciju djelatnosti BiH, koja je usklađena sa evropskom klasifikacijom ekonomskih aktivnosti-NACE Rev. 1.1.⁵⁾ i Međunarodnu klasifikaciju ekonomske namjene proizvoda - BEC Rev.3.

U skladu/sukladno sa međunarodnim standardima kao nomenklatura država koristi se Geonomenklatura EU ISO (alfa kod) 3166.

Podaci o izvozu iskazani su prema zemlji namjene/odredišta robe, a u uvozu prema zemlji porijekla/podrijetla robe. To znači da se kod izvoza registrira zemlja posljednjeg odredišta (destinacije) u kojoj se roba troši ili dalje potpuno prerađuje, a kod uvoza ona zemlja u kojoj je roba proizvodnjom ili doradom dovedena u stanje u kom se uvozi.

Obrada podataka o vanjskotrgovinskoj razmjeni Federacije BiH radi se prema Klasifikaciji djelatnosti, SMTK, BEC i ISO 3166.

Konverzija valute

Podaci o izvozu i uvozu izraženi su vrijednosno u konvertibilnim markama i u EUR-ima. Vrijednosti izražene u drugim valutama preračunavaju se u konvertibilne marke i EUR-e primjenom tekućih dnevnih kurseva/tečajeva koji vrijede na dan carinjenja, a utvrđuje ih Centralna banka BiH. Sve su vrijednosti obračunate na osnovi pariteta franko BiH granica: FOB cijene za izvoz i CIF cijene za uvoz.

¹⁾ UN, International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions, United Nations Statistical Papers, Series M, No. 52, Rev 2, New York, 1998.

²⁾ Statistics on the Trading of Goods: User guide, EC, Eurostat, November 2002.

³⁾ World Customs Organization (WCO)

⁴⁾ Standard International Trade Classification (SITC) Rev. 3

⁵⁾ Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE Rev. 1.1.)

IZVOZ I UVOZ PO MJESECIMA TOKOM 2010. U KANTONU SARAJEVO

u hiljadama KM

Red broj	Mjeseci 2010	IZVOZ			UVOZ			Trgovinski bilans u 000 KM	Stopa pokrivenosti uvoza izvozom
		KM	Indeksi indices	Struktura %	KM	Indeksi indices	Struktura %		
1	Januar	41.952.557	-	5,6	175.648.507	-	5,6	-133.695.950	23,9
2	Februar	57.284.405	136,5	7,7	223.959.799	127,5	7,2	-166.675.394	25,6
3	Mart	53.327.017	93,1	7,2	267.713.147	119,5	8,6	-214.386.130	19,9
4	April	67.435.660	126,5	9,1	266.526.045	99,6	8,5	-199.090.385	25,3
5	Maj	69.265.893	102,7	9,3	254.897.531	95,6	8,2	-185.631.638	27,2
6	Juni	61.145.915	88,3	8,2	251.289.451	98,6	8,0	-190.143.536	24,3
7	Juli	68.471.711	112,0	9,2	281.360.842	112,0	9,0	-212.889.131	24,3
8	August	60.384.285	88,2	8,1	263.006.543	93,5	8,4	-202.622.258	23,0
9	Septembar	61.986.495	102,7	8,3	271.681.687	103,3	8,7	-209.695.192	22,8
10	Oktobar	61.844.357	99,8	8,3	276.892.387	101,9	8,9	-215.048.030	22,3
11	Novembar	67.223.650	108,7	9,0	279.646.301	101,0	9,0	-212.422.651	24,0
12	Decembar	74.395.186	110,7	10,0	310.745.643	111,1	9,9	-236.350.457	23,9
	Ukupno	744.717.131	-	100,0	3.123.367.883	-	100,0	-2.378.650.752	23,8

IZVOZ I UVOZ PO SEKTORIMA I ODSJECIMA SMTK - Rev 4, 2010.

SMTK	ROBA	IZVOZ	UVOZ
	UKUPNO	744.717	3.123.446
0	Hrana i žive životinje	68.736	394.847
1	Pića i duhan	13.990	131.508
2	Sirove materije nejestive osim goriva	127.310	17.281
3	Mineralna goriva i maziva	172.394	565.750
4	Životinjska i biljna ulja i masti	2	23.996
5	Kemijski proizvodi	66.691	401.997
6	Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu	73.070	414.838
7	Mašine/strojevi i transportni uređaji	95.591	813.717
8	Razni industrijski proizvodi	126.933	359.507
9	Proizvodi i transakcije, nerazvrstani po kategorijama	-	5

Izvor podataka: Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH posredovanjem Agencije za statistiku BiH.

ZEMLJE U KOJE SE NAJVIŠE IZVOZILO - TOP 10

	KM000	Struktura u %
Ukupno	744.717	100,0
Njemačka	148.633	20,0
Hrvatska	139.269	18,7
Srbija	88.062	11,8
Crna Gora	71.015	9,5
Slovenija	52.045	7,0
Rusija	30.528	4,1
Libija	26.432	3,5
Kosovo	23.052	3,1
Rumunija	22.647	3,0
Poljska	16.588	2,2
Sve ostale zemlje	126.446	17,0

Izvor podataka: Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH posredovanjem Agencije za statistiku BiH.

ZEMLJE IZ KOJIH SE NAJVIŠE UVOZILO - TOP 10

	KM000	Struktura u %
Ukupno	3.123.446	100,0
Hrvatska	653.722	20,9
Njemačka	350.961	11,2
Slovenija	238.020	7,6
Srbija	220.693	7,1
Italija	203.396	6,5
Kina	199.949	6,4
Rusija	139.822	4,5
Češka	105.145	3,4
Austrija	103.377	3,3
Turska	92.052	2,9
Sve ostale zemlje	816.308	26,1

Izvor podataka: Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH posredovanjem Agencije za statistiku BiH.

CIJENE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Za indeks potrošačkih cijena cijene se prikupljaju na pet lokacija (gradova) u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Sve cijene prikupljaju uposlenici Federalnog zavoda za statistiku prema utvrđenom vremenskom rasporedu i unaprijed odabranom uzorku prodavnica/prodavaonica, tržnica i ustanova koje pružaju različite usluge stanovništvu. Snimatelji cijena dobivaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre i jedinice mjere i na osnovu/temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu, u skladu/sukladno sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, u upitnik se unose karakteristike proizvoda, kao što su marka, vrsta i količina proizvoda koji se snima, te informacije o eventualnim zamjenama ovih karakteristika ukoliko ih bude.

Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, tj. praćenje dinamike kretanja cijena.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici/tjednu u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu/sukladno sa važećim Evropskim/Europskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Indeks potrošačkih cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine izračunava se na osnovu/temelju reprezentativne liste proizvoda koju u 2010. godini čine oko 620 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 10.000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta i geografskih lokacija.

Za obračun indeksa potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija proizvoda i usluga za ličnu/osobnu potrošnju razvrstanih prema namjeni potrošnje (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) na dvanaest osnovnih odjeljaka za koje se izračunavaju indeksi.

Za indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda cijene se prikupljaju od industrijskih preduzeća/poduzeća, mjesečno putem obrasca C-41.

Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje se proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

U 2010. godini cijene su se prikupljale od oko 250 proizvodnih subjekata, za oko 380 proizvoda. Svakog mjeseca se, od izabranih preduzeća/poduzeća, prikuplja oko 1300 pojedinačnih cijena za izabrane proizvode.

Za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda upotrebljava se Klasifikacija djelatnosti (KD) prema kojoj se poslovni subjekti razvrstavaju u područja C, D i E i Nomenklatura industrijskih proizvoda (NIP).

Definicije

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje rezidentna domaćinstva/kućanstava kupuju radi zadovoljenja svojih vlastitih potreba.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda koje industrijska preduzeća/poduzeća proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa potrošačkih cijena** su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava/kućanstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani/ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava/kućanstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anкета o potrošnji domaćinstava/kućanstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2010 godini primjenjuju se ponderi koji se baziraju/temelje na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava/kućanstava iz 2007. godine. Ponderi se svake godine korigiraju indeksom kretanja cijena u prethodnoj godini.

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda** su koeficijenti koji odražavaju relativno učešće vrijednosti prodaje pojedinog proizvoda u ukupnoj vrijednosti prodaje svih proizvoda na domaćem tržištu. Ponderi koji se koriste u 2010. godini su izračunati na bazi prodaje industrijskih proizvoda na domaćem tržištu u 2006. godini.

Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda na području Kantona Sarajevo za 2010. godinu

PROIZVOD	Mjesec												Index											
	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septem bar	Oktobar	Novemb ar	Decemb ar	II-2010 I-2010	III-2010 II-2010	IV-2010 III-2010	V-2010 IV-2010	VI-2010 V-2010	VII-2010 VI-2010	VIII-2010 VII-2010	IX-2010 VIII-2010	X-2010 IX-2010	XI-2010 X-2010	XII-2010 XI-2010	
Riža	3,56	3,56	3,56	3,58	3,51	3,47	3,55	3,55	3,61	3,68	3,68	3,75	100,0	100,0	100,6	98,0	98,9	102,3	100,0	101,7	101,9	100,0	101,9	
Pšenično brašno bijelo, svi tipovi	1,23	1,22	1,19	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,26	1,26	1,27	1,27	99,2	97,5	100,8	100,0	100,0	100,0	100,0	105,0	100,0	100,8	100,0	
Hljeb polubijeli od pšeničnog brašna ili crni, svi tipovi	2,37	2,37	2,37	2,37	2,37	2,37	2,37	2,37	2,37	2,38	2,38	2,49	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,4	100,0	104,6	
Mlijeko- tetra pakovanje	1,34	1,34	1,33	1,34	1,35	1,34	1,33	1,35	1,37	1,38	1,39	1,41	100,0	99,3	100,8	100,7	99,3	99,3	101,5	101,5	100,7	100,7	101,4	
Maslac	13,35	13,74	13,88	13,58	13,40	13,72	13,93	14,33	15,48	15,36	15,24	15,57	100,0	101,0	97,8	98,7	102,4	101,5	102,9	108,0	99,2	99,2	102,2	
Jestivo ulje	2,30	2,30	2,15	2,10	2,04	1,97	2,01	2,05	2,38	2,56	2,65	2,74	100,0	93,5	97,7	97,1	96,6	102,0	102,0	116,1	107,6	103,5	103,4	
Šećer	1,34	1,34	1,42	1,44	1,42	1,45	1,49	1,48	1,50	1,50	1,57	1,80	100,0	106,0	101,4	98,6	102,1	102,8	99,3	101,4	100,0	104,7	114,6	
Kuhinjska so	0,82	0,82	0,82	0,82	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,81	0,81	0,80	100,0	100,0	100,0	101,2	100,0	100,0	100,0	100,0	97,6	100,0	98,8	
Deterdžent za mašinsko pranje rublja	3,19	3,19	3,19	3,20	3,23	3,16	3,16	3,19	3,19	3,13	3,11	3,17	100,0	100,0	100,3	100,9	97,8	100,0	100,9	100,0	98,1	99,4	101,9	

Napomena: Indeksi su dati u odnosu na prethodni mjesec 2010. godine

UGOSTITELJSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o ugostiteljstvu prikupljeni su tromjesečnim izvještajem (obrazac UG-11) kojim su obuhvaćene pravne osobe i njihovi dijelovi koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost.

Definicije

Ugostiteljska djelatnost je djelatnost pripremanja hrane i pružanja usluga prehrane, pripremanja i usluživanja pića i napitaka i pružanja smještajnih usluga. Prema Klasifikaciji djelatnosti to su sve djelatnosti iz područja H Hoteli i restorani (osim djelatnosti studentskih i učeničkih domova i ostalog neturističkog smještaja koji se također razvrstavaju u područje H). U skladu sa definicijom ugostiteljske djelatnosti obuhvaćene su i djelatnosti pružanja smještajnih usluga turistima koje se obavljaju u kupališnim i klimatskim lječilištima.

Ugostiteljskim objektom smatra se ugostiteljska poslovna jedinica koja u poslovnom, građevinskom i funkcionalnom pogledu čini cjelinu ili koja, u okviru šire građevinske cjeline, ima izdvojeni prostor i potrebnu funkcionalnost. Ugostiteljski objekti klasificiraju se u odgovarajuću vrstu, a određene vrste ugostiteljskih objekata u odgovarajuću kategoriju. Ugostiteljski objekti klasificiraju se kao objekt za smještaj (hoteli, moteli, pansioni itd.) i objekti za prehranu, kafane/kavane, snack-barovi).

Promet u ugostiteljstvu obuhvaća vrijednost izvršenih ugostiteljskih usluga (posluživanja hranom i pićima, usluge smještaja i ostalih usluga koje se uobičajno pružaju uz osnovne ugostiteljske usluge).

PROMET U UGOSTITELJSTVU

000 KM

	2006	2007	2008	2009	2010
Prema vrstama ugostiteljskih objekata					
UKUPNO	43.524	55.772	68.779	62.758	65.396
Hoteli	31.532	38.852	43.757	47.928	51.912
Restorani	4.241	8.531	15.555	6.981	6.663
Kafane/Kavane	1.952	2.415	2.321	2.261	1.352
Buffeti	4.096	3.681	5.288	3.214	2.883
Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj	1.093	1.322	756	1.021	1.181
Kantine i pripremnice obroka	610	971	-	1.353	1.405
Ostali ugostiteljski objekti	-	-	1102	-	-
Prema vrstama usluga					
Pivo	2.013	2.306	3.255	2.129	1.963
Vino	949	1.367	2.201	1.296	1.576
Rakija	274	166	212	293	386
Ostala žestoka pića	909	1.231	2.078	1.256	980
Voćni sokovi	1.226	1.709	1.372	1.536	1.563
Ostala bezalkoholna pića	1.366	1.889	2.211	1.820	1.392
Mineralana voda i soda - voda	644	1.050	1.440	788	851
Hrana	9.952	13.023	21.336	13.579	14.041
Napici	2.099	2.930	3.229	3.847	3.340
Duhan i šibice	114	141	136	147	122
Ostali robni promet	144	20	85	95	57
Ostali nerobni promet	1.951	3.378	3.685	1.821	2.102
Noćenja	21.883	26.562	27.539	34.151	37.023

TURIZAM

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Izvor podataka o turizmu je redovno/redovito istraživanje Mjesečni izvještaj o dolascima i noćenjima turista (TU-11).

Podaci o broju dolazaka i noćenja turista prikupljeni su putem mjesečnih izvještaja koje dostavljaju poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata koji se bave pružanjem smještajnih usluga turistima ili samo posreduju u pružanju tih usluga. Izvještaji se sastavljaju na osnovu/temelju evidencija u knjigama gostiju.

Definicije

Turist je svaka osoba koja u mjestu izvan svog prebivališta provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju, radi odmora ili rekreacije, zdravlja, studija, sporta, religije, porodice/obitelji, poslova, javnih misija i skupova.

Domaći turist je svaka osoba sa prebivalištem u Bosni i Hercegovini koja u nekom mjestu u Federaciji Bosne i Hercegovine, izvan mjesta svog prebivališta, provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju u Federaciji BiH.

Stranim turistima smatraju se sve osobe koje u Bosni i Hercegovini nemaju stalno prebivalište, a provedu najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju.

Vrsta mjesta. Turističkim mjestom u ovom istraživanju smatra se ono mjesto koje ispunjava sljedeće osnovne uvjete: atraktivne (prirodne ljepote, ljekoviti izvori, kulturno-historijski/povijesni spomenici, razne kulturne, zabavne i sportske priredbe), komunikativne (mogućnost pristupa, prometne veze) i receptivne (objekti za smještaj i uz njih potrebni prateći objekti za pružanje raznih usluga - trgovinskih, zanatskih/obrtničkih, poštanskih i sl., zatim parkovi, kupališta, šetališta itd.).

Turistička se mjesta razvrstavaju u sljedeće vrste:

Sarajevo je mjesto koje posjetitelje privlači prvenstveno kao administrativno-politički centar, a zatim i svojim historijskim/povijesnim, etničkim, ekonomskim, urbanističko-administrativnim i drugim svojstvima.

Banjska mjesta su mjesta kod kojih je ljekovitost termalnih ili mineralnih voda i ostalih geološko-mineraloških sastojaka naučno/znanstveno-medicinski ili empirijski utvrđena i koja imaju odgovarajuće objekte s uređajima za liječenje i oporavak posjetitelja.

Primorska mjesta su mjesta duž morske obale.

Ostala turistička mjesta su mjesta koja imaju atraktivne faktore (npr. klimatske, zatim kulturno-historijske/povijesne spomenike i sl.), riječna i jezerska mjesta i dr., a koja se ne mogu razvrstati u naprijed navedena mjesta.

Neturistička mjesta su sva ostala mjesta koja se ne mogu razvrstati ni u jednu od prethodnih vrsta, a raspolažu ugostiteljskim objektima za smještaj.

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PREMA VRSTAMA OBJEKATA

	DOLASCI TURISTA			NOĆENJA TURISTA		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaćih turista	Stranih turista
2007	167.490	44.555	122.935	332.259	80.760	251.499
Hoteli	153.909	41.663	112.246	304.972	76.228	228.744
Moteli	799	297	502	1.918	544	1.374
Pansioni i prenoćišta	5.422	1.732	3.690	9.804	2.966	6.838
Domaćin./Kućan.	1.646	56	1.590	4.725	109	4.616
Ostalo	5.714	807	4.907	10.840	913	9.927
Broj ležaja	5.312					
2008	166.309	44.600	121.709	324.250	79.567	244.683
Hoteli	156.200	41.752	114.448	302.886	74.624	228.262
Moteli	1.154	488	666	2.817	822	1.995
Pansioni i prenoćišta	3.856	1.604	2.252	7.446	2.826	4.620
Domaćin./Kućan.	1.289	47	1.242	3.341	84	3.257
Ostalo	3.810	709	3.101	7.760	1.211	6.549
Broj ležaja	5.483					
2009	170.469	42.905	127.564	324.677	75.793	248.884
Hoteli	158.267	38.547	119.720	298.759	66.948	231.811
Moteli	978	398	580	2.143	647	1.496
Pansioni i prenoćišta	2.869	957	1.912	5.512	2.011	3.501
Domaćin./Kućan.	1.778	79	1.699	4.133	177	3.956
Ostalo	6.577	2.924	3.653	14.130	6.010	8.120
Broj ležaja	6.123					
2010	205.392	44.504	160.888	384.977	80.431	304.546
Hoteli	193.635	41.240	152.395	358.488	73.319	285.169
Moteli	904	327	577	1.812	523	1.289
Pansioni i prenoćišta	2.164	487	1.677	4.684	1.045	3.639
Domaćin./Kućan.	828	37	791	2.097	49	2.048
Ostalo	7.861	2.413	5.448	17.896	5.495	12.401
Broj ležaja	5.809					

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PREMA ZEMLJAMA PREBIVALIŠTA

	DOLASCI TURISTA				NOĆENJA TURISTA			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
UKUPNO	122.935	121.709	127.564	160.888	251.499	244.683	248.884	304.546
Hrvatska	22.962	24.349	24.139	27.066	43.908	42.640	41.013	45.199
Slovenija	15.940	16.786	15.597	20.251	25.929	26.350	24.492	29.616
Srbija	9.075	8.003	9.560	9.529	16.914	15.392	17.638	17.675
Crna Gora	2.955	2.401	2.317	2.256	4.718	4.413	4.012	4.034
Austrija	4.619	4.866	6.127	6.768	9.173	8.852	9.417	10.316
Belgija	1.074	865	1.051	993	2.335	1.913	2.291	2.329
Danska	871	955	933	965	2.477	2.422	2.246	2.491
Francuska	3.455	2.510	3.125	4.413	7.519	5.436	5.972	7.564
Holandija/Nizoz..	2.291	2.383	2.472	2.959	6.382	5.444	5.760	7.240
Italija	4.691	3.992	4.658	6.846	9.434	7.808	8.958	12.430
Mađarska	1.787	1.950	2.095	2.375	3.150	3.425	3.799	4.470
Njemačka	7.655	7.038	7.514	7.403	15.155	13.880	15.364	15.265
Švajcarska/Švicar.	836	795	1.021	1.227	2.014	1.843	2.404	2.537
Velika Britanija	3.533	3.291	2.941	3.250	8.282	8.294	6.778	6.976
Japan	1.608	1.316	1.446	2.637	2.429	2.057	2.314	3.770
SAD	5.674	4.941	4.186	5.388	15.902	14.592	13.455	16.181
Makedonija	1.665	1.730	2.348	2.098	3.340	3.874	4.717	4.423
Švedska	1.755	1.812	1.661	2.004	4.074	4.004	4.035	5.450
Turska	9.798	10.085	11.453	21.086	23.657	24.619	25.072	39.525
Ostale	20.691	21.641	22.920	31.374	44.707	47.425	49.147	67.055

ZAPOSLENOST, NEZAPOSLENOST I PLAĆE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o broju zaposlenih prikupljaju se provođenjem redovnog/redovitog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći (Rad-1) u pravnim osobama, i Istraživanja o fizičkim osobama - vlasnicima koji samostalno obavljaju djelatnost - profesiju i osobama koje su kod njih zaposlene (Rad-15).

Broj zaposlenih u pravnim osobama rezultat je obrade podataka iz redovnog/redovitog Mjesečnog istraživanja (Rad-1), koji pravne osobe popunjavaju na osnovu propisanih evidencija. Istraživanjem su obuhvaćene pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa/razine, ustanove i druge organizacije.

Podaci o broju zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija rezultat su obrade Istraživanja (Rad-15), i preuzimaju se od zavoda zdravstvenog osiguranja.

U podatke o zaposlenima uključeni su zaposlenici (uključujući zaposlenike u odbrani/obrani i policiji) i vlasnici obrta i slobodnih profesija.

Podaci o zaposlenima prema stepenu/stupnju stručnog obrazovanja, starosnim grupama kao i podaci o zaposlenima prema visini plaća dobiveni su na osnovu Godišnjeg istraživanja o zaposlenima i plaći u pravnim osobama (Rad-1G) zaposlenih sa stanjem 31. mart/ožujak. Ovim istraživanjem ne obuhvaćaju se zaposleni u odbrani/obrani, kao ni zaposleni u obrtu.

Podaci o nezaposlenima preuzimaju se od Federalnog Zavoda za zapošljavanje.

Podaci o prosječnoj neto-plaći po zaposlenom obračunavaju se na osnovu podataka redovnog/redovitog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći (Rad-1) koje se provodi na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Istraživanjem su obuhvaćene pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa/razina, ustanove i druge organizacije, po organizaciono teritorijalnom principu na nivou/razini općine.

Ovim istraživanjem obuhvaćene su neto-plaće zaposlenih u pravnim osobama koji imaju zasnovan radni odnos bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena.

Nisu obuhvaćene plaće zaposlenih u odbrani/obrani kao ni plaće zaposlenih u obrtu.

Definicije

Pod pojmom zaposleni obuhvataju se zaposlenici i vlasnici.

Zaposlenik je fizička osoba koja ima zasnovan radni odnos s poslodavcem na neodređeno ili određeno vrijeme, a poslove obavlja u punom, nepunom ili skraćenom radnom vremenu.

Vlasnici su osobe koje imaju vlastiti obrt ili samostalno obavljaju profesionalnu aktivnost sa ili bez zaposlenika.

Godišnji prosjek broja zaposlenih izračunat je kao aritmetička sredina mjesečnih stanja.

Nezaposlene osobe predstavljaju ukupan broj osoba koje traže zaposlenje prijavljenih Zavodu za zapošljavanje.

Osobe koje prvi put traže zaposlenje čine prosječan broj nezaposlenih osoba tokom/tijekom godine koje ranije nisu bile u radnom odnosu.

Korisnici novčane naknade predstavljaju prosječan mjesečni broj korisnika novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti u toku/tijeku godine.

Korisnici zdravstvenog osiguranja predstavljaju prosječan mjesečni broj korisnika zdravstvenog osiguranja za vrijeme nezaposlenosti u toku/tijeku godine.

Prosječna mjesečna neto-plaća je prosječan iznos koji zaposlenici primaju kao plaću za izvršene poslove po osnovi radnog odnosa i naknade za: godišnji odmor, državne praznike, plaćeni dopust, čekanje i zastoj bez krivnje zaposlenog, bolovanje na teret poslodavca i sl.

Ne obuhvaća primanja koja terete materijalne troškove, naknade za bolovanje koje ne snosi poslodavac i primanja po osnovu/temelju ugovora o djelu.

Nominalni indeksi neto plaća izračunati su iz apsolutnih podataka o prosječnim neto plaćama.

Realni indeksi neto plaća izračunati su dijeljenjem nominalnih indeksa neto plaća sa indeksom potrošačkih cijena.

ZAPOSLENI PO DJELATNOSTIMA - godišnji prosjek 2010

	2.009	2.010
UKUPNO	119.532	126.546
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1.339	1.231
B Ribarstvo	-	-
C Vađenje ruda i kamena	133	201
D Prerađivačka industrija	14.247	15.233
E Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, gasom/plinom i vodom	3.138	3.105
F Građevinarstvo	8.074	8.387
G Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravak motornih vozila, motocikala i predmeta za vlastitu upot./upor. i dom./kuć.	22.395	24.856
H Ugostiteljstvo	5.306	5.673
I Prijevoz, skladištenje i komunikacije	10.064	10.684
J Finansijsko/Financijsko posredovanje	5.131	5.673
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	7.649	8.962
L Državna uprava i odbrana/obrana; obavez./obvezno socijalno osiguranje	13.633	14.086
M Obrazovanje	9.180	9.183
N Zdravstveni i socijalni rad	9.029	9.049
O Ostale javne komunalne, društvene i i vlastite uslužne djelatnosti	7.470	7.692
P Djelatnosti domaćinstava/kućanstava	-	-
Q Eksteritorijalne organizacije i tijela	889	768
00 Neraspoređeno po djelatnostima KD	1.855	1.763

ZAPOSLENE, NEZAPOSLENE OSOBE I NETO PLAĆE PO OPĆINAMA - godišnji prosjek 2010. godine

	Broj zaposlenih	Nezaposlene osobe, stanje, 31.12.2010	Neto plaća u KM
Ukupno	126.546	68.907	979,84
Centar	40.967	7.596	1.135,81
Novi Grad	22.108	19.104	856,33
Novo Sarajevo	24.697	8.436	1.025,31
Stari grad	10.372	6.573	932,22
Hadžići	3.900	5.556	781,79
Ilidža	17.986	10.855	758,28
Ilijaš	2.204	5.181	657,15
Trnovo	314	476	780,06
Vogošća	3.998	5.130	736,18

NETO PLAĆE PO DJELATNOSTIMA - godišnji prosjek 2009

	2009	2010
UKUPNO	972,85	979,84
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	779,41	841,08
B Ribarstvo	-	-
C Vađenje ruda i kamena	752,11	631,21
D Prerađivačka industrija	752,22	743,14
E Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, gasom/plinom i vodom	1.272,83	1.307,61
F Građevinarstvo	583,78	596,26
G Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravak motornih vozila, motocikala i predmeta za vlastitu upot./upor. i dom./kuć.	680,78	716,33
H Ugostiteljstvo	636,62	591,08
I Prijevoz, skladištenje i komunikacije	1.085,84	1.092,54
J Finansijsko/Financijsko posredovanje	1.425,45	1.480,10
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	908,58	903,59
L Državna uprava i odbrana/obrana; obavez./obvezno socij.osiguranje	1.305,88	1.297,71
M Obrazovanje	951,41	970,16
N Zdravstveni i socijalni rad	1.028,45	1.006,84
O Ostale javne komunalne, društvene i vlastite uslužne djelatnosti	920,55	926,09
P Djelatnosti domaćinstava/kućanstava	-	-
Q Eksteritorijalne organizacije i tijela	-	-
00 Neraspoređeno po djelatnostima KD	-	-

OBRAZOVANJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metodi prikupljanja podataka

Podaci o dječijim vrtićima, djeci i odgojiteljima prikupljaju se godišnjim izvještajima sa stanjem 30. septembar/rujan tekuće godine.

Podaci o školama, učenicima i nastavnicima u osnovnim i srednjim školama prikupljaju se godišnjim izvještajima na početku i na kraju svake školske godine.

Podaci o upisanim studentima na visokoškolskim ustanovama prikupljaju se na osnovu/temelju obrazaca koje popunjavaju studenti prilikom upisa u zimski semestar svake školske godine.

Podaci o studentima koji su diplomirali, te o broju kandidata koji su stekli naslov magistra ili doktora nauka/znanosti tokom/tijekom kalendarske godine prikupljaju se također na osnovu/temelju obrazaca koje popunjavaju studenti, odnosno kandidati, prilikom diplomiranja odnosno odbrane/obrane magistarskog rada ili doktorske disertacije/dizertacije.

Podaci za doktore nauka/znanosti odnose se na kalendarsku godinu u kojoj je kandidat odbranio/obranio doktorsku disertaciju, a ne na godinu u kojoj je uveden u registar doktora nauka/znanosti.

Podaci o nastavnicima visokoškolskih ustanova prikupljaju se izvještajima o nastavnom osoblju sa stanjem 31. oktobra/listopada tekuće školske godine.

Podaci uključuju sve nastavnike i suradnike u nastavi koji predaju na visokoškolskim ustanovama i koji ne predstavljaju fizički broj osoba, jer nastavnik i suradnik u nastavi može predavati na dva i više fakulteta. Podaci također uključuju i nastavnike i suradnike u nastavi prikazane u ekvivalentu pune zaposlenosti/angažiranosti (FTE- full time equivalent), koji približno odgovaraju stvarnom broju fizičkih osoba, a dobiveni su kao izračun izražen jedinicom pune zaposlenosti/angažiranosti.

Za nastavnike i suradnike koji rade s kraćim od punog radnog vremena ili su angažirani po ugovoru o djelu (manje od 90% i više od 10%) izračunava se Ekvivalent pune zaposlenosti (FTE). 1.primjer: 4 osobe zaposlene ili su angažirane ugovorom o djelu školsku godinu samo polovinu radnog vremena ($4 \times 0,5 = 2,0$) 2.primjer: 3 osobe zaposlene ili su angažirane ugovorom o djelu cijelu školsku godinu samo 20% radnog vremena ($3 \times 0,2 = 0,6$) 3.primjer: 1 osoba zaposlena ili je angažirana ugovorom o djelu 1/2 semestara puno r.v. ($1 \times 0,5 = 0,5$) 4.primjer: 2 osobe zaposlene ili su angažirane ugovorom o djelu 3 mjeseca samo 25% r.v. ($2 \times 0,25 \times 0,25 = 0,1$).

Podaci o učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim i srednjim školama, o učenicima u osnovnim muzičkim/glazbenim i baletskim školama prikupljaju se na posebnim obrascima na početku i na kraju svake školske godine.

Definicije

Obrazovni sistem Federacije Bosne i Hercegovine uključuje predškolsko (ISCED 0), osnovno (ISCED 1& 2), srednje (ISCED 3) i visoko (ISCED 5A, 5B&6) obrazovanje. Osnovno i srednje obrazovanje organizirano je kao redovno/redovito obrazovanje i posebno obrazovanje koje uključuje obrazovanje djece i omladine/mladeži s teškoćama u razvoju i osnovno umjetničko obrazovanje koje priprema djecu za nastavak školovanja u srednjim umjetničkim školama.

Dječiji vrtići su ustanove koje pružaju usluge njege, odgoja i zaštite djece predškolske dobi.

U statistici obrazovanja školom se smatra skupina učenika koja pohađa nastavu određene vrste i stepena/stupnja po istovrsnom nastavnom planu i programu, bez obzira na to nalazi li se ta skupina učenika pod posrednim ili neposrednim rukovodstvom jedne uprave ili ima zajedničku upravu s drugim školskim jedinicama različite vrste i stepena/stupnja obrazovanja. Svaka teritorijalno odvojena jedinica (razredni odjel) iste vrste smatra se također školom (školskom jedinicom).

S obzirom da se u osnovnim školama izvodi istovremeno nastava po osmogodišnjem i devetogodišnjem programu obrazovanja, a u nekim kantonima isključivo se obavlja nastava po osmogodišnjem programu, nije izvršena podjela škola na osnovu programa rada. Iz tih razloga prikazuje se broj škola po programu osmogodišnjeg obrazovanja.

Kod redovnih/redovitih srednjih škola broj škola prikazan je u ukupnom zbiru redovnih/redovitih srednjih škola. Broj škola po vrstama (gimnazije, tehničke i srodne, stručne/strukovne i umjetničke škole) nismo u mogućnosti iskazati jer jedna mješovita škola, kao pravni subjekt, može u svom sastavu imati više vrsta škola.

Visokoškolske ustanove su univerziteti/sveučilišta, (fakultet i umjetnička akademija kao jedinice u njenom sastavu) i visoke škole. Univerzitet/Sveučilište je ustanova koja osniva i provodi univerzitetske/sveučilišne studije u najmanje dva naučna/znanstvena ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnu studiju kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem jedinica u sastavu (fakulteta, umjetničkih akademija, instituta). Univerzitetski/Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u nauci/znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu naučnih/znanstvenih i stručnih dostignuća.

Univerzitetsko/Sveučilišno obrazovanje obuhvaća dodiplomski, diplomski i poslijediplomski studij. U skladu s europskim sistemom prijenosa bodova (ECTS), jednom godinom studija se u pravilu stječe 60 ECTS bodova.

Dodiplomski univerzitetski/sveučilišni studij, koji u pravilu traje tri do četiri godine i kojim se stječe od 180 do 240 ECTS bodova, osposobljava studente za diplomski studij, te im daje mogućnost zapošljavanja na određenim stručnim poslovima.

Diplomski univerzitetski/sveučilišni studij traje u pravilu jednu do dvije godine. Njime se stječe 60 do 120 ECTS bodova, te ukupan broj bodova koji se stječu na dodiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova.

ISCED 97 – International Standard Classification of Education – Međunarodna standardizirana klasifikacija obrazovanja koristi se prema preporuci UNESCO-a, OECD-a, EUROSTAT-a i drugih međunarodnih organizacija za prikazivanje svih podataka o obrazovanju i omogućuje usporedivost podataka o obrazovanju na međunarodnom nivou/razini.

ISCED ima dvije glavne ukrštene varijable: stepen/stupanj obrazovanja i područje obrazovanja.

Stupnjevi obrazovanja, koji odgovaraju u školskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine jesu:

ISCED 0 – predškolsko obrazovanje djece od treće godine do polaska u osnovnu školu;

ISCED 1 – niže osnovno obrazovanje od I-IV razreda prema osmogodišnjem programu, odnosno od I-V prema devetogodišnjem programu obrazovanja.

ISCED 2 – više osnovno obrazovanje od V-VIII razreda prema osmogodišnjem programu, odnosno od VI-IX prema devetogodišnjem programu obrazovanja.

ISCED 3 - srednje obrazovanje;

ISCED 5 - tercijarno obrazovanje, odnosno više i visoko obrazovanje uključujući postdiplomski magistarski studij;

- ISCED 5A i 5B – visoko i više obrazovanje uključujući i postdiplomski magistarski studij;

- ISCED 6 – školovanje za naučni/znanstveni stepen/stupanj – doktorat.

Redovno/Redovito obrazovanje

Predškolsko obrazovanje nije obavezno/obvezno i obuhvaća djecu od treće godine života do polaska u školu.

Osnovno obrazovanje traje devet (osam) godina i obavezno/obvezno je za svu djecu od šeste (ili sedme) do petnaeste godine života. Cilj osnovnog obrazovanja je stjecanje općeg znanja, a ostvaruje se prema jedinstvenom nastavnom programu.

Prelazak na devetogodišnje osnovno obrazovanje počeo je od školske 2004/2005 godine i povezan je sa promjenama u strukturi i organizaciji osnovnog odgoja i obrazovanja. Ovaj sistem osnovnog obrazovanja još nije zaživio u svim kantonima.

Srednje obrazovanje nakon završetka osnovnog školovanja omogućuje stjecanje znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja. Srednje obrazovanje nije obavezno/obvezno. Vrste srednjih škola, ovisno o vrsti nastavnog plana i programa jesu:

- gimnazije – izvode nastavni plan i program u trajanju od četiri godine, a mogu biti opće i specijalizirane; pripremaju učenike za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama;

- stručne/strukovne škole – izvode nastavni plan i program u trajanju od tri (ili četiri) godine. Na kraju svog školovanja učenici ovih škola polažu završni ispit i osposobljavaju se za tržište rada ili da bi nastavili školovanje u visokoškolskom obrazovanju.

- tehničke i srodne škole – školovanje traje četiri godine. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama;

- umjetničke škole – školovanje traje četiri godine, a mogu biti muzičke/glazbene, baletne i likovne. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na umjetničkim akademijama;

- učiteljske škole – školovanje traje četiri ili pet godina. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama;

- vjerske škole – školovanje traje četiri godine. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama.

Više i visoko obrazovanje provodi se na visokoškolskim ustanovama nakon završene srednje škole. Organizirano je kao:

- stručni studij, koji osposobljava studenta za visokostručni ili umjetnički rad, a traje dvije do tri godine

- sveučilišni studij, koji osposobljava studenta za visokostručni ili umjetnički rad i priprema ga za naučni/znanstveni rad, a traje najmanje četiri godine

- postdiplomski magistarski studij koji studenta, nakon završenog sveučilišnog studija, priprema za stjecanje akademskog naslova magistra.

Posebno obrazovanje

Osnovne muzičke/glazbene i baletne škole pripremaju učenike za nastavak školovanja u srednjim muzičkim/glazbenim i baletnim školama. Učenici tih škola obavezno/obvezno osnovno školovanje stječu paralelno u redovnim/redovitim osnovnim školama.

Osnovno obrazovanje djece i omladine/mladeži s teškoćama u razvoju provodi se u osnovnoj školi u posebnim odgojno-obrazovnim grupama i razrednim odjelima u okviru škole. Iznimno za djecu s većim teškoćama u razvoju osnovno školovanje obavlja se u posebnim ustanovama odgoja i obrazovanja.

Srednje obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju organizira se uz primjenu individualnih postupaka u redovnim/redovitim ili posebnim razrednim odjelima i obrazovnim grupama.

REDOVNO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE , kraj školske 2009/10 godine

	Škole	Učenci			Nastavno osoblje	
		Svega	Učenice	Završili školu	Svega	Žene
KANTON SARAJEVO						
Osmogodišnje obrazovanje	66	16.135	7.846	5.433	1.457	989
Devetogodišnje obrazovanje	18	23.226	11.325	-	1.070	901
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	5	246	89	26	92	75
Redovne srednje škole	34	17.038	8.475	4.708	1.566	1.053
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	3	131	57	33	43	25
Vjerske škole	1	433	238	112	29	10
Osnovne muzičke škole	4	1.236	719	146	106	74
Osnovne baletske škole	...	76	71	22	8	7
Centar Sarajevo						
Osmogodišnje obrazovanje	11	2.269	1.134	828	224	170
Devetogodišnje obrazovanje	...	3.241	1.579	-	132	120
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	37	14	7	12	9
Redovne srednje škole	13	6.331	3.564	1.736	580	431
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	1	18	10	8	7	6
Novi Grad Sarajevo						
Osmogodišnje obrazovanje	15	4.550	2.233	1.549	365	254
Devetogodišnje obrazovanje	1	6.619	3.205	-	289	241
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	38	13	3	21	17
Redovne srednje škole	3	1.656	611	404	136	85
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	1	41	23	10	19	10
Novo Sarajevo						
Osmogodišnje obrazovanje	10	2.190	1.047	680	207	141
Devetogodišnje obrazovanje	...	3.354	1.647	-	165	140
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	82	23	5	33	26
Redovne srednje škole	6	3.693	1.303	1.042	356	218
Šk. za učenike sa posebnim potrebama	1	72	24	15	17	9
Osnovne muzičke škole	1	459	283	53	37	29
Osnovne baletske škole	...	35	32	13	3	3
Stari Grad Sarajevo						
Osmogodišnje obrazovanje	6	1.169	568	404	114	80
Devetogodišnje obrazovanje	2	1.655	814	-	86	80
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	82	33	9	25	22
Redovne srednje škole	5	2.328	1.450	679	228	169
Vjerske škole	1	433	238	112	29	10
Osnovne muzičke škole	1	354	222	42	32	23
Osnovne baletske škole	...	41	39	9	5	4
Hadžići						
Osmogodišnje obrazovanje	3	1.029	463	366	82	55
Devetogodišnje obrazovanje	4	1.391	655	-	74	58
Šk. za djecu sa posebnim potrebama						
Redovne srednje škole	1	794	368	216	60	32
Ilidža						
Osmogodišnje obrazovanje	10	2.864	1.399	922	252	161
Devetogodišnje obrazovanje	2	4.018	1.978	-	169	141
Šk. za djecu sa posebnim potrebama	1	7	6	2	1	1
Redovne srednje škole	3	991	559	282	86	52
Osnovne muzičke škole	1	352	174	47	31	20
Ilijaš						
Osmogodišnje obrazovanje	4	879	420	288	87	52
Devetogodišnje obrazovanje	8	1.293	640	-	85	57
Redovne srednje škole	2	596	298	177	73	40
Osnovne muzičke škole	1	71	40	4	6	2
Trnovo						
Osmogodišnje obrazovanje	2	43	23	12	14	7
Devetogodišnje obrazovanje	...	54	27	-	4	3
Vogošća						
Osmogodišnje obrazovanje	5	1.142	559	384	112	69
Devetogodišnje obrazovanje	1	1.601	780	-	66	61
Redovne srednje škole	1	649	322	172	47	26

Napomena: Kod škola za djecu sa posebnim potrebama obuhvaćeni su podaci po programu osmogodišnjeg i devetogodišnjeg obrazovanja.

Upisani studenti na visokoškolske ustanove prema načinu studiranja u školskoj 2010/11. godini

	Broj jedinica u sastavu visokoškolske ustanove	Upisani studenti				
		Ukupno upisani studenti	Od toga studentice	Od ukupnog		
				Redovni studenti	Vanredni studenti	Strani studenti
Sarajevo	34	32798	18295	26595	6203	170
Univerzitet Sarajevo	24	29834	17222	24198	5736	160
Privatne visokoškolske ustanove	7	2009	908	1965	44	-
Vjerske visokoškolske ustanove	3	855	165	432	423	10

Upisani student ina visokoškolske ustanove prema godini studiranja u školskoj 2010/11. godini

	Ukupno upisani studenti	Godina studiranja					
		Prva	Druga	Treća	Četvrta	Peta	Šesta
Sarajevo	32798	14183	9145	6692	2246	377	155
Univerzitet Sarajevo	29688	12744	8318	6150	1976	349	151
Privatne visokoškolske ustanove	2009	957	523	348	181	-	-
Vjerske visokoškolske ustanove	1101	482	304	194	89	28	4

Upisani studenti na visokoškolske ustanove prema programu studiranja i spolu u školskoj 2010/11. godini

	Ukupno		Stari Program				Bolonja program studiranja		Integralni ciklus		III Ciklus			
			VI stepen		VII stepen		I ciklus		II ciklus		Ukupno	Studentice		
			Ukupno	Studentice	Ukupno	Studentice	Ukupno	Studentice	Ukupno	Studentice				
Sarajevo	32798	18295	30	20	3472	2074	25046	13592	3621	2298	527	262	102	49
Univerzitet Sarajevo	29688	17080	30	20	3319	2029	22303	12483	3517	2260	429	242	90	46
Privatne visokoškolske ustanove	2009	908	-	-	79	31	1796	830	104	38	18	6	12	3
Vjerske visokoškolske ustanove	1101	307	-	-	74	14	947	279	-	-	80	14	-	-

KULTURA, UMJETNOST I SPORT

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci iz područja kulture i umjetnosti pružaju informacije o broju, prostornoj mreži, djelovanju i radu pojedinih institucija. Podaci se prikupljaju periodično: godišnje i trogodišnje od izvještajnih jedinica. Na kalendarsku godinu odnose se podaci za filmsku djelatnost, radio i televiziju i biblioteke/knjižnice, a na sezonsku godinu podaci za pozorišta/kazališta.

Podaci iz oblasti sporta rezultat su obrade statističkih izvještaja koje popunjavaju sportske, šahovske, lovačke organizacije te centri za sport i rekreaciju na obrascima Statistički izvještaj sportskih organizacija (SPORT), Statistički izvještaj šahovskih organizacija (ŠAH), Statistički izvještaj lovačkih društava (LOV) i Statistički izvještaj centara za sport i rekreaciju (SPORT-4). Podaci se prikupljaju svake treće godine.

Statističkim istraživanjem obuhvaćene su sve sportske, šahovske, lovačke organizacije te centri za sport i rekreaciju koji su bili aktivni u 2008.

Definicije

Filmska djelatnost obuhvaća snimanje, distribuciju te prikazivanje filmova.

Kino je dvorana ili otvoreni prostor opremljen uređajima za javno prikazivanje filmova. Kina rade kao stalna u dvorani, pokretna (putujuća) i ljetna. Mogu biti samostalna, u sastavu preduzeća/poduzeća za prikazivanje filmova, u sastavu drugog preduzeća/ poduzeća, kulturno-obrazovne ustanove te privatna.

Radijska i televizijska djelatnost obuhvaća ustanove koje preko odašiljača stvaraju i emitiraju program namijenjen javnosti.

Pozorišta/kazališta obuhvaćaju rad profesionalnih, amaterskih, dječijih i eksperimentalnih pozorišta/kazališta.

Profesionalna pozorišta/kazališta su kulturno-umjetničke ustanove sa stalnim profesionalnim ansamblom i dvoranom u kojoj daju predstave.

Dječija pozorišta/kazališta su profesionalna pozorišta/kazališta koja redovno daju predstave za djecu.

Amaterska pozorišta/kazališta su kulturno-umjetničke ustanove u čijem ansamblu su pretežno amateri, a mogu biti samostalna ili u sastavu udruženja kulturno-umjetničkog amaterizma.

Kapacitet pozorišta/kazališta i kina je broj raspoloživih sjedala za posjetitelje u stalnoj dvorani pozorišta/kazališta, odnosno kina.

Profesionalni orkestri su muzički/glazbeni sastavi profesionalnih muzičara/glazbenika koji izvode simfonijsku i koncertnu muziku/glazbu.

Bibliotekom/knjižnicom se smatra svaka sredena zbirka štampanog ili drugim sredstvom umnoženog materijala (knjiga i periodike) i drugih dokumenata uključivši grafičke i audiovizuelne. Osoblje biblioteke/knjižnice korisnicima olakšava korišćenje knjižne građe radi informiranja, istraživanja i obrazovanja.

Prema namjeni biblioteke/knjižnice mogu biti nacionalna, visokoškolske, specijalne, javne i biblioteke osnovnih i srednjih škola koje su namijenjene prvenstveno učenicima i nastavnicima.

Sportske organizacije su dobrovoljne organizacije građana koje se osnivaju radi bavljenja sportom, sudjelovanja na sportskim natjecanjima, sportske rekreacije i obuke. Registrirane su kod zakonom određenog tijela državne uprave, odnosno lokalne samouprave navedenih sportskih grana i organizacija .

Šahovske organizacije su dobrovoljne organizacije građana koje su osnovane radi bavljenja šahom, sudjelovanja na šahovskim natjecanjima i afirmacije šaha, a registrirane su kod šahovskog saveza Bosne i Hercegovine .

Lovačka društva su dobrovoljne organizacije građana koje se bave lovom, uzgojem i zaštitom divljači te očuvanjem biološke ravnoteže u prirodnim staništima divljači. Registrirana su kod lovačkog saveza Federacije BiH.

Centri za sport i rekreaciju pružaju usluge građanima s područja sporta i rekreacije, upravljaju sportskim objektima i održavaju ih.

Sportski objekti su zatvoreni i otvoreni bazeni, dvorane, stadioni i drugi objekti te prirodne uređene površine koje udovoljavaju uvjetima za bavljenje određenom granom (ili granama) sporta.

Sportski objekti prve kategorije su objekti koji ispunjavaju uvjete određene propisima o sportskim natjecanjima, za održavanje međunarodnih natjecanja te Evropskih/Europskih i svjetskih prvenstava.

POZORIŠTA

	Pozorišta	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni
2006	4	328	74.878	331
2007	4	348	76.852	330
2008	4	369	71.646	336
2009	4	392	65.648	334
2010	4	351	65.359	288
Centar Sarajevo	4	351	65.359	288

KINA

	Kina	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni
2006	9	3.708	213.045	35
2007	8	1.686	102.298	32
2008	5	2.068	108.080	28
2009	4	8.208	282.391	26
2010	4	7.277	317.728	37
Centar Sarajevo	4	7.277	317.728	37

RADIO STANICE

	Radio stanice	Emitirani program, u satima	Govorni program, u satima	Muzički program, u satima	Zaposleni
2006	15	116.355	59.194	57.161	269
2007	15	115.705	60.146	55.559	270
2008	15	120.402	59.379	61.023	258
2009	13	106.202	54.310	51.892	263
2010	14	115.705	60.528	55.177	259
Centar Sarajevo	6	52.560	26.426	26.134	80
Novi Grad Sarajevo	2	17.520	6.606	10.914	129
Novo Sarajevo	2	17.520	8.975	8.545	15
Hadžići	1	8.760	5.840	2.920	6
Ilidža	1	6.205	4.015	2.190	4
Ilijaš	1	4.380	2.400	1.980	13
Vogošća	1	8.760	6.266	2.494	12

TV STANICE/POSTAJE

	Televiziskost anice	Emitirani program, u satima	Govorni program, u satima	Muzički program, u satima	Zaposleni
2006	10	57.365	54.125	3.240	706
2007	10	65.211	60.918	4.293	742
2008	10	62.440	58.096	4.344	970
2009	10	58.133	51.150	6.983	931
2010	10	71.723	61.424	10.299	976
Centar Sarajevo	2	13.940	11.751	2.189	128
Novi Grad Sarajevo	2	14.249	13.924	325	505
Novo Sarajevo	1	6.667	6.339	328	33
Hadžići	1	5.110	4.380	730	6
Ilidža	2	14.237	9.336	4.901	45
Vogošća	2	17.520	15.694	1.826	259

SOCIJALNI RAD

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o korisnicima, pravima, uslugama i mjerama socijalne zaštite/skrbi rezultat su obrade godišnjih izvještaja centara za socijalni rad, odnosno službi socijalne zaštite/skrbi.

Podaci o ustanovama za socijalnu zaštitu/skrb sa smještajem rezultat su obrade statističkih izvještaja ustanova za socijalnu zaštitu/skrb o djeci, omladini/mladeži i odraslima, a prikupljaju se svake godine.

Podaci o socijalnoj pomoći preuzeti su od Ministarstva rada i socijalne politike.

Definicije

Centri za socijalni rad, odnosno službe za socijalnu zaštitu/skrb ustanove su koje pružaju stručnu i socijalnu pomoć u raznim oblicima osobama kojima je pomoć potrebna. Pomoć može biti materijalna (jednokratna ili pomoć za uzdržavanje), pomoć u osposobljavanju za rad i rehabilitaciju, pomoć u smještaju u razne ustanove socijalne zaštite/skrbi itd. Rad centara odnosno službi odvija se timski, tj. u radu sudjeluju socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, defektolozi, liječnici, pravnici i drugi stručni radnici.

Domovi za socijalnu zaštitu/skrb o djeci i omladini/mladeži su domovi koji pružaju smještaj, prehranu, zbrinjavanje, odgoj, zdravstvenu zaštitu, školovanje, osposobljavanje za rad, te odgovarajuće oblike stručne pomoći djeci i omladini/mladeži bez roditeljske zaštite, mentalno i tjelesno invalidnoj djeci, te djeci i omladini/mladeži društveno neprihvatljivog ponašanja.

Ustanove za socijalnu zaštitu/skrb o odraslim i starijim osobama su ustanove koje pružaju organizirano stanovanje, prehranu, pomoć i njegu, zdravstvenu zaštitu, odmor i rekreaciju i druge razne aktivnosti stručnog tretmana bolesnim osobama, ovisnicima o alkoholu, te starim i nemoćnim osobama.

Korisnik socijalne pomoći je osoba kojoj je zbog određenih životnih uvjeta ili zbog posebnog duševnog ili tjelesnog stanja dodijeljen neki oblik socijalne pomoći. Korisnici socijalne pomoći utvrđuju se zakonom.

Usluge socijalne pomoći su oblici i aktivnosti koje se poduzimaju u svrhu sprečavanja, uklanjanja ili ublažavanja stanja socijalno-zaštitne potrebe, kao što su: osposobljavanje za rad i privređivanje, pomoć pri rješavanju sukoba u porodici/obitelji ili na radnom mjestu, pomoć pri rješavanju stambenog pitanja, smještaj u druge porodice/obitelji ili ustanove socijalne skrbi te različiti oblici materijalne pomoći u novcu ili naturi.

SOCIJALNA ZAŠTITA

	2006	2007	2008	2009	2010
Broj centara za socijalni rad	9	9	9	9	9
Obrađeni slučajevi u centrima					
Ukupno	50.716	42.679	33.076	51.027	44.310
žene	19.639	18.298	16.567	24.569	20.664
Djeca i omladina/mladež	3.166	2.785	3.127	3.914	3.695
žene	1.144	998	1.167	1.539	1.492
Odrasli	47.550	39.894	29.949	47.113	40.615
žene	18.495	17.300	15.400	23.030	19.172
Broj intervencija socijalne zaštite					
Ukupno	117.743	144.940	152.336	188.504	164.918
žene	43.752	51.235	55.665	90.725	76.539
Djeca i omladina/mladež	8.825	10.450	10.206	14.834	14.156
žene	3.425	3.946	4.078	5.765	5.674
Odrasli	108.918	134.490	142.130	173.670	150.762
žene	40.327	47.289	51.587	84.960	70.865
Zaposleni u centrima - ukupno	111	132	132	131	132
Socijalni radnici	54	65	67	67	67
Defektolozi	-	-	-	-	-
Pedagozi	7	15	10	9	9
Psiholozi	5	5	8	8	8
Pravnici	21	23	22	22	22
Administrativno osoblje	16	16	17	16	18
Ostali	8	8	8	9	8

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Prikupljanje zdravstveno – statističkih podataka obaveza je Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH i kantonalnih zavoda za javno zdravstvo.

Evidencije se vode upisivanjem podataka u osnovnu medicinsku dokumentaciju (obavezni individualni i zbirni obrasci), a služe kao izvor podataka za statistička istraživanja u području zdravstva Federacije BiH za sva tri nivoa/razine: primarni, sekundarni i tercijarni.

Evidencije trebaju da vode zdravstvene ustanove bez obzira na vrstu vlasništva, zdravstveni radnici/djelatnici privatne prakse, apoteke/ljekarne i druge ovlaštene institucije. Podaci se dostavljaju kantonalnim zavodima za javno zdravstvo u pravilu jednom godišnje za proteklu godinu za zbirne izvještaje, a kontinuirano za individualne listiće.

Radi osiguravanja jedinstvenog sistema/sustava statističkih istraživanja pri vođenju evidencija primjenjuju se, na federalnom nivou, jedinstvena metodološka načela i statistički standardi (definicije, klasifikacije, nomenklature).

Podaci se prikupljaju u skladu sa preporukama i definicijama Svjetske zdravstvene organizacije i redovno/redovito objavljuju u međunarodnim zdravstvenim publikacijama.

Podaci o zdravstvenim i drugim radnicima zaposlenim u zdravstvu odnose se samo na one medicinske i nemedicinske radnike koji su zaposleni na neodređeno vrijeme u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi izvještaj.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (Sl.novine FBiH 46/10, član 125) sve privatne stomatološke ordinacije sa područja FBiH obavezne su dostavljati izvještaje o svom radu nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa propisima o evidencijama u oblasti zdravstva.

Podaci o zaraznim i parazitarnim oboljenjima u potpunosti su preuzeti od Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo FBiH, a registrirani broj oboljelih se temelji na «Prijavi oboljelog – umrlog od zarazne bolesti».

Definicije

Zdravstvena djelatnost na primarnom nivou/razini obuhvaća djelatnost opće medicine, zdravstvenu zaštitu predškolske i školske djece, higijensko-epidemiološku zaštitu, zaštitu zdravlja usta i zuba, hitnu medicinsku pomoć, medicinu rada, zaštitu zdravlja žena, patronažnu i farmaceutsku djelatnost.

Obavlja se u zdravstvenim ustanovama bez obzira na vrstu vlasništva: domovima zdravlja, ustanovama za hitnu medicinsku pomoć, ustanovama za zdravstvenu njegu u kući, apotekama/ljekarnama te ordinacijama privatne prakse.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnom nivou/razini obuhvaća specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu te bolničku zdravstvenu zaštitu koja se provodi u općim i specijalnim bolnicama i lječilištima.

Zdravstvena djelatnost na tercijarnom nivou/razini obuhvaća obavljanje najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističkih djelatnosti u kliničkim ustanovama i državnim zdravstvenim zavodima.

Zdravstveni radnici/djelatnici su osobe koje imaju obrazovanje stečeno na medicinskom, stomatološkom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te na višim i srednjim školama zdravstvenog usmjerenja.

Bolnica je zdravstvena ustanova opremljena za 24-časovnu ljekarsku i sestrinsku njegu bolesnika, uspostavljanje dijagnoze, tretman i rehabilitaciju oboljelih i povrijeđenih osoba, obično oba, i medicinske i hirurške slučajeve; opremljena sa profesionalno obučanim medicinskim osobljem u čijem sastavu se obično nalazi bar jedan ljekar. Bolnice mogu, mada nije neophodno, pružati usluge i vanbolničkim pacijentima.

Broj bolnica uključuje opće bolnice, specijalne bolnice, akutne i hronične bolnice.

Prema kriterijima OECD akutna bolnica je bolnica sa prosječnim brojem dana ležanja 30 ili manje (Indikator Svjetske zdravstvene organizacije br: 992760).

Pod bolničkom posteljom smatra se postelja opremljena za potpuni cjelodnevni smještaj pacijenata, smještena u dijelovima bolnice u kojima je obezbjeđena kontinuirana zdravstvena njega pacijenata. Broj bolničkih postelja predstavlja mjerilo kapaciteta bolnice.

**RADNICI ZAPOSLENI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA PREMA STEPENU STRUČNE SPREME I
PROFILU**

	2006	2007	2008	2009	2010
Ukupno zaposleni	7.638	7.958	7.388	7.551	7.486
Dr medicine	1.297	1.451	1.380	1.416	1.384
od toga specijalisti	1.103	1.110	1.076	1.103	1.103
Dr stomatologije	283	264	177	195	191
Mr farmacije	209	215	194	181	169
Zdravstveni radnici sa VSS¹⁾	-	-	-	13	42
Zdravstveni tehničari	3.337	3.497	3.485	3.581	3.596
Zdravstveni suradnici	209	229	156	142	143
Administrativno osoblje	1.176	1.161	965	992	976
Niža sprema	1.114	1.141	1.031	1.031	985

1) Odnosi se na zdravstvene radnike sa završenim fakultetom zdravstvenih studija.

ZDRAVSTVENI RADNICI U BOLNICAMA, ISPISANI BOLESNICI I BOLESNIČKI DANI ISPISANIH BOLESNIKA

	2006	2007	2008	2009	2010
BROJ ZAPOSLENIH DOKTORA MEDICINE U BOLNICAMA	728	751	728	692	800
BROJ ZAPOSLENIH ZDRAVSTVENIH RADNIKA SA VISOKOM, VIŠOM I SREDNJOM STRUČNOM SPREMOM U BOLNICAMA¹⁾	1.735	1.745	1.768	1.645	2.015
BROJ ISPISANIH BOLESNIKA	53.785	54.985	58.572	59.648	59.256
BROJ BOLESNIČKIH DANA ISPISANIH BOLESNIKA U HILJ./TIS.	600.348	611.563	637.188	625.926	614.635

1) Od 2010 godine uključeni zdravstveni radnici sa visokom stručnom spremom

DJELATNOST OPĆE MEDICINE, 2010.

	Zdravstveni radnici				Posjete-pregledi, hilj./tis.		
	Ljekari	Ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	Prva posjeta	Ponovna posjeta	Kućne posjete ljekara

DJELATNOST OPĆE MEDICINE, 2010.

7 4 1 6 7.129 10.315 -

¹⁾ Koncept obiteljske medicine, kadar pokriva sve službe.

DJELATNOST ZAŠTITE PREDŠKOLSKE DJECE, 2010.

	Zdravstveni radnici				Posjete-pregledi, hilj./tis.			
	Ljekari	Ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	Prva posjeta	Ponovna posjeta	Sistemat-ski pregledi	Kontrolni pregled

DJELATNOST ZAŠTITE PREDŠKOLSKE DJECE, 2010.

33 31 10 66 110.263 115.997 38.523 6.544

DJELATNOST ZAŠTITE ŠKOLSKE DJECE, 2010

	Zdravstveni radnici/djelatnici				Posjete-pregledi, hilj./tis.			
	ljekari	ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	prva posjeta	ponovna posjeta	sistemat-ski pregledi	kontrolni pregled

DJELATNOST ZAŠTITE ŠKOLSKE DJECE, 2010

28 21 8 42 102.733 95.439 25.935 1.076

BROJ BOLNIČKIH I STACIONARNIH POSTELJA

	2006		2007		2008		2009		2010	
	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari

BROJ BOLNIČKIH I STACIONARNIH POSTELJA

2.301 - 2.384 - 2.395 - 2.439 - 2.465 -

PRAVOSUĐE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o učiniteljima kaznenih/krivičnih djela, učiniteljima privrednih/gospodarskih prijestupa i privrednih/gospodarskih sporova rezultat su redovnih/redovitih statističkih istraživanja iz oblasti pravosuđa. Podaci o sudovima i sudijama, tužiteljstvima, tužiteljima, advokatima/odvjetnicima i advokatskim pripravnicima/odvjetničkim vježbenicima dobijeni su od Visokog sudsog i tužilačkog vijeća, Ustavnog suda Federacije BiH i Advokatske komore FBiH.

Obuhvatnost podataka je potpuna, jer se statističkim istraživanjima obuhvaćaju svi punoljetni i maloljetni učinitelji kaznenih djela, učinitelji privrednih/gospodarskih prijestupa i privrednih/gospodarskih sporova uključujući kaznena djela učinjena od nepoznatih učinitelja protiv kojih je podnijeta prijava nadležnom tužiteljstvu/tužilaštvu.

Definicije

Punoljetni učinitelji kaznenih djela su osobe koje su u vrijeme učinjenja kaznenog/krivičnog djela imale navršених 18 godina života, protiv kojih je postupak po kaznenoj/krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen i optužene osobe protiv kojih je kazneni/krivični postupak pravomoćno završen.

Optužene punoljetne osobe protiv kojih je podnesena optužnica, optužni prijedlog ili privatna tužba i protiv kojih je kazneni/krivični postupak pravomoćno završen odlukom suda kojom se obustavlja postupak, donosi oslobađajuća ili odbijajuća presuda, određuje se prisilni smještaj za neuračunljivu osobu ili se počinitelj proglašava krivim.

Osuđena osoba jest punoljetna osoba proglašena krivom prema kojoj su izrečene kaznene sankcije: zatvor, novčana kazna, mjere sigurnosti, sudska opomena i osoba proglašena krivom bez izricanja kazne.

Maloljetni učinitelji kaznenih/krivičnih djela su osobe koje su u vrijeme učinjenja kaznenog/krivičnog djela imale navršених 14, a nisu navršile 18 godina života, prema kojima postupak po kaznenoj/krivičnoj prijavi nije pokrenut (prijava odbačena) ili je pripremljen postupak obustavljen.

Optužena osoba jest maloljetna osoba prema kojoj je kazneni/krivični postupak pred vijećem pravomoćno završen odlukom kojom je obustavljen postupak pred vijećem pravomoćno završen odlukom kojom je obustavljen postupak pred vijećem ili je izrečena sankcija (maloljetnički zatvor ili odgojne mjere).

Odgovorne osobe učinitelji privrednih/gospodarskih prijestupa smatraju se odgovorne osobe učinitelji privrednih/gospodarskih prijestupa u pravnoj osobi koje su povrijedile pravila o finansijskom/financijskom poslovanju protiv kojih je prijava za privredni/gospodarski prijestup odbačena, podnijet optužni prijedlog kojim je postupak završen odlukom: prekinut postupak, optužni prijedlog odbačen ili odbijen, oslobodena optužbe ili se proglašava odgovornom uz izricanje sankcije.

Pravne osobe učinitelji privrednih/gospodarski prijestupa smatraju se pravne osobe koje su povrijedile pravila o finansijskom/financijskom poslovanju protiv kojih je postupak okončan na naprijed navedeni način.

Pravila o postupku o privrednim/gospodarskim sporovima primjenjuju se u sporovima koji proizilaze iz međusobnih privrednih/gospodarskih odnosa imatelja radnji i drugih pojedinaca koji u obliku registriranog zanimanja obavljaju neku privrednu/gospodarsku djelatnost, odnosno iz međusobnih privrednih/gospodarskih odnosa tih osoba i pravnih osoba.

**OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE
PREMA KAZNENOM DJELU**

Kaznena djela protiv	Punoljetni počinitelji				Maloljetni počinitelji			
	Kaznene prijave		Optužbe		Kaznene prijave		Optužbe	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
UKUPNO	3.478	2.059	1.358	1.607	236	178	190	75
Života i tijela	253	137	109	111	28	24	32	14
Slobode i prava građana	260	212	42	52	9	8	4	-
Radnih odnosa	3	3	1	-	-	-	-	-
Časti i ugleda	-	-	-	-	-	-	-	-
Dostojanstva osobe i morala	11	13	6	9	3	-	-	2
Braka i obitelji	267	140	65	92	1	3	4	-
Zdravlja ljudi	309	139	221	245	9	7	2	2
Privrede/Gospodarstva	18	21	16	11	1	-	-	-
Okoliša	132	67	32	49	5	-	112	-
Imovine	1.281	855	436	538	136	112	-	38
Opće sigurnosti ljudi i imovine	92	37	32	37	3	1	2	1
Sigurnosti javnog prometa	158	76	106	139	1	-	1	-
Pravosuđa	37	21	9	14	2	5	6	1
Javnog reda i pravnog prometa	506	245	219	232	36	11	26	17
Podmićivanja i službene i druge odg.	65	23	16	18	-	-	-	-
Poreza	19	15	12	2	-	-	-	-
Ostala kaznena djela	63	45	35	57	2	3	1	-
Oružanih snaga FBiH	1	9	-	-	-	-	-	-
Terorizam	-	1	-	-	-	-	-	-
Čovječnosti i međunarodnog prava	-	-	-	1	-	-	-	-
Sistem elektronske obr.podat.	-	-	-	-	-	4	-	-
Ustavnog poretka	3	-	1	-	-	-	-	-

OPTUŽENE PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE PREMA VRSTI ODLUKE

Vrsta odluke	Punoljetne osobe		Vrsta odluke	Maloljetne osobe	
	2009	2010		2009	2010
UKUPNO	1.358	1.607	UKUPNO	190	75
Proglašene odgovornim	1.157	1.373	Obustavljen postupak	141	56
Odbačenih privatnih tužbi	-	1	Izrečena mjera	-	-
Obustavljen postupak	80	80	sigurnosti		
Oslobodene od optužbe	73	90	Izrečena sankcija	49	19
Optužba odbijena	47	58			
Mjere sigurnosti	-	5			
Ustupljen predmet	1	-			